

101

1162

Inc.

1350

1164

Fragmentos.

Temos um ed. com-
plet, bem conservado em
o N.º 1:048 do "Arqueológico."

Inscrições

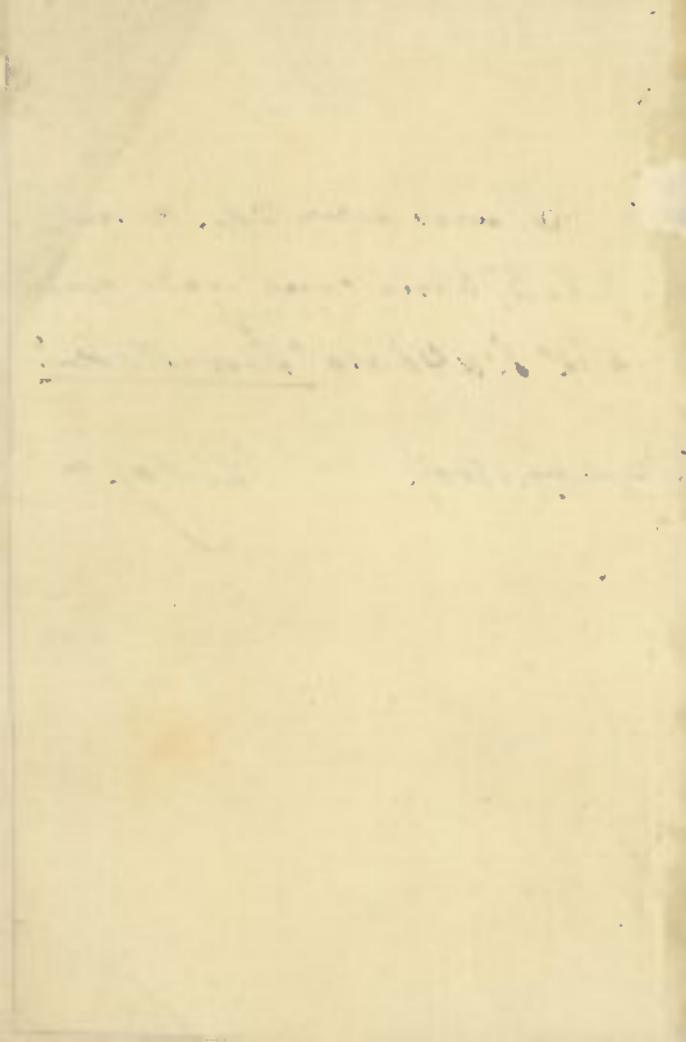
1. Dezembro, 1900.

R. da f. a

Edição 1048

(?)

Não é tal

2
IOHANNES DE TABACO
Consolatio theologica

De reformatione
virtutum anime ?

Gerardi de Zutphania

(Seni lugar)

1493.

4
line

1357

gloria et vana eius qualiscūq; pulcritudo:
 cuius periodus nimīū breuis ostenditur:
 dū summus pōtifex coronatur. Tunc enim
 stipula in altū proiecta accenditur: et dū sic
 accensa p̄tinuo consumitur: alta voce procla-
 matur. Sic transit gloria mundi. Porro si
 honoris accidētia scires: de honoris caren-
 tia anxius nō esses. Nimirū scdm̄ Petrum
 Rauē. honore sollicitudo semp̄ comitatur:
 lōga duratione nō p̄tinuat. et pro modica de-
 lectatione plūrioz displicētia subsequetur.
 Quod scdm̄ Chrysost. honoris magnitudo sepe
 cumul⁹ penarū efficitur. Qui etiā querit per
 ascensū honoris crescere in altū: sepe recte
 scit et descēdit in pfundū. Uñ Greg⁹. Qui
 nititur ad altiora ascendere: qd̄ aliud agit
 nisi vt crescēdo decreseat: et ascēdendo alti⁹
 extretius interi⁹ in profundū descēdat. Et
 p̄fecto si peccaris nostris addam⁹ honores
 quāto hoc magis fecerim⁹. tanto pl⁹ restāte
 Gratiano: puniemur. Sed certo melius est
 pro breuissimā vitā n̄ra honore carere etiam
 quāto cūq; q̄ addere nob̄ vel minimū gra-
 dū pene p̄sertim future. Quod pene future si-
 ue purgatorij siue infernales sūt penis hu-
 ius mūdi grauitate incōparabiles.

De derisione.

Ca. ii.

E

P Reterea de derisione non veretur: quia
 precordia ista nedum tunc: vix etiam an-
 nullare posset eorum quod deridentur societas ra-
 gneralis. Quasi omnes namque patet illi passioni:
 nulli pariter statui: nulli dignitati: sed et illi
 scriptura docet. quibus dignus non erat mundus
 Naobias senior pijs opibus praesertim in ele-
 mosinis et in mortuorum sepulturis totaliter
 deditus erat: de quo tamen cum ei cecitas superve-
 nisset: scribitur quod parentes et cognati eius
 vitam ei irridebant. Job vir simplex et rectus erat
 timens deum et recedens a malo: quod tamen miseria ei
 postmodum superveniente quaerebat se derisum.
 Discipuli domini repleti spiritu sancto varijs lin-
 guis loquebatur: de quibus tamen gratia huiusmodi
 diadmirabili non obstante dicit scriptura: quod
 alii deridebant eos dicentes quia multo plures sunt
 isti Hieremias propheta in utero matris suae sancti-
 ficatus: in sua vel potius in persona domini lamentatus
 est. factus sunt inquit derisum omni populo
 Denique et ipse salvator christus dominus deus unigenitus
 tuus: passionem derisionis non evasit: qui non se-
 mel sed multoties est derisus. Si itaque non so-
 lum profanos et alios insignes praesens infinitos: sed
 et summum regem gloriae non est dubium derisiones
 passus esse: quid restat nobis derisibilibus
 creaturis: nisi ipsas irrisiones quas quibusque pa-

timur iocūdo risu deridere. Ideo etiā de deri-
 sione nō turberis: q̄: pp̄t derisiones a do-
 mino facile exaudir̄. Un̄ Job. Qui deridet
 ab amico suo sicut ego: iuocabit dñm deū z
 exaudiet eū. Itē pp̄t derisiones in futuro
 int̄ filios dei speciales feliciorē sortē p̄seq̄r̄.
 Un̄ in libro Sapiētie in p̄sona impioꝝ de
 iustis sic dicit. Hi sūt quos aliquādo habui-
 mus in derisū z in similitudinē improperij
 nos insensati vitā illoꝝ estimabam⁹: infantia
 z finē illoꝝ sine honore. Ecce q̄modo cōpu-
 tan̄ sūt inter filios dei: z iter sanctos sors
 illoꝝ ē. hec ibi. Et ideo bene dicit ille illust̄s
 Seneca. Nōdū felix es si nō te tota turba
 deriserit. Quaiū te tu credas p̄sideratiōi tā
 sapientis viri: z nō feras grauit̄ derisiones
 alioꝝ: supponēs eas ad tuā felicitatē t̄mari.
 De despectiōe z cōtēptu: Ca. iiii.

c Eteꝝ de despectiōe seu p̄tēptu nō p̄-
 turberis: q̄: ad intra se manēdū p̄tē-
 ptus sui operat̄: si tñ ille p̄tēnatur. id est. nō
 curat. Hic Seneca dicit. Si b̄tūs cē vis
 cogita hoc primū p̄tēnere: ab alijs p̄temni.
 Sz hui⁹ viti p̄fectio sequit̄ cōsiliū: q̄ nichil
 curat ab extra se existentib⁹ nō curari. Per
 despectiōnē etiā poteris p̄seq̄ materiā spūa-
 lis gaudiij: z p̄re alijs electionē ipsi⁹ dei. Un̄

Liber

de primo Grego. Qualis quisque apud se late-
at: stumelia illa pbat. Nam sicut superbi ho-
nori b^o. sic plerūq; humiles sua despectioe
gloriant. Porro scdm plane sequit ex pmo
Si enim qⁱ sua despectioe gloriant humi-
les esse pbat. deus autē humiles elegit.
Ipe enī est qui deposuit potētes de sede et ex-
altauit humiles: sequitur si vt humilis despe-
ctioe gaudes: siue gloriaris q^o dei electionē
psequeris. Hinc nāq; dicit Grego. Nos ele-
git dñs: quos respicit mūd^o. qz plerq; ipa
despectio hoīez renocat ad seipm. Dicit autē
ad seipsū. i. ad recognitionē pditionū suaz
humiliū. Profecto illa electio est de q̄ ipse
saluator dicit. Multi sūt vocati pauci vero
electi: vbi ipa paucitas nō parū pēdēdā ex-
pmit p rogatiūā. Illa enī electio de q̄ dicit
Psalmista. Btūs quē elegisti et assūpsisti in
habitabit in atrijs iuis. nō parū est in atrijs
habitare dñi.

De humiliatione ab alijs. Ca. iiii.

i. Nilq; de humiliatione nō tristeris: q̄
siue ex derisione vel pceptu vel despe-
ctione siue irreuerētia aut reiectione: aut mo-
dis alijs q̄buscūq; pueniat: via ē ad p̄tutē
humilitatis. Cū ḡ humiliaris: attende pre-
clarū verbū Bernardi. et de tua humilitioe

merito solaberis. Cū igit te hūiliari vide/
 ris: habeto id signū in bonū: oīno argumē/
 tū est gratie appropinquātis. Nepe ex alijs
 dictis suis potest h argumētū facile expli/
 cari. Scit enī ⁊ dicit humiliationē hoīs
 esse viā ad virtutē humilitatis: que quidem
 virt⁹ habita: mentē quietā in pñti securāq;
 reddit: sciētīā futuro. Un idē Bernar.
 Bona hūilitas q̄ ⁊ in pñti ab his mordaci/
 bus curis mētē facit esse quietā: ⁊ a minati/
 bus penis in futuro reddit sciētīā securā
 Humiliatio via est ad humilitatē: sic paciē/
 tia ad pacē: sicut lectio ad sciētīā. Si ḡ vir/
 tutē appetis humilitatē viā nō refugas hu/
 miliatiois. hec Bern. Et nimirū cū humi/
 liatio via sit ad virtutē humilitatē: q̄to ma/
 gis humiliaberis: tāto pfectioris grad⁹ vir/
 tus in te causabit humilitatē. Sed pfecto
 fm minimū aliquē humilitatis gradū ultra
 plurimos pfectisse: est scdm dictū cuiusdam
 sapiētis. oēs eorū gratias gratis datas su/
 perasse. Nec aut humilitas tāte virtutis est
 q̄ nō solū sbsistere s; etiā gaudere facit in h
 gustijs ⁊ pressuris ac in criminatioib; falso
 seu mēdaciē i positis: nisi quantū sustinens
 dolet de culpa aliena. Et pfecto magna sol/
 latio est illd habere qd facit cor hoīs i tali

Liber

bus adūsitatibꝫ q̄scere et gaudere. Un̄ aug^o
sic dicit. Dñs est discipulis. Bñ estꝫ cū male
dixerit vob hoies et p̄secutivos fuerit: et di
xerit om̄e malū aduersū vos mētiētes p̄pter
me: gaudete ī illa die et exultate: ecce ei mer
ces v̄ia m̄lta est in celis. Sꝫ in his p̄sūris
atqꝫ āgustij s̄ neqꝫ possēt s̄sistere: et qd̄ his
mai^o est gaudere: nisi veracit̄ in p̄spectu dei et
hoiꝫ hūiles essēt. Quibꝫ dñs ait. Discite a
me qz̄ mit̄ sū et hūilis corde: et inuenietꝫ req̄ē
ai abꝫ v̄. s. hec aug^o. Et certe maria est p̄so
lacio illd̄ habere p̄ qd̄ p̄t̄ cor hois in talibꝫ
aduersitatibꝫ quiescere et gaudere.

De propria humilitione ad pec catorū cōfessionē. Ca. v.

¶ Ursus nō sit tibi amay p̄ctā tuā in se
creto p̄fiteri et te p̄p̄ia voce accusare
¶ Nā īfirm^o libēter et cū gaudio sumit potio
nē amarā: ne mortē gustet amariorē. Et mul
to plus p̄fiteri crimina p̄ breui t̄pe licet a
may existat: cū gaudio tamē est faciendū: ne
mortē p̄petuā quis incurrat. Hanc nimirū
p̄siderationē etiā Augustin^o videt̄ habuisse
¶ Melior est inq̄t modica amaritudo in fau
cibꝫ: q̄ eternū tormentū in visceribꝫ. Ecce
dicit amaritudo in faucibꝫ: scz̄ ipsi^o penitēs

ratione amare et lacrimose confessionis. Sed
 addit modica: in comparatione ad eternum tormen-
 tum: respectu cuius amare confessionis actus est
 quasi aliquid momentaneum: quo non solum evaditur
 eternum tormentum: sed succedit et etiam eternum
 gaudium. Ideo non tardes confessionem incipere: et
 gaude te spacio penitentiae tibi dario: quamvis bre-
 vi et incerto: quo per confessionem posses te a mor-
 te poena liberare. Et ut dicitur in Ecclesiastico
 Pro anima tua non confundaris dicere verum. Est
 enim confessio adducens peccatum: sed quae confessionem
 impedit: et est confessio adducens gloriam et gratiam
 sed quae est illa quae confessionem perficit.

De verecundia in confessione. Ca. vi.

Ursu si verecundie erubescencia te pertur-
 ber: nec propter illam confessio postponenda est:
 quae erubescencia quam in confessione patens: non
 solum est secundum doctores magna pars satisfacti-
 onis: sed etiam videtur anime magnum decorum in-
 ducere. Juxta illud Psalmiste. Confessionem et
 decorum induisti. Unde quanto rubor verecundie
 fuerit maior: tanto in anima maior erit decor et as-
 pulchrior: facite enim hoc principali rubore
 ignee caritatis ipsa verecundia confessionem im-
 peratis. Denique quis ante confessionem et orationem
 rationem peccata tua sint nota deo et celestis patri-
 cibus non paucis: quos etiam occulta nostra non

Liber

latēt: ab eoz tñ oclis seu noticia p̄fessiōez
fi delit̄ pacta s̄btahunt: cū tē^o ipe īḡscat q̄si
ex tūc nō noscat: zab alijs ea abs̄cōdat. Un̄
audi Auḡ. quo pacto iudex de^o z assessores
pctā agnoscat. Justicia inq̄t de celo p̄spicit
tāq̄ dei dicētis. Parcam^o hoī huic qz ipse
sibi nō peccat: ignoscam^o qz ipe agnoscit: cō
uersus est ad penitendū pctm̄ suū: puertar
z ego ad liberandū eū. hec Aug^o.

De confessione vel fassione cri
minis in publico: Capitulu. vj.

Ceterz nō tristiteris de tui ppria accusa
tione z p̄fessione in publico de crimine
p̄misso. nec publice penitētie vel p̄fessionis
p̄fusione tanq̄ honori tuo p̄traria phorrel
scas: qz vera penitētia maiore iducit hono
rē q̄ tu p̄dere possis. Nimirz honoz quē tu
p̄dis p̄fecta penitētia recōpēlat: n̄ edū i celo
vbi gaudiū est āgelis dei sup vno peccatore
penitentiā agente: vbi z ille q̄ hic fit flum̄is
imper^olez lacrimaz: letificat ciuitatē dei:
vez etiā hic in terris nōnūq̄ vere penitētis
caritas operit multitudinē pctōz: p̄sertim
vita p̄fecta penitētia digna ad exēplū cete
roz recitan. Qd̄ reuera nō sit sine ipsi^o pe
nitētis magna laude z honore. Hic em̄ q̄
ad honore z dignā venerationē peccatricis

penitētis sic canit sanctamat ecclia. *Laudem^o opus dei in maria genitrice: sed vir // gine: laudem^o in maria peccatrice: s; penitēte.* Maria hec est data speculū in occētē maria hec ē exēplū penitēte. De q̄etiā Bern. sic dicit. *Gaudēt āgelis sup peccatrice penitētā agēte: z odor; fragrātia celest; ille puēr^o asp̄gitur.* Quā magna multitudo dulcedi//nis tue dñe in peccatricis cōfessionē. hec Bern. *Si aut ob criminis cōfessionē times puniri. certe de punitiōe pp̄ culpā cōsolatiōē gratā poteris iuenire: si ea q̄ de b̄ sup tradita sūt cures ad memoriā reuocare: per que pariter et de publicā penitētā poteris cōsolatiōē recipere.*

De detractiōe z ifamatiōe. Ca. viii.

Alorū etiā oblocutiōes: detractiōes et infamatiōes nō abhorreas: p̄serti falsas: qz dū obloquūtur z detrahūt vl' infamare sāt agūt: tūc nos laudāt. Ut enī dicit Sen. *Malis displicere laudari est.* Un̄ z Bern. *Bona inq̄ cōsolatio cū blasphematur a malis bene faciētes: si recti diligant nos oīno sufficit aduersū os loquētū iniq̄ opinio bonorū cū testimonio conscientie.* hec Bernar. *Et si recti diligūt nos: sequit̄ q̄ et laudāt.* Quippe ex abūdātis cordis os lo//

Libet

quitur. Rursū si recti diligūt nos: seq̄tur q̄
bonū n̄m desiderāt: optāt. Sed certe nō est
verissimile om̄e tale desiderii frustrari: quī/
immo poti⁹ desiderii suū iustis dabit: teste
Salomone. Idcirco etiā de obrectōibz nō
turkeris: cū p̄ illas deo ordināte vtilit̄ humi
lieris. Un̄ Gratian⁹. Licet detractio sit ex
vicio detrahētii: tñ ex iusto dei iudicio nō
nūq̄ aduersus bonos excitat: vt q̄s vel do/
mestica p̄sumptio vel alioz fauor in altū ex
tulerat: detractio humiliet. Un̄ ⁊ Greg⁹.
Sūt plurimi q̄ vitā bonoz fortasse āplius
q̄ debet laudāt: ⁊ ne q̄ elatio de laude sub/
repat: p̄mittit omp̄s de⁹ malos in obrectio
ne ⁊ obiurgatione p̄rūpere: vt si q̄ culpa ab
ore laudantiū in corde nascit̄: ab ore vitu/
perantiū suffocetur.

De suspitione malorū. Ca. ix.

r Ursum de maloz suspiciōe vel ifamia
quā iuste pateri merito moueri nō de/
bes. Un̄ Aug⁹. Senti de augustinoyt liber
sola me in oculis dei p̄sciētia nō accuset. Un̄
⁊ Greg⁹. In̄ s̄ba laudantiū ⁊ vituperantiū
ad mentē semp̄ recurrendū est: ⁊ si in ea nō
iuenitur malū qd̄ de nob̄ hoīes loquūtur: in
magnā debent leticiā p̄silire. Quid enim
si nō oēs laudāt: ⁊ p̄sciētia nos liberos esse

demonstrat. **Haben⁹** Paulū dicētē. **Gl̄ia n̄ra**
 hec est testimoniū scientiē n̄re. **Job** quoq;
 dicit. **Ecce in celo testis me⁹**. Si ḡ est nob̄
 testis in celo: testis in corde: dimittam⁹ mil-
 tos foris loqui quid volūt. hec **Gregorius**.
Un̄ z **Hieronym⁹**. Per bonā et malā samā
 a dextris z a sinistris xp̄i miles gradit: nec
 laude extollit: nec vituperatione fr̄gat. hec
Hiero. Quasi dicat: p̄t vitupationē hoīm
 a statu suor̄p̄i miles nō deijctur: qui ex sue
 militiē dignitate nō obstatē hoīz vitupio pe-
 nes se habet saltē in spē certa vnde p̄olet:
 qz a dño suo ad magna p̄mouetur.

De opprobriis z cōtumeliis. **Ca. x.**

p **D**iro opprobria z contumelie sūt pecca-
 tori medicamentū. **Un̄ Bernar.** Ego
 plagis scientiē mee nullū iudicio accōmo-
 dan⁹ medicamentū opprobriis z contumeliis
Itē sūt tutamentū. **Un̄ Greg⁹**. fit vt con-
 meliis gr̄a magis q̄ ira debeat: quaz̄ itē tuē
 tu te iudice pena grauior declinari posse cōfi-
 ditur. Sūt etiā tonitruū augmētū. **Un̄ idē**
Greg⁹. Boni p̄ contumelias meliores existūt
Deniq; sūt ornamentū: qz s̄m **Chryso**. Si
 eis iuste passi: non indigem⁹ in remissionē
 pctōz: p̄t ipsa corona bimur clariorib; cō-
 ronis. **Contumelia** enī ē sicut p̄ciolus lapis

Libet

in corona hoīs q̄ huiusmodi ē nature ⁊ vir //
tutis qđ facit in deo solū demanere vbi hoīs //
est optime. Un̄ Greg^o. Iust^o mirāda agit ⁊ //
opprobria recipit: vt q̄ exire foras p̄ laudes //
potuit: repulsus ꝓt melijs ad semetipsū re- //
deat: ⁊ eo se robusti^o intus in deo solidat: in //
quo foras nō inuenit vbi req̄scaat. hec Greg^o. //
Et vniūsalit̄ sūt argumēta alicui^o boni a deo //
recipiēdi. Un̄ cū Dauid rex a Semei ma- //
lediceret: ⁊ quidā de familia dauid h̄ vindi- //
care vellet: dixit ip̄e Dauid. Dimitte eū vt //
maledicat michi. Et seq̄tur: Respiciat me //
te^o ⁊ reddat michi bonū ꝓ maledictione hac //
hodierna. Ad qđ ꝓpositū: reuoca memorie //
ꝓbū illū saluatoris ad discipulos. Bt̄i estis //
cū maledixerit vob hoīes. ⁊c. ⁊ plane vidē //
qđ maledictiōes quas iust^o vir patit̄ deo ꝓ //
pitiate bonā mercedē copiose ꝓc̄q̄tur. De //
mū de ꝓt melijs et opprobrijs nō turbati: //
s; ꝓt^o gratulari debet: ꝓꝓt h̄ qđ xpi passio //
nib; ꝓmunicas. Un̄ Petri^o. Cōmunicātes //
xpi passionib; gaudete vt in reuelatiōe glo- //
rie ei^o gaudeatis exultātes. Sed ⁊ apōsto //
līs q̄b; dign^o nō erat mūd^o: dignū esse ꝓt //
melias pati materia fuit gaudiij. Un̄ lucas //
refert deb̄ dicēs. Ibat apli gaudētes a ꝓspe- //
ctu ꝓciliij: qm̄ digni habitū sūt ꝓ uocē Iesu

Quartus .xxxii

Humilitas pati. Dignū inq̄t. Vere enī maḡ
 p̄orsus dignitas ip̄os p̄ ml̄z ad b̄ electos
 esse: vt mūdi sapiētiā trāscēdētes: facti stul
 ti p̄p̄t xp̄m: toti mūdo illuderent: quib⁹ dī //
 gn⁹ nō erat mūdos. Cur ḡ tu ista refugis:
 quib⁹ potius paciēter xp̄i ⁊ apostolorū eius
 passionib⁹ cōmunicando gaudere ⁊ exultare
 poteris? Nimirū si quis vestit⁹ esset ignea
 veste caritat⁹ ⁊ dīuini amoris: paz haberet
 timere muscay tactū pūgitiuū: q̄ nec aude //
 rēt p̄tingere ip̄m. Profecto sicut vere musce
 se haberēt ad verā vestē si ignea esset: sic im //
 pactiōes: insultationes ⁊ blasphemie q̄ ad
 modū muscay sūt satis pūgitiue: se vident
 habere ad habitū igne caritat⁹: ita sc̄z q̄ hūc
 habentē habitū p̄sertim p̄fecte nō vidētur
 ad p̄tristandū p̄tingere. Un̄ Bernardus.
 Musce morture blasphemie sūt: musce mo
 riture insultatiōes sūt. Hec Beuū. Et bene
 dicit. morture. qz bonis hoib⁹ illate sunt
 ap̄d eos ignee caritat⁹ quātociti⁹ p̄sūpte.

De cōfusionibus. Ca. xi.

p Ostremo de paciētib⁹ p̄fusionē audi
 psalmistā dicentē. Imple facies eoz
 ignominia: ⁊ querēt nomē tuū dñe. Cōfusio
 ḡ seu ignominia ad querendū nomē dñi oc //
 casio est siue causa. Nomē q̄ppe ei⁹ est iesus:

Libër

quod pfecto ateo dulce est quod remediū est igno-
minie: utpote faciēs hoīem confusiōis et igno-
minie amaritudinē nō sentire p̄ sus dulce
dine. Nāimz s̄m Bernardū. Iesus ē mel
ī ore: melos ī aure: iubil⁹ in corde. Deniqz
nō ē tristādū de confusiōe nisi dūtorat pctm
adducēte. Dīs enī alia qz hoīem humiliat
gliaz adducit. Quippe q̄ hūiliat⁹ fuerit erit
in gloria. Attende etiā qz confusio et pena: aut
illata est sine culpa: aut p̄ vera culpa. Si q̄
dē sine culpa magnā laudē homomer: f. Un̄
Aug⁹. Nō ita laudam⁹ ioseph cū frumentū
distribuebat sic cū carcerē ih̄i tabat. Profe-
cto esto qz oēs mortales confusiōne pene sine
culpa illate nescirēt eē illatā sine culpa: mi-
nim⁹ essz h̄nūer⁹ respectu immortalū: apd̄ q̄s
inuerabiles pit et gliosos ip̄i punito sine cā
glia maria debere. Porro si pena īfert etiā
p̄ vera culpa: tūc ne qz tristari hz qz p̄ modi-
cā penā euadit maximā: nec qz verecundiam
maiorē p̄ minorē. Un̄ scdm̄ Proclūm: hec
maxima punitio est in malomanere ip̄uni-
tū. Et si q̄s videre seipsū posset talē habitū
habentē: tūc vtiqz gemeret euntē seipsū. hec
Proclū⁹. Sed quō ille gemeret: si ip̄unitū
seipsū videret: eovtiqz itra se de se tali viso
qz de se punito magis erubesceret.

Quintus liber continet consolationum remedia oportuna: contra illa turbativa que opponuntur potestati et dignitati, Et habet capitula .v.

- i. De consolatione super carentia potestatis siue potestatis dignitatis et maioritatis.
- ii. De peccatis et dantibus maioritatem comitibus.
- iii. De carentia regni. (tribus.)
- iiii. De carentia ecclesiastice dignitatis.
- v. De carentia episcopatus et prelatore.

De consolatione super carentia potestatis siue potestatis dignitatis et maioritatis .c. i

Rimo igitur noli de potestate seu potestatis carentia turbari: quia quanto potentes fuerit in statu altiori: tanto in periculo conservatur maiori. Et ideo secundum Augustinum. quo plus ceteris unusquisque potest: eo magis sciat se esse sibi metumendum. Denique ad quid obiective optanda sit potestatis manifestat Augustinus dicens. Optandum est ut potestas non desit nisi in vitia: propter quod vincenda potestates nolunt esse homines: sed volunt propter vincendos homines: ut quod hoc: nisi ut vere victi false vincant: nec sint veritate sed opinione

Liber

victores. hec Aug^o. Et ideo etiã nolũ de po-
tentie carẽtia vel dignitatis triftari. quis
fm se nõ sũt bone. Un̄ Boetius. Si ipfis
dignitatibz ac potestatibz iesset aliqđ natu-
ralis ac ppriũ boni: nõ qz pessimis puenirẽt
Nequaqz enĩ sibi aduersa solẽt sociari. Na-
tura respuit vt contraria queqz iũgãtur. Ita
cũ pessimos plerũqz dignitatibz fungi du-
biũ nõ sit: illud etiã liquet: natura sui bona
nõ esse q̄ sese pessimis herere paciunt. Hec
Boeti^o. Nõ est q̄ ratio si que de dignitatis
seu potestatis carẽtia ptingat pũrbari: cũ
plerũqz pessimos z xpĩ hostes videam^o eis
fungi. Un̄ Aug^o. Apud viros bonos indi-
gna sit ip̄a dignitas: quã mlri indigni possi-
dẽt. Porro si q̄les sint dignitates vl̄ pore-
states: aut qđ ptra se habentẽ faciãt: et qđ
eaz carẽtia significet agnosceres: nõ sic eas
appxteres: nec de eaz carẽtia dolores. Pro-
fecto sũt vmbra tiles z cito trãseũtes. Sz
qđ valet vmbra. vl̄ res vmbre similis: q̄ nõ
p̄tinne adest hoĩ. sz trãsit. nedũ mutabiliter
sz velocit̄ sicut vmbra^o. Sane premũt habẽ-
tem vitũs. Un̄ Greg^o. Occupatio sclãriũ
dignitatũ tanto facili^o vitũs pmũt: quanto
maiori b^o curz grauat. Itẽ curis grauib^o eũ
onerãt: z eũ sibi sbiectz supponũt. Un̄ idem

Breg^o. Quāto q̄s h̄ alt^o erigat: tāto curis
 ḡuiozib^o onerat: ilq; ip̄is pplismētez cogi-
 tatiōe supponit. q̄h̄ p̄ponit dignitate. De-
 niq; carētia t̄p̄alis potestatis: 2 dignitatis: qz
 ad actiōes ordinat exteriores: significat et
 signū est qd̄ te^o tenere diligit nō h̄ntes. Un̄
 itez **Breg^o.** Sēp̄ misericors te^o q̄ suos te-
 nere diligit: eo sollicitē eb̄ exteriorib^o actio-
 nib^o custodit. Nā 2 p̄lezq; p̄familias ad eū
 laborē suos dirig^t: a q̄ ib̄tiles filios suspēdit

De periculis et dānis maioritate
 comitantibus. Ca. ii.

c Etez si q̄lia inducit maioritas siue su-
 perioritas p̄ experiētiā didicisses: ipsā
 min^o appeteres: ac te ei^o carētia min^o dole-
 res. Nimirū inducit maioritatē periculi. Un̄
Isidor^o. Quāto q̄sq; in superiori p̄stitutus
 est locotāto in maiori p̄sat periculo. Itē in-
 ducit maioritatē peccati. Un̄ idē **Isidorus**
 Quāto splēdoris honore cellior: q̄sq; est: tāto
 si delinquat peccator maior est. Itē inducit
 maioritatē pene: q̄ ip̄i maiores sūt puniēdi
 Un̄ ex iure colligit: qd̄ maiores p̄ suo excels^o
 su graui^o sūt puniēdi: qz exēplo illoz facili^o
 aliq; possūt ad similia puocari. Sed qd̄ hec 2
 similia nō leuia s; graua sint: patet ex sentē

Liber

tia Senece: qz dicit. Ut i corporibz sic in
iperio guiffim^o est morib^o q̄a capite diffūdi-
tur. Deniqz p̄ter hec maioritas regim̄is: seu
superioritas iducit distractionē cordis ⁊ p̄fu-
sionē mētis i pedientē in p̄missis exequēdis
Un̄ Greg^o. Sepe suscepta cura regim̄is
cor p̄ diuersa p̄berat: ⁊ impar q̄sqz ad singu-
la inuenit: dū p̄fusa mēte diuidit ad multa.
Insup ille q̄ ē mille artifex vtrqz artē habet
sagittadi: cui^o sagitte acute: q̄ sic insidiosus
iacit eas occulte ⁊ frequent^o in maiores et
statu superiores. Un̄ Greg^o. Dīs q̄ dispēsan-
dis reb^o trem̄is p̄sident: occulti hostis iacu-
lis lat^o p̄ter. hec Greg^o. Nec gratz dicit
latius: qz iuxta latitudinē eoz q̄ lōge lateqz
s̄sunt sue p̄sidentie habet dicta iacula p̄ime-
scere. Laue etiā ne in t̄ra q̄ras superioritatis
honorē: ne idcirco mori celo p̄seqz p̄fusio-
nē. ⁊ societate fuoz xp̄i exelusionē. Unde
Chryso. Quicūqz desiderauerit p̄matū in
t̄ra: inueniet p̄fusionē in celo: nec in t̄ suos
xp̄i p̄putabit q̄ de p̄matu terre certauerit:
nec vnusquisqz eoz festinet quō alijs maior
appareat: sed quō oī bus inferior videatur.
hec Chryso. Nimirz hoc p̄se scutētie iur̄
vt sicut p̄matū querēs in t̄ra: p̄fusionē nō
modicā inueniet in celo: Sic festinans oībz

Quintus

xxxviii

videri inferior in terra: in mensam gloriae et honore in celo. id est apud celorum dominum ac dominam et celi militiam sequitur. Absit enim quod inferior se diligenter videri minus in celo aut minore gloriae sequitur: quod superior hic esse querens confusionem in celo patiat. Rursus considera quod filius unigenitus cuiuspiam maximi regis vel imperatoris tristari hac de causa non posset: quod aliquo statu vel officio minime careret aut illo privaretur: quod si nequaquam dignitati peteret: ut si officium quodcumque mechanicum vel etiam simpliciter militum congruens ipsum non habere pertingeret. Igitur nec christiana vox aliquid: utpote eterni regis existens non solum filius: sed nunc in spe et tandem in re regis seculorum dominique universorum etiam heres: tristari habet: si non ad dominum vel statum dignitatem suam minime agnoscere exaltet. aut tali habitu si pueat: quod perfectum mundani status homini christiano et tanti regis filio minus sunt agnoscere. De his quoque homo: aut sapiens es: aut stultus. Si quidem sapiens es: domino non indiges te contentus. Unde Seneca. Seseipso contentus est sapiens ad bene vivendum. Unde et Ambrosius. Sapiens nichil alienum nisi quod pertinet incongruum. Virtutes autem dominia non adiacent seu pariunt: quoniam immo in partem magis abijcere solet. Si autem es stultus tibi non expedit dominari: quippe ipsum

Liber

suū dñūm stultū hōiēmsūre facit. **Uñ** idē
Ambrosi⁹. Est sapiētī sūre libertas. **Ex** q̄
colligitur q̄ stulto etiā īperare seruit⁹ est: et
qđ pei⁹ est cū paucorib⁹ p̄sūt: plurib⁹ dñis
z grauiorib⁹ seruit suis cupiditatib⁹: quaz
dñationē nec nocte p̄r fuger̄ nec die: qz ī tra
se dños h̄z: tra se sūt r̄ū patit̄ ītolerabile.

De carentia regni. Ca. iiii.

P **Q**uero si de carēria regni turbaris: esti
mo q̄ nō ob ali d̄ nisi qz p̄ regnū dñari
velles alijs. **Sz** scias q̄ tu paucis respecti
ue: tibi aut irratī d̄ obilit̄ dñare ut mlro plu
res siue plura penit̄ īr rationalib⁹: **Unde**
Sen. Sicut hōib⁹ reges: ita regib⁹ deside
ria dominātur. **Hoc** est regnū: nolle regna
re cū possis. **Uis** ḡ regnū: do tibi magnum
rege reipsum. **Hec** **Sen.** **Et** certe magnum
est regere seipsum. **Nimīz** regere seipsum
nō p̄tingit sine motuū r̄ā īterior̄ q̄z exte
rior̄ debito regimie: qz qđē motuū z eoz ob
iectoz est q̄si īfinita multitudo. **Uñ** z **Du**
go. **Sol⁹** is regnat q̄ deposito cordis īpio
lege ratiōis ordīnat rotā familiā motuū īte
rior̄ z exterior̄. **Si** surgat leonina rabi
es: punit p̄ paciētā **Si** p̄culātia h̄rci: p̄ ab
stinētā. **Si** ferocitas apū: p̄ māsfuetudinē
Si supbia vnicornis: p̄ humilitatē. **Sz** q̄s

est hic et laudamus eum: atque ut dignum imperio coronabimus eum: hec Hugo. Denique vix alii quis intelligens regnare appeteret: si quod grauis finis eius esset: bene consideraret. Non porro enim regnare volentem in futuro reddere rationem. Unum hec consideraas Isidorus. Cognoscant inquit principes seculi deo se debere rationem esse reddituros. Sed profecto non est modicum atque leue deo reddere rationem: quemadmodum nec sunt modica de quibus ratio est reddenda. Sunt etiam omnia que regibus incumbunt. De quibus audi Hieronymum. Regum inquit est proprium facere iudicium atque iusticiam: et liberare de manu calumniarum vi oppressos: et peregrino et pupillo quoque et vidue: qui facilius opprimuntur a potestatis prebere auxilium. hec Hiero. Sed quomodo reddet rex rationem deo qui non a re nomen habet: sed ipsum indignus usurpat: contra illam sententiam. Isidori. Qualis rex esse debeat proprie considerat. Reges inquit a regendo vocati sunt. Ideoque recte faciendo regis nomen tenent: peccando amittunt. Recte ergo illi reges vocantur qui tam semetipsum quam subiectos bene regendo modificare norunt hec Isidorus.

De carentia ecclesiastice dignitatis. Cap. m. iiii.

Liber

D Emū si sanctorū doctorū dicta legiffes:
 merito de platurē seu dignitatē eccle-
 siastice carētia: ac etiā de puatiōemagis gau-
 teres q̄ doleres. Nūmiz sanctorū doctorū
 sentētie p̄ platos z quoscūq; hñtes ecclesia-
 sticas dignitates sūt satz fri biles. Un̄ fm̄
 Chrysostrōmū: plati p̄ altitudinē dignita-
 tis in codē genere peccati graui⁹ cadūt q̄
 sbditi. Un̄ z Hieronym⁹. Deteri⁹ in pplis
 plati delinquūt: ac p̄ hoc ipsi crudeli⁹ q̄ ce-
 teri puniētur. Un̄ etiā Greg⁹. Scire plati
 debēt: qz si p̄uersa p̄petrāt: tot mortibz di-
 gni sūt: quot ad suos sbditos pditiōis exē-
 pla trāsmittūt. Un̄ necesse est vt tāto se cau-
 ri⁹ a culpa custodiāt: quāto p̄ praua q̄ faciūt
 nō solū moriūtur. Un̄ z Bern. Grauiori et
 picullosiori debito tenent̄ astricti: q̄ p̄ ml̄tis
 aiabz redditori sūt ratiōnē. Cur etiā homo
 hoc appetis: quo adepto plerūq; p̄fusionē
 nō euadis. Nepe idisciplinati mores sub-
 iectorū nō mediocrit̄ faciūt ad p̄fusionē re-
 ctorū. Un̄ Chryso. Quē admodū vidēs arbo-
 rē folijs pallētibz marcidā: itelligis qz ali-
 quā culpā habet circa radicē: ita cū videris po-
 pulū indisciplinatū sine dubio cognosce qz
 sacerdotiū ei⁹ non est sanū. Un̄ Ambrosius
 in defectu correctiōis: pudoris verecūdiā

recognoscens: dicit. Quid igitur vos arguo cum possitis me uno sermone convincere? *Lōuin/* cor enim cum in hac parte clericos vobis magis videtur negligentes. Quomodo enim possū corrigere filios: cum patres emendare non possū? Aut quomodo fiducia successe laicos: cum a consortibus pudoris verecundia precescā? hec Ambrosius.

De carentia episcopatus et prelatore. Caplm. v.

¶ An e ipse episcopus propter hoc non est ab ipso etiam populi correctione excusatus: quia ut Beda testatur. de manu episcopi peccata populi requiruntur. Tu in super quod episcopatum desideras: audi terribilem Augustini sententiam. Cogitet inquit religiosa prudentia tua. nichil apud deum miserabile aut damnable episcopi aut presbyteri officio si profunctorie aut adulatorie res agatur hec Augustinus. Sed profecto quod vix unquam res hec agi valeat nisi profunctorie et persequens damnablem: patet propter maximam difficultatem regendo. Unde Bregorius nazanzenus. Quamvis inquit per difficile sit seruire regi. id est. regenti se obtinere perare: multo difficilius est scire alios regere. Qui scilicet regimini: quanto spes et gloria maior est: ratopiculum quippe grauius habetibus intellectum. Nam et si quid est in rectore vitiosum

Liber

moribus: facile in eos quod obtemperandum est
posito sunt transfunditur: et multo facilius malum
ab eo transit: quam si quod in eo virtutis et industrie
fuerit. Hec Gregorius. Ex predictis profecto patet:
quod pauperibus clericis vel monachis civibus
que et mechanicis infirmis: non premissis curis super
fluis: ob animorum suorum libertatem et periculorum
elevationem multo melius sit quam ceteris in di-
gnitatibus quibuscumque constitutis. Gaudeant ergo
tales et deo gratias referant: quia eos de multis
liberavit periculis. Sed non obstantibus predictis
prelatorum periculis: heu multi ambitiosi hodie
ad curas et dignitates aspirant eas affectando
et quoniam nimis importune se ad ipsas ingerunt
eas pro se vel alios pro curando. Et insuper quidam
episcopi et ceteri prelati ad aliam ecclesiam pinguiorem
promoti: nichilominus ecclesie prioris querunt etiam pro
uisores ad tempus institui: ponentes lapidem super
lapidem ne intret in gloriam dei: habentes quidem
vnam ecclesiam intitulatam: volunt habere et aliam com-
mendatam: et quam antea male solam repperant: eidem
postea cum alia bene providere presumunt. Uel ergo
istis miseris et iteque ve: quia ad hec ut pluri-
mum movetur ex avaritia et ambitione. Taceo
de guerris episcoporum: ex quibus sepius laudatur com-
scientie eorum. Accipiunt a regibus seu imperato-
ribus regalia quasi pro hec in guerris excusarentur

Quintus xxxvii

a culpa. Sed pfecto reges & imperatores po-
 ti⁹ reberēt ab ep̄is accipe cōsilia & cetera pe-
 nitentiē arma. Pertrāleo de supfluis ep̄oz et
 alioz p̄latoz expensis cū amicis carnalibz
 & psonis iutilibz ac idignoz p̄motionibz: q̄
 etiā ad ipsoz ep̄oz aut p̄latoz nō modicum
 faciūt piculū. Deniqz maledicta pestz ābiti-
 onis heu totā iā ifecit religionē xp̄ianitatis
 & scādalu totū mūdo parturit tā in clericz q̄
 in religiosis. Et vūnā ābitiosū attēderēt s̄ba
 dñi: q̄bz tra eos inuehitur quodā loco euā-
 gelij dicens. Ne id est. eterna dānatio vob
 scz iminet qui diligitis p̄imas cathedras:
 Ne q̄ppe in sacra scriptura notat eternā dā-
 nationē & gehēne suppliciu. Sz heu: hec di-
 ctio: hui⁹ icli peregrinationē & p̄sens exiliū
 Un̄ Chrysof. Hec dictio. ve: semp in scrip-
 pturis dicit de his q̄ nō possūt euadere a fu-
 turo supplicio. Et vide q̄ dñs nō dicit: q̄ ha-
 betis: sz q̄ diligitis: nō arguēs & vituperās
 eos q̄ his vtunt̄ ex officio & ordine: sz eos q̄
 hec dū habēt amāt: vl' dū nō habēt affectant
 qd̄ p̄cedit ex ābitione. Un̄ & Greg⁹ in mo-
 ralibz. Cui esse nūc iudicē libet: hui⁹ videre
 tūc iudicē nō libet. Nō dic̄. q̄ iudex est: sz cui
 esse iudicē libet: aīm videt nō gradu redar-
 guēs: & ad volūtātē nō ad factū vitupatiōez

Libet

referēs. Qui autē videre iudicē tūc nō libet
de numero reproboꝝ se esse nō dubitet. Sic
enī electi tūc de viſiōe iudicis gaudēbūt: qz
appropinquāt eoz redēptio: sic reprobi de viſi
one iudicis dolebūt. qz appropinquat eoz
p̄ditio. Si autē: vt dicit Chryſo: diligere ta
lia eſt iuſtatio: q̄ malū ē ſtudere vt his aliq̄s
potiat. Sane ſi q̄s dignitatē p̄ bono obedi
entie ſine affectiōe z cōplacencia ſuſcipit et
tenet: ſic eſt meritōſū. Si vero affectio et
p̄placētia accedit: ſic eſt mortificz. Quicūqz
iſta bene p̄ſaret: mīz ſi vnqz principatū nō
habitū affectaret: vel habitū ex corde dilige
ret: niſi omnino cecus z imemor ſue ſalutis
exiſteret. De iſtis tñ cecis z ſue ſalutis obli
tis: heu hodie multi ſūt qui principatū quē
diligūt: ſue ſaluti p̄ferre nō metuūt.

Sext⁹ liber cōtinet conſolationū
remedia oportuna cōtra turbatiua
que opponūtur parētele et generis
nobilitati. Et habet cap^la. vi.

- i De p̄ſolatiōe ſup carētia mag⁹ parētele.
- ii De carentia liberoꝝ.
- iii De carētia fratrum z p̄ſanguineoz.
- iiii De carētia z defectu natalium honeſtoꝝ.

Sextus xxxviii

v De carentia nobilitatis: Cate

vi De aliqz de parentela vilitate vli digni//

De consolatione super carentia magne parentele. Ca. i.

p Rimo igit parētelā p magnā habere nō desideres: qz malū tuū desiderares. Nisi enī ad omē beneplacitū cuiusuis eoz fueris: apd ipsos speret⁹ ⁊ pteptus habebis. Si aut ad eoz beneplacitū te forsitan exhibueris: cū de licitis ⁊ honestis hoīes seculi nō cōsueuerūt pteptari: mala plurima spū alia ⁊ corporalia euadere nō poteris. Rursū si caput parētele fueris: quāto ex maiori psonaz numero illa pstitērit: tāto maior cura te monet: malozq; istātia et maior vexatio te grauiabit. Porro si tu nō caput sed vn⁹ de cauda fueris: nisi mltitudinē q̄ mēte p̄fusa ē p̄sentias miser eris: ⁊ tanq; nō sis parentat⁹ ab oībz derelinq̄ris. Quid ḡ lucrū: qd cōmodū vel solatiū attub̄t tibi parētele magnitudo: nisi forte igminis. qn̄ vl vitijs claritudinē tuā ⁊ suā macula b̄nt: vl paup̄tate si icōstās fortuna eos deseruerit: gloriā tuā ⁊ gen⁹ humiliabūt. Deniq; si tu bñ p̄spereris: ob modicā parētelā pauciora incōmoda sustinebis:

Liber

q̄s si totā urbē replere vlt patriā etiā videren-
tur. Scias etiā q̄ cui⁹ magna est parētelaz
requirit etiā q̄ magna sit eius expensa: que
m̄torics fieri nō potest sine graui dei offēsa.
Si abūdat: est qui petat subsidiū q̄d etiā
īpendere nō est licitū. Si vero sit min⁹ abū-
dans ⁊ forte paup̄tate dep̄ssus: quanto ma-
ioris et clarioris parētele fuerit: tanto ma-
iorē etiā a suis ⁊ tēptū sustinebit. Verecū //
dant eū cognatū recognoscere: verecūdat
⁊ ipse hoc corā extraneis asserere: timēs se
ob h̄ spuritū reputari. Nec min⁹ verecūdat
labore misere victū q̄rere: dicere habet: fo-
dere nō valeo medicare erubesco. Tu ergo
de magna ⁊ alta nō appetas esse parētelaz:
s; de humili sis p̄tētus ⁊ panis.

De carentia liberorū. Ca; ii;

Porro si liberis careas nō mltū doleas
nescis enī q̄les esset q̄s haberes. Nā
vix potest esse q̄nī eis vlt eoz vxorib; aut ma-
rit; filiaz vlt filijs filioz aut filiab; defectū
aliquē repies te medullā ⁊ tristantē. Mel-
lius ḡ videt esse cordi tuo vt liber sis a libe-
ris: ne liberi te diuersis modis occupātes
a te tollāt animi libertatē. Per timescendū
valde ē si mltas habeat q̄s ples: eoz parē //
tis epagitas circa trāsitoria: nec curat quo //

Sextus xxxix

modo habeat dūmodo ml'ra habeat. Un̄ beat⁹
 Greg⁹ i moralib⁹ Job. sup illo passu. Nati
 sūt ei filij septē. Sepe ad auariciā cor parē
 ris allicet fecūditas plis. Eo enī ad abitū
 p̄ gregāde hereditatis accēdit: quo multis
 hereditib⁹ fecūdat. hec Gregorius.

De carentia fratrum et consanguineorum. Capitulum. iiii.

r Ursū de carētia fratrum vl' p̄ sanguineoz
 nō doleas: q̄ vl' sic est q̄ habitos dilige
 res: vl' nō diligeres. Si ipos nō diligeres
 ut qd eos habere velles. Si p̄ ipos dilige
 res: teipmī regno celesti plurimū ipedires.
 Quippe fūire deo regre ē. Sz p̄fecto q̄ deo
 p̄fecte fūire desiderat: necesse ē vt carnalē cō
 sāguineoz affectionē postponat. Un̄ abrosi⁹
 Qui portio de⁹ est nichil debet curare nisi deū:
 ne alteri⁹ ipediāt necessitatꝝ munere. Qd cū
 ad alia officia p̄fert: h̄ qdē religiōis cultui
 decerpit. Hec enī p̄a ē sacerdotꝝ fuga: abdi
 catio domesti coz: z qdā alienario carissimo
 rū: vt suis se abneget q̄ fūire deo gestit vel
 eligir: hec abrosi⁹. Insup si fratres vel p̄san
 guincos habere desideras: cura de spūalib⁹
 de quib⁹ in libro patrū sic legit. Sunt or
 nati morib⁹ z caritatis vinculis velut qua

Liber

dam germanitate restricti. hec ibi. Et nōne
magis carnalis ha ē illa fraternitas vlcogna
tio: quānō sāguis vicinitas. s; mox pformi
tas z aīoz vnitas in xpi caritate solet opari
Un̄ Hieronym⁹. Vera illa necessitudo est z
xpi glutino copulata: quānō vtilitas rei fa//
miliar; nō pntia tm̄ corporoz: nō sbdola z pal
pās adulatio: s; dei timor z diuinaz scriptu
raz studia p̄ciliāt. hec Hieronym⁹. Deniq;
nō carnalis fraternitas siue psāguinitas here
des regni p̄stituit: s; q̄z est pulchra z casta ge
neratio cū caritate: hoz fraternitas seu co
gnatio tāq; filioz dei p̄is heredes dei p̄stitu
it: coheredes autē xpi. Ex his igit restat q̄ de
cognitōe carnali nime ē curādū: s; de spūali
illoz quib; est in hereditate salutis eterna
liter congaudendū.

De carentia et defectu natalium honestorum. Ca. iiii.

p̄ Reterea de defectu nataliū n̄ erubescas
qz si tu sis honest⁹ nō ē tibi curādū q̄li//
b⁹ parētib; sis nat⁹. Un̄ Aug⁹. Unde cūq;
hoies nascant: si parētū vitia nō sectant ho//
nesti z salui erūt. Un̄ Chryso. Nūq; de vi//
tīs erubescam⁹ parētū: s; vnū illud q̄rem⁹
vt sp̄ aplectem⁹ p̄turē. Un̄ etiā Hieronym⁹

Sextus xl

Nasci de adulterio nō est ei⁹ culpa q̄ nascit̄:
s; illi⁹ q̄ generat. Et itez. Dñs nr̄ iesus xp̄s
voluit nō solū de alienigenis: s; etiā de adul/
terinis p̄mixtiōib; nasci: nob̄ magnā fidu/
ciā p̄stās: vt q̄licūq; modo tñ vt ei⁹ vestigia
imitemur ab ipsi⁹ corpore nō separem²: cui⁹
p̄ sidē mēbra effecti sum⁹. hec Hieronym⁹.

De carētia nobilitatis. Ca. v.

c Etez de ignobilitate generis nō turbe
ris: qz si velis p̄stantiorē nobilitatem
p̄sequi poteris. Nec p̄fecto illa est: que non
z diuitijs tēporalib; sed ex thesauris ori
spūalib;. Un̄ in decretor̄ volumine dicit̄.
Nos qui possum⁹ nō ex locoꝝ vel generis
dignitate: s; moꝝ nobilitate inotescere debe
mus. Uez qd̄ de ea generis nobilitate nul/
tū curas quā de⁹ paz curas. Un̄ Hierony.
Sola apud deū libertas est nō fuisse pctis
Sūma apud deū nobilitas ē clar̄ esse virtu
tib;. Un̄ z Chryso. Ille clar⁹ ē: ille sblimis
ē: ille nobil̄: ille tūc itegrā nobilitatē suā pu
tet si dedignet̄ fuisse vitijs z ab eis supari.
Un̄ z itez Hiero. Ille ap̄b̄ deū p̄est potior:
nō quē nobilitas generis: nec dignitas scl̄i
s; quē deuotio fidei z sancta vita p̄mendat.
Et ideo vt hortat̄ idē Hieronymus. Nullū
te vnq; de generis nobilitate p̄ponas: nec ob

Libet

scariores quoslibet et humili loconatos te
inferiores putes: nescit religio nra psonas
nec conditiones hoim s; aias inspiciat. hec Hier.
Igit saltē apud religioſas mētes inter no-
biles genere et ignobiles nō est differētia: q̄
si forte apud nō religioſos fuerit: nō est cura
Attēde etiā q̄ plerūq; nobilitati vitū ē ane-
xū: et ideo de ea min⁹ ē curādū. Un̄ Hieron.
Plerūq; nobilitas carnis ignobilitatē pa-
rit mētis. Un̄ et Greg⁹. Nonnullis solet no-
bilitas generis parere ignobilitatē mētis: ut
min⁹ se in hō mundo despiciat: q̄ pl⁹ se ceteris
aliq̄d fuisse meminerit. hec Greg⁹. Sed
pfecto meli⁹ est nobilē hoim habere interio-
rē et mentē: q̄ exteriorē et carnē: qz scdm mē-
tē homo est fact⁹ ad dei ymaginē: et mens su-
perior pars est anime et caput ei⁹. Minime
etiā te potest impedire ignobilitas generis ne
gloriosus efficiaris. Un̄ Chryso. Quid prest
ei quē sordidant mores clara gnatio? Aut
quid illi generatio vilis quē mores adornant
Ipe ei vacuū se ab oib; bonis actib; ostēdit
q̄ gliafi p̄tib; . Et itez. Meli⁹ ē de p̄ceptibili
genere clare fieri: q̄ de claro genere p̄cepti-
bile nasci. Qui enī de claro clari⁹ nascit. glia
claritudinis ei⁹ nō est ei⁹ solius: sed etiā et
genetis. Qui sūt de p̄ceptibili genere clari

rus egreditur: tota gloria claritudinis eius est solus. Quibus de contemptibili genere contemptibilis nascitur: omnis turpitudine illi est eius solus. Ideo melius est ut in te gloriantur patres quam tu in parentibus. hec Chryso. Multo ergo melius est nobile esse seu perfectum in persona propria sine per additiones personales et quasi essentielles: quam per tractas a parentibus additiones extrinsecas et quasi accidentales. Si quidem boni in nobilitate est illud solum in virtute consistit. Unde Hierony. Nichil aliud video in nobilitate appetendum: nisi quod nobiles quadam necessitate stringuntur ne ab antiquorum probitate degenerent. Unde et Boetius. Si quod est in nobilitate bonorum id esse arbitror solum ut imposita necessitudo videatur ne a maiorum virtute degenerent. Igitur qualicumque parentum filius dicaris: non poteris esse ignobilis nisi sola opinione. Sed nobilis es in veritate: si tamen non per vitia te degeneraveris.

De aliquorum de parentela vilitate vel indignitate. . . Ca. vi.

De Emulo inde non turbaris si de tua parentela humiles quosdam habes et ignobiles. Nam si inde turbaris: hoc ideo est: quia inde verecundaris: quod plane ascribitur tue superbie. Proinde nimirum tu recipis ut de magis humilibus habeas

Libet

teret potius gloriari: et ipsi te te tanquam de superbo
et vitioso possent erubescere. Glorieris igitur
de ipsis ut de exaltatis: ipsi vero de te erube-
scere possent: et tu magis de te humiliando.
Regula enim hec seu diuina sententia irreu-
ocabilitate stabit. qua dicitur. Qui se exaltat hu-
miliabitur: et qui se humiliat exaltabit. Cōsulo itaque
ut pares tibi illos estimes et si non maiores:
muta iudiciū et te estimes viliorē et inferiorē
vltimū inferiorē hoīez. Et certe vez estimares
si non mundi iudicio: tū celi. p. ut patebit i iu-
dicio vniuersali. Quid igitur tibi de exteriori
nobilitate generis. et cur te igitur nobilitate exteri-
ori aliquando tue parētele erubescis. Sūt enim illi
forte magni corā deo faciēte h. corū hūilitate
quā interioris nobilitatis claritas euidenter fi-
nalit̄ apparebit: quā nobiles mundi obscura-
bunt et in exteriores tūbras mittentur.

Septim⁹ liber cōtiniet cōsolatio-
nū remedia oportuna cōtra illa tur-
batiua que opponuntur diuitiis et re-
rū facultati. Et habet capla. v.

- i . . . De cōsolatione sup diuitiarū siue rerū
repositiū carentia.
- ij . . . De p̄ditiōe pecunie. et alioz rerū. . .

Septimus xlii

iiij De abdicatiōe vñ relictione tēporaliū

iiij De paupertate.

v De penuria.

De cōsolatiōe super diuitiarū si
ue rerū tēporaliū carētia. Ca. i.

¶ Primo igitur trīstari nō debes de
diuitiaz seu rez tēporaliū caren-
tia. propt̄ multa q̄ operari solent
mala. Un̄ Bernard⁹. Bt̄us q̄ p̄

illa non abijt q̄ possessa nos onerant: amara
inquināt: amissa cruciat. Et itez. Diuitiaz
amor insatiabilis lōge āpli⁹ desiderio tor-
quet aīam q̄ refrigeret vsū suo: vt pote qua-
rū acq̄sitiō laboris: possessio timoris: amissio
plena doloris est. hec Bernar. Un̄ z Au-
gustin⁹. Abijce a te diuitiaz onera: abijce
vincula nō volūtaria: abijce arctates z tes-
dia que te plurib⁹ ānis inquietant. Et itez.
Uēditis reb⁹ nostris nullū mar⁹ eaz acceh-
pim⁹ preciū q̄ nos ipsos: īplicati em̄ talib⁹
nostrī nō eram⁹. Et itez. Aux āplius cruci-
at apud quē largius fuerit: aux amāti se ni-
chil de sua possessione pmittit: refūdīt cī re-
atū suū cui vsū negat. Et itez. Aux est ma-
cula labor: piculū possidentū: aux enervat
sio virtutū: aux malus dñs: pditor seruus.

Libet

Eritez. Morbus diuitiaz est supbia nam
gradis animus est qui inter diuitias isto mor
bo non temptatur: sed maior animus diuitias
vincens tenendo. hec Augustinus. Unde
etiam Chrysostomus. Diuitiaz sequela est luxuria
ira intemperas: furor iniustus: arrogancia: sup
bia. omnesque irrationabilis motus. **Uñ** et **Petrus**
Rauen. Aurum custos: seruator argenti secu
ritate non habet: nescit quere: et cui test secu
ritas quies perit: pena diues est ille et non ces
su. **Uñ** et **Beda.** familiaris res est huma
num cor opibus ac libertate dissoluit: erunt
vero ac paupertatibus ad semetipsum recolligit.
D: nigrum mltum est difficile habere diuitias et
cor non apponere: dicente domino in euangelio.
Ubi est thesaurus tuus ibi est cor tuum. **S:** periculosum
valde est cor apponere: immo et mortiferum.
Lorde enim spinis attracto: necesse est homines
mori. Et certe diuitie sunt spine. recte salua
tore in quodam loco euangelij. **Ubi** et **Bregius**:
testat dicens: quod diuitie spine sunt: quod cogitati
onum suarum punctioibus mentem lacerant: et cum
vires ad peccatum pertrahunt: quasi inflicto vul
nere cruetur. hec **Bregius**. Bene igitur est morti
ferum cor apponere. **Uñ** et ne periculum incur
ramus. promouit nos dominus per os prophete dicens
Diuitie si affluant nolite cor apponere. **Ma**

Septimus xliii

ior enim cura est sibi de corde: a quo dependet
 interioris hominis vita spiritualis: sicut a corde car
 nali vita carnis. Sine autem magno peccato po
 test manus apponi hominibus spiritibus: non ad eas ma
 nu comprimendum siuecludendum: sed amouen
 dum per largitionem elemosinarum: aperiendo largi
 gamanum ad distribuendum. Insuper diuitie pos
 sesse saltem absque proprietate eas relinquendi
 propter deum: disciplina tui christi derogant. Unde
 ipse christus in euangelio. Quis inquit qui non renun
 ciauerit omnibus que possidet: non potest meus
 esse discipulus. Et propter predicta mala attende
 quod dicit Ecclesiastico. Si diues fueris non eris
 immunis a delicto. Et rursus in euangelio. Quis
 diues difficile intrabit in regnum celorum. In
 his omnibus malis consideratis: attende verba
 Bernardi dicentis. Querat diuitias paganus
 qui sine deo uiuit: querat inde qui terrenas
 promissiones accepit. Sed qua mente christianus
 diuitias querit postquam christus beatus esse pauperes
 predicauit? Et sectare illud salubre Licetōis
 documentum: utilitatis pariter et honestatis
 Plenum diuitiarum inquit sine diuitie esse: tui uero
 profertur diuitiarum. Nam si uoles diuitias cum
 honestate parare. uix satis idonee tibi uidebuntur
 diuitie que honestatis pediseque sunt. hec ille
 Et ideo legitur Socrate thebano: quod cum se

Liber

philosophādū athenas pgeret: nō putās se
posse z virtutes simul z diuitias possidere:
magnū pōd us autē in mare proiecit dicēs
Abite pessime diuitie: ego vos mergemne
ego mergar a vob. Non solū ḡ carendū est
diuitijs: s; sūt etiā spnēde atq; abijciēde: nō
tamē iutiliter s; in vsū pauperū meritorie:
ne s; virtib; obicēponāt. Et euacuādū est cor:
dis scriniū ab eis ne ipm onerēt z inq̄tent
Un̄ Hieron. Si inq̄t habes vēde z da pau
perib;: si nō habes grādī onere liberat⁹ es
Fertur autē z Bernardū: audito q; sercēte
marce p quendā abbatē sibi trāsmisse: esset
spolio depdite: hec s; ba dixisse. Benedic⁹
de⁹ q; nob; ppcit ex hoc onere. S; z de dīo //
gene legit⁹: q; cū ei a capite fur de nocte saccu
lū: cū nūmīs subtrahere conaret. tolle inq̄t
infelix vt facias vt rosq; dormire. Ex p̄dict⁹
ergo breuī collige q; virtutes sunt opibus
p̄ferēde. Quī scdm Bernardū: vere diuitie
nō opes: s; virtutes sūt: quas secū p̄sciētia
portat vt in eternū diues fiat.

De perditione pecunie et aliarū
rerum. Cap^lm. ii.

i. Nūq̄ nō doleas de pecunie vel aliarū
rez pditōe siue alioz dānoz illatiōe

Septimus xliiii

s; poti⁹ gaude de tuijpsi⁹ p̄seruatione vl' alta
 utilitate. **Uñ Seneca.** Omnia pdidisti s; cū
 oībus perire potuisti. Noli conuerti q̄
 incidere s; gaude q̄ euaseris. Qui se habet
 nichil pdidit. Et iterū. Pecuniā pdidisti: o
 te felice si cū illa auariciā pdidisti: sed si illa
 manet ap̄ te: es tanto felicior: q̄ tātō malo
 materia s̄ducta est. hec **Sen.** S; nōne est
 meli⁹ pecuniā vel alia temporalia: z cū illi s;
 etiā auariciā pdidisse: q̄ in piculo pditiōis.
 s̄iijpsi⁹ mansisse. Audi adhuc z alia uerba
 eiusdē. Pecuniā inq̄t pdidisti: z illa q̄ m̄//
 tos: eris nūc in uia expeditior: domi tutior:
 exonerabit te fortuna si itelligis: z tutiore
 posuit loco. Dānū putas s; remediū ē. reflex
 gemis. m̄ se; te elamitas q̄ opib; excussus
 es: tu uictio ista tibi iactura tā tristis est: nō
 tā moleste ferres si tanq̄ pditur⁹ habuisses
 Hoc etiā te poterit solari: qz forte res illas
 quaz amissionē te ploras nō semp habuisti.
Uñ Greg⁹. Magna solatio in rez amissi
 one est illa tēpora ad mentē reducere: quib;
 nos p̄tingit res quas pdidim⁹ nō habuisse:
 ut dū unusquisq; ituef q̄ aliqn̄ illa nō ha/
 buit: dolorē tēpet qd̄ amisit. hec **Greg⁹.** Itē
 ex hoc merito debes solari: qz tu nō crāt
 que pdidisti. Audi de hoc exēplū qd̄ **Seneca**

Liber

ea narrat te quodā. Stūlbō inq̄t capta p̄sa
amissis liberis: amissa vxore. cū ex incedio
publico solus ⁊ tamē best⁹ exiret in d̄rogātī
Demetrio nunq̄d oī apdidisset. Respondit:
nichil pdidi. oīa bona mea mecū sūt. Iusticiā
cia. p̄r⁹. prudētia. Nichil enī bonū putare
potuit nisi q̄riri nō posset. Unde Ambro.
Nō sūt inq̄t bona hoīs q̄ secū ferre nō pōt.
Scias etiā q̄ ablatio seu p̄uatio rez in trīs
amataz magnū parit fructū. Vult enī de⁹
q̄ homo tā celestis facit. deū pure diligens
⁊ q̄ sursum sunt sapiēs: mi nimā curā habeat
de his q̄ sunt sup̄ terrā: ⁊ q̄ amores hoīs a
deo se nimis nō elōgent: p̄sertim ad trena.
Demū sancti viri rez amatis etiā licitis
se p̄uare solēt. vt ab illicitis facili⁹ se absti-
neāt. Un̄ Greg⁹. Habēt inq̄t facti B̄ p̄p̄riū
nā vt semp̄ ab illicitis longe sint: a se plerū
q̄ licita abscindūt.

De abdicatione vel relictione tē-
poralium. Ca. iiii.

Et ex nō tristeris de abdicatione ⁊ rel-
lictione tēporaliū: nec timeas defect⁹
eor. Un̄ Chryso. Animalia fecit de⁹ p̄pter
hoīem: hoīem p̄pter ipsum. Un̄ Dugo in di-
dascalico. Vixit homo dicit mūd⁹ quō ama-

Septimus

xlv

uir te qui propter te fecit me: seruius tibi qz factus sum propter te vt tu seruus illi qui fecit me: et te me propter te et te propter se: si sentis beneficiu redde rebitu: si accipis benignitate redde caritate. hec Dugo.

De paupertate: Ca. iiii.

Sergo alibi ministrat ppter homine: quomodo homibz non ministraret ppter seipsu. Un et Hieron. Paupertate times: s; bros paupes xps appellat: de cibo cogitas s; fides fame no timet. S; et psalmista dicit **J**acta cogitatu tuu dno et ipse te enutriet **U**nde et Thomas de aquino. Licet ille qui datoia ppter xpm s; trahit sibi aliqd auxiliu vite: no tn omne. qz adhuc manet ei auxiliu diuine puidetie: q; et in necessarijs no deerit et fidelium deuotio. **E**t iter. Ille qui dimissis oibz ppter xpm spem habet vt sustet et a deo nec presumptuosus est nec teptat deu: tu qz fiducia debita de deo habet ex diuina auctoritate cepta: tu qz remanet fideles deuoti p quos ei potest et debet satisfieri. Un etia Augustin. Tu xpiano: tu dei suo: tu bonis operibzredito: tu dno suo caro aliqd existimas defectur: an putas q; qui xpm pascit a xpo ipse no pascat? An putas trena deerit q; celestia et diuina tribuntur. Unde hec

·Liber

incredula cogitatio: vñ ipia z sacrilega meditatio. Audi z Hieronymū. Xps inqt est oia: vt q̄ p̄p̄t xpm oia dimiserit: vnū iueniat p̄ oibz: z possit libere clamare: pars mea dñs.

Un̄ Aug⁹. Nō displiceat tibi paupertas tua nichil p̄t ea diti⁹ inueniri. Vis noscere q̄z locuples sit: celū emit. Unde etiā Chryso.

Paupertas inqt est port⁹ trāquill⁹: nichil opulētū eo q̄ paupertatē sp̄tē diligit z cū alacritate suscipit. Un̄ z Leo papa. Sēp diues est xp̄iana paupertas: nec pauet in istomundo indigētia laborare: cui donatū ē in oim rez dño oia possidere. Operātibz ḡ q̄ bona sūt nō oīno est metiēdū. nec eis desit facultas operādi. hec ille. Nepe p̄p̄t paupertatē voluntariā a deo amaris. Un̄ Cassiodor⁹. Pauperes xpi sūt vitij vacui: sed virtutibz pleni sūt respecti hoibz: s; acceptabiles deo. Itē p̄ eā ad p̄fectionē vie: z ad patriā celestē migraris. Audi de p̄mo Origē. Ille inqt qui vt fieret p̄fect⁹ tradidit bona sua paupibz nō in ipso tēpore quo tradidit fiebat oīno p̄fect⁹: s; ex illa die icēpit speculatio rei ad ducere eū ad oēs virtutes. Un̄ z Ambrosi⁹. Silēdi patiētia: oportunitas loquēdi: z cōtēpt⁹ diuitiaz sunt maxia fundamenta virtutū. Audi de scdo Chryso. Paupertas

Septimus

xlvi

est manducatrix quedā linea que ducit ad
celū. Un̄ z Augustin⁹. Uia celi est paupertas
p quā venit ad patrē. Incipe erogare si nō
vis errare. hec Aug⁹. In sup paupertas ofert
q̄retē. Un̄ Greg⁹. Quid in hac vita laborio
sius q̄ tremis desiderijs esuare? Quid q̄n⁹
q̄ nichil hui⁹ seculi appetere? Itē confert
securitatē. Un̄ itidē Greg⁹. Magna est se
curitas cordis n̄l cupiscētie habere secu
laris: q̄ nichil habet in mūdo qd̄ diligit: ni
chil est i mūdo qd̄ p̄mescat. hec Gregori⁹.
Itē tanq̄ mater z nutrix custosq̄ mūdissi
me religionis est. Un̄ Jacoby. Religio mū
da z imaculata est imaculatū se custodire ab
hoc seculo. Qd̄ glosator sic declarat. Qui
inqt̄ tēporalia nō diligit: imaculatū se ab
hoc seculo custodit. Cōstat aut̄ q̄ tēporalia
nō diligere ppriū est volūtariē paupertatis.
Deniq̄ paupertas volūtariē graue iugū sui
tur̄ excutit. Un̄ dicit̄ i Ecclīastico. Pecuni
e obediūt oia. Et certe obedire cui oia obe
diūt scz pecunijs: est pculdubio tāq̄ irratio
nabilis dñi valde graue iugū fuituris. Et
certū est q̄ ab illo in go fuituris q̄s paup̄ta
te volūtaria liber reddit̄ z immunis. Ideo
etiā paupertas est expeditiua. Un̄ Gregori⁹.
Qui michi on⁹ diuitiarū abstulit: ad currē

Liber

dū citi⁹ expedituit: ad patriā liber⁹ inten-
dimus: q̄ q̄si in via pondere caremus. Itē
est medicinalis: ⁊ sepe materlā s̄trahit vi-
tū. Un̄ S: eg⁹. Quos mox infirmitas vul-
nerat: eisdē paupertatis medicina sanat. Itē
paupertas prim⁹ grad⁹ est quo ad p̄fectionē
ascēdit. Un̄ Saluator aīe oīa alia ad p̄fē-
ctionē disponētia: si vis inq̄t p̄fectus esse:
vade vēde oīa que habes ⁊ da pauperibus
Ad p̄positū autē de primo gradu. Eusebi⁹
exp̄ssius est locut⁹. Lū inquit celesteregnū
in multis bonis p̄sideret: prim⁹ grad⁹ scan-
dētū ipsoꝝ est: qui diuino itūm colūt pau-
peratē. Itē paupertas meliorē sortē accipit.
Regnū enī celoꝝ hereditate est ipsoꝝ pau-
pez. Mobilia s̄o hui⁹ seculi sunt diuitū.
Un̄⁹ quidē sortis diuisio figurata videt in
libro geneleos: vbi abraā filiū cōcubinaz
largitus est in unera: filio autē suo nato reli-
bera dedit cūcta q̄ possidebat. Itē facit in
celestibz abūdare. Per paupertatē enī volūta-
riā oīa p̄p̄t deū relinquētē: potest hō thesau-
ros in celo multiplicare vel auerere. Huius
nimiz rei testis est ipsa s̄ritas. Vēde inq̄t oīa
⁊ da pauperibus ⁊ habebis thesauros in celo
Demū paupertas volūtaria ipsū deū p̄stituit
paup̄s thesauratū. Potēs enī est tē⁹ tēp̄o⁹

Septimus^{us} xlviij

fitū paupis fuare in illū diē eternitatis in /
 suis index. Rursū de paup̄tatis miseria gau /
 dere deberes si scires quāta ob illā tibi bona
 acciderent. Nēpe post verba illa p̄phetica.
 Br̄s qui intelligit sup̄ egenū z pauperem:
 feq̄tur in p̄phetia. In die mala liberabit eū
 dñs. Quibz verbis alludēs Petr⁹ Rauēn̄.
 sic ait. In die mala sine causa accusat pecca
 tū quē paup̄tas excusat: imo accusari nō po
 terit quē fames paupis excusauerit. Diē ho
 malā vitēbit q̄ diē iudicij sine aduocatione
 paupis itrauerit. Hec ille. Nūm̄q̄ paup̄tas
 sic est dei z paupis vnitina: q̄ ip̄e de⁹ vult
 oīno intelligi in pauperis p̄sona. Un̄ Rauē.
 Beat⁹ inq̄r qui intelligit sup̄ egenū z pau /
 perē. Orem⁹ igitur vt ip̄e nobis intelligere
 intelligēda cōcedat: q̄ se sic in paupere in /
 telligi demōstrat: vt ip̄e q̄ celū regit in pau
 pere nudus: sic esuriat in esuriēte satietas
 rex an sic iēre sitiat fōs fontū. Esuriui inq̄r
 zc. Ecce de⁹ in celo panē comedit: quē paup̄
 in terra p̄cipit: z qd̄ paup̄ accipit in poculū
 de⁹ sibi testat infusum. Et quidē nō suffice /
 rat dicere. Deditis michi māducare z bi /
 bere: sed p̄m̄itit. Esuriui. sitiui. qz paruus
 fuisset amor paupis q̄ pauperē suscepisset:
 nisi z possessiones paupis assumpisset. Nā z

Liber

amor verus nō pbat nisi in passionibz. hec
Rauen. Porro nō odias p̄ciosā et amabile
paupertatē: utpote quam ipse deus amat.
Huius p̄fecto rei primū et infallibile signū
est: q̄ dei filius eam sibi p̄si assumere voluit.
Nā ecce in euāgelio de matre eius dicitur:
q̄ peperit filiū suū primogenitū: et p̄anis iuol
uit eū et reclinanit eū ī p̄sepio: q̄z nō erat ei
loc⁹ in diuersorio. Rursum vbi dñs pro tri
buto soluendo petrū misisse dicit ad piscā
dum. Glosator dicit: q̄ tanta fuit paupertas
xp̄i vt vn̄ tributū daret nō haberet. Rursū
cū in tēplo p̄dicasset: circūspectis oībz cū tā
vespa esset: exiit in lethaniā cū duodecim vbi
glosa dicit: circūspectz. si q̄s eū hospicio su
sciperet. Tāte enī paupertatis fuit: et ita nulli
adulat⁹. vt in tāta vrbe nullū iueniret ho
spitiū. Rursum de t̄p̄o illud Thren. intelligit
Recordare paupertatis mee. Deniq; paup
tas xp̄i crescēdo p̄cessit. Quippe ī natiuita
te p̄anis iuolut⁹ est. et p̄ domo habuit stabulū
lū: et p̄ cuna p̄septū. De itē nō habuit hospi
tium. Juxta illud qd̄ dicit. Vulpes foueas
habent et volucres celi nidos: fili⁹ aut̄ hoīs
nō habet vbi caput suū reclinet. In passio
ne vero etiā pp̄iis vestibus spoliatus est.
Insup̄ vt dicit Bern. accedit ad p̄solatio

Septimus xlviii

nē paupēz ipsa q̄ pastoribz exhibita est visi-
 ratio: ⁊ allocutio angeloz. **Ue vobis diuiti-
 bus qui hic vestra habetis solationē vt nō
 mereamini habere celestē. Ergo solamini
 solamini popule me⁹ dicit emanuel. id est
 nobiscū de⁹. Ipse etenim saluos faciet: nō
 q̄scūqz s; pplm suū a peccatis eoz. Deniqz
 populū suū solari vt nō vtiqz populū hu-
 milē quē saluū faciet: nā oculos supbz hu-
 milia bit. Uis nosse pplm ei⁹. Tibi derelictus
 est paup. Ipse vero dñs ait. Ue vob di-
 uiti bus qui habetis hic solationē vestram
 vtinā in eo populo nos iueniri semp optem⁹
 cui nō dicit. ve: sed quē solabitur dñs de⁹
 suus. Quis enī solat eos qui suā habent
 solationē: hec Bernar. Demū tu qui pp̄
 paupertatē desolatis: plenā vtqz solationē
 haberes si nosses quāta pre diuitibz benefi-
 cia ⁊ fauores de⁹ oīpotēs impēdit et īpen-
 surus sit pauperibz. Nā ecce xp̄s in p̄ci-
 pio doctrine sue: beatos esse paupes pdica-
 uit. Unde in euāgelio. Beati paupes spū.
 Chriſt⁹ paupes dignos iudicat sua mensa.
 Unde i Luca legūtur paupes ad cenā dñi
 introducti. De⁹ pauperes adiuuat. Uñ in
 psalmo. Adiuuit pauperē de inopia. Deus
 pauperes elegit. Uñ i Jacobo. Nōne de⁹ ele-**

Liber

git paupes in b mudo. De^o exaudit paupes
Unde in psalmo. Desideriu pauper exau
diuit dñs. De^o memor est pauper. Unde in
psalmo. Non in fine obliuio erit pauperis
De^o de pauperibz est sollicitus. Unde itez
in psalmo. Ego aut mendic^o su z paup: dñs
sollicit^o est mei. Deus est refugiu pauperu
Juxta illd psalmiste. fact^o est dñs refugiu
pauperi. Deus est pauperu fortitudo: teste.
Esaya ad deū loquēte. factus es inqt forti
tudo pauperi: fortitudo egeno in tribulatio
ne sua Deus pauperes saluat. Un psalmista
Parcet inqt pauperi z inopi: z aīas pauper
saluas faciet. Deus assumit paupes dereli
ctoo. Un psalmista deo loqns ait. Tibi de
relict^o est paup. De^o spes est pauper z exul
tatio. Hinc Esaiās dic. In ipso sperabunt
paupes: z in scō isrl' exultabūt. De^o nōnūqz
de pauper exequijs puidēs ipos ab āgelis
deportari facit ad locū qētis. Un in Luca
dicit. factū est vt moreret medic^o z porta
retur ab āgelis i sinū abrae. Deniqz vt vno
verbo dicat. Tāta ē dilectio dei ad paupes
vt bonū vel malū qd fit paupi: sibi reputat
fieri. Unde ipse dicit. Qd vni ex minimis
meis fecistis michi fecistis.

De penuria:

Ca. v.

Octauus xlix

Porro nō turberis de penuria q̄ p̄cedit
 habebis enī māna qd̄ succedit. Unde
 pp̄lo israelitico in deuteronomio dictū esse
 repit. Affixi te penuria ⁊ dedi tibi cibū mā
 na. Et sequit̄. Dñs de⁹ tuus introducet te in
 terrā bonā ubi absq̄ penuria comedes panē
 tuū: ⁊ rez oīm abūdātia p̄frueris. Istud im
 plebit̄ in futuro suo modo: et uic̄ h̄iominus
 implet̄ ad m̄n̄⁹ pro sustentationis necessita
 te etiā realiter in hac vita. Sane huius rei
 īpletionē is sperare habet: qui uiceneris dei
 volūtate īplet: cuius executionē xp̄s sibi p̄
 cibo reputat. Mens inq̄t eibus est ut faciā
 volūtate ei⁹ qui misit me. Qui ḡ h̄ in b̄ cibo
 p̄municāt tanq̄ serui domestici sciētes ⁊ ad
 īplētes volūtate dñi sui: nō miz est si illis
 implet̄ q̄ de victu p̄mittit̄. De penuria etiā
 seu indigētis uict⁹ ⁊ uictit⁹ nō tristari s̄: si h̄
 qd̄ p̄tra te ⁊ tibi similes xp̄s in euāgelio di
 cit̄ adnerteres. Nolite inq̄t solliciti esse di
 cētes: qd̄ mādues bīm⁹ aut qd̄ bibem⁹ aut q̄
 operiemur: scit enī pat̄ vester qz h̄is oībus
 indigetis. Querite ḡ p̄mū regnū dei ⁊ iu
 sticiā ei⁹: ⁊ hec oīa adiiciētur vobis:

Octau⁹ liber cōtinet cōsolationū re
 media oportuna cōtra illa turbati-

Liber

na que opponuntur amicitie et societati. Et habet capla. ix.

- i De consolatione super carentia siue amissione amici.
- ii De separatione amicorum.
- iii De pditiōe amicitie scz atiq' vl' p'oris.
- iiii De mala societate inenitabili.
- v De carētia humani fauoris.
- vi De relictione ab amico.
- vii De carentia t'rene consolationis.
- viii De solitudine z carētia societatis.
- ix De odio z inimicitia.

De consolatione super carentia
seu amissione amici. Ca. I.

p Rimo igit' turbari nō debes d
amici carētia seu amissione: qui
si amicū pdidisti: hoc patiēter fe
ras ppt' deū. Habebis enī coi
deco felix p' mercū. Nā terrena p' celestib;
peritura p' eternis p'mutabis. z fiet tibi r
cōpensatio p'petua oīm p'pter xp̄m paciēte
pditor. Amicū pdidisti: si malus erat: nō
litolere p'pter te: ipse enī te forsitan perdit
disset. Scriptū q̄ppe est. Cū puer sō pue
teris. Porro si bon' erat: iā nō pdidisti s'd

Octauus

I

ipsum ad regna celestia p̄misiisti vt locū tibi
 paret inter sideras māssiones. Un̄ Bernar:
 Quādo nos moriēdo deserūt quos amam⁹
 nouerim⁹ eos nō in eternū reliuāre nos mā
 suos: s; aliquātulū p̄cedere nos secutores
 D: morte etiā amici boni z iusti neq̄q̄ ē trī
 standū: sed poti⁹ gratulādū: tum p̄p̄ vilita
 tē suā: quia pericula z misērias euasit: tum
 etiā p̄p̄ nostram: quia liberius q̄ ante p̄
 nobis apnd deū intercedit. Deniq; q̄ de
 morte amici gaudere poti⁹ debeas q; dole
 re: si tamē deū diligas sicut debes: hoc sic
 aduertas. Nā multū amās personā gaudet
 quādo sibi volūtas illius innotescit: z qd̄ p̄
 iocali habere velit ei⁹ volūtati placere sa
 tagit. Profecto amicū tuū forsitā cari⁹ qd̄ i
 mūdo habes iocale reputas: qd̄ quidē si deo
 quē te sup oīa amare p̄fiteris acceptabile
 sit z placitum ei: hoc quantum in te est cum
 gaudia p̄ntabis: et volūtate tuā volūtati di
 uine cōformab. Un̄ Hieronym⁹. Si n̄ os
 defūctos plāgim⁹: quos tñ resurrecturos
 credim⁹: quid facerem⁹ si mori tantū p̄eci
 peret de⁹ volūtas eius vtiq; sola sufficeret
 ad solatiū cui nullū p̄ponere iu bem⁹ affectū.
 Et itez. Placeat homini quicqd̄ deo placet
 ob hoc ipsum q̄ deo placet. hec Hieronim⁹

q̄

Liber

Deinde si nō vis deo libēs offerre qđ repu-
tas esse tuū: offeras saltē hilaritē qđ est suū.
Uñ Hieronym⁹. Nichil abstulit tuū qui re-
cipe dignat⁹ est suū ppriū. Creditore suum
recipe decuit creditū. ⁊ nichil aliud decet
q̄ creditori gr̄as agere mutuātī: ⁊ dicit cū
Job. Dñs dedit dñs abstulit: sicut dño pla-
cuit ita factū est: sit nomē dñi bñdictū. hec
Hieron. Sane verbū hoc. Sit uomē dñi
benedictū: sonat in gratiarū actionē: ⁊ una-
tertia p̄p̄a excludit merorē et dolorē. Porro
qđ amicū tibi creditū deo offerre vel p̄ri⁹ ei
reddere debeas: h̄ ita cōsidera. Nimirū decet
te necessitate facere virtutē: s; ecce nos oēs
necesse est mori. ⁊ deo nichil restat nisi te ne-
cessitate hac mouēdi facere virtutē: et dñm
vite ⁊ mortē: h̄ in materia exhibere hila-
ritatē. Hilarē enī datorē diligit de⁹. Ceterū
si vt verus amic⁹ bonū amici tui diligeres
gaudere deberes qđ ipse amic⁹ tuus defun-
ctus p̄ mortē a p̄nitib⁹ miserijs ⁊ periculis
esset liberat⁹. Uñ Hieron. Plangere deb-
reū⁹ amicis te seculo decessentib⁹ si secū-
stra nos inimicū⁹ as mīme sentirem⁹. Et
nūc periclitari volebat hūc qđ dolet aliq̄
dormire. ⁊ inter fluct⁹ vite p̄sentis videri
cupit miserē laborare. Quid ḡ prodoz mihi

Octauus li

te lacrimas fundis quasi nescias quod in te ipso
quotidie patiaris? Propter hoc enim et dominus
discipulos admonet dicens. Si diligeretis
me gauderetis utique quia vado ad patrem. hec
Hieronymus. Rursus quoniam doles de morte amici tui tunc
quidem doles de diuina circa amicum tuum dispo-
sitione: de qua tibi ut amico est nequaquam dole-
re sed gaudendum: eo quod nouit quod in amico tuo
expediat viuere vel quando mori. Unde
Hieronymus. Plagim? inquit beneficia domini quod nouit
quomodo nunc presentem infirmitati. Unde et Augustinus
De salute inquit corporis mei quod dicit quod michi
sit utile nescio: tibi domine hoc permitto. Porro
de amici morte dolens videtur propter utilitatem
a deo sibi permissam recusare. De morte namque a
mici frequenter homini peruenit utilitas nisi
scilicet ei quod ipsum impediret remotio. Nimirum
amici huius mundi frequenter impediunt iter salu-
tis: namque eos diligentes se ad munus alligant: et
eorum infortunia vel calamitates offendunt
Et ut ait Augustinus. Sepe offendit te ne offensus
datur amicis. Sit ergo nobis eorum subtractio
tolerabilis vel etiam grata: quorum presentia nobis
est dispendiosa. Dolore etiam mortis secundum
Hieronymum. sopire debet spes resurrectionis
Nunc enim cum dolore recordat spes: nec quam
cumque iacturam sentit fides. Unde et Ambrosius.

Liber

Mortē nō pbam⁹ esse lugēdā: qz ad modū
sōni a labore mūdi requiescere facit in spē
resurrectiōis. Et itez. Cessent lacrime: qz
debet aliqd in fīdos z pfidos intesse. Fle-
ant suos q̄ eos in ppetuu iterūisse existimāt:
qz spem resurrectionis nō habent. Nobis
vero quibz mori nō nature sed huius vite
finis est: qz natura ip̄a reparabitur in meli⁹
mortis casus abstergat oēs flet⁹. hec Am-
brosius. Un̄ z Aug⁹. Beat⁹ q̄ amat te dñe
et amicū in te et inimicū pp̄ te: nullū enim
carū ille sol⁹ amittit cui oēs in illo cari sūt
qui nō amittitur: te autē dñe nemo amittit
nisi qui dimittit.

De separatiōe amicorū. Ca. iii.

i Nūp te fratris spūalis separatiōe nō te
les dolere s; aīo p̄tās esse. Memine-
ris q̄ i patz collatiōib⁹ sic dicit. Nec obest
viri virtute fūdati p̄ locoz inualla distū-
gi. Apud dñm nāq; mox non locoz unitas
fres habitatiōe dūgit. Tu etiā qui doles
te amici tui separatiōe vel recessu: recordare
q̄ ip̄e xps q̄ dixerat discipulis Ego dico vos
amicos: qz quecunq; audiui a p̄re nota feci
vobis. Ea notificatiōe nō obstate ei s; dē dī-
cebat. Expedi vob; vt ego vadā: si enī nō ab-
tero parclū⁹ nō veniet ad vos: si autē abie-

Octauus lii

ro mittā eū ad vos. Quis igit̃ inferior disci-
pulis nō p̃sumet absq; nō talis ⁊ tāti: nō tā
sancti: nō tā p̃ficiū. nō tā celestis. sed exi-
gui. sed carnalis. sed terrestis. sed vlt̃ in aliq̃
parte virtuos̃ ⁊ peccat̃ amici recessu: illū su-
premū paraclitū ⁊ solatorē optimū se esse re-
ceptur̃. Nimir̃ fm̃ mentē Gregorij. Tāto
q̃sq; a sup̃no amore. ⁊ p̃ p̃sequēs a p̃olatio-
ne disūgitur: quāto miser⁹ ⁊ in p̃sentia car-
nalis amici delectat̃. Gaudeat ḡ prudens
amator de carnalis amici recessu. atq; ipsū
eligat p̃ habēdo celestis paraclitū accessu.

De perdicione amicitie scz anti-
que vel prioris. Ca. iiii.

¶ Qui etiā trīstari de p̃dicione fidelitatis
⁊ amicitie ip̃ense: cū etiā illud x̃po
rei virtuti ⁊ sapiētē legitur accidisse. Pro-
fecto x̃ps des̃ fili⁹ vnigenit⁹ quosdā discipu-
los p̃re oīb; alijs elegit: quib; tanq̃ amicis
singulariter familiarib; quecūq; audiuit a
patre notificauit: ⁊ p̃ carissimis eos habuit
et nichilomin⁹ q̃ ipsi eū deserēt dū ab eo
fugerāt: imo q̃ p̃ iudā traderet: ⁊ om̃e bene-
ficiū ei ip̃ensum p̃deret: hoc elegit qz libere
hoc voluit. Quomodo ergo si simile aliquid
tibi accidit. si ab amic⁹ desert⁹ es: si amici

Liber

tā ipsam seu fidelitatē eis ipsam pdidisti
cū sit bonū utpote ad tuū p̄cipiū exēplare
z finale te reducēs: z ad desertionē mūdi z
celestiū amorē te iducēs. Quō inq̄ tale bo-
nū te poterit tristari: p̄sertim cū exēplū xp̄i
te in talibz ad oppositū tristitiē debeat me-
rito inclinare: Un̄ Ambrosi⁹. Voluit xp̄s
deseri. voluit pdi. ab ap̄lo suo tradi: ut tu si
deser⁹ fueris a socio: pdit⁹ ab ip̄lo. modera-
te feras tuū errasse iudiciū: perisse b̄nificiū

De mala societate ievitabili. Ca. iiii

o Mala q̄z societate nō debes dolere:
qz hoc ad p̄p̄tatis exercitiū tibi poterit
cōferre. Un̄ iuxta Greg. sententiā: malū uti //
liter tolerant. Tolerādi inq̄t vbiqz sūt p̄ri-
mi: qz abel fieri non valet quē cayn malicia
nō exercet. Ecce dicit. Abel de q̄ dicit scriptu-
ra. Respexit dñs ad Abel z ad munera ei⁹
Per hoc aut̄ apte datur intelligi qd bonozū
opez munera ante p̄spectū dei tanto sunt
magis grata z accepta: quanto eoz cū q̄to
habitāt maior fuerit malicie repugnantia.
Deniqz homo bon⁹ p̄ maloz societate tanq̄
sibi cōtrarioz: incōparabiliter meli⁹ q̄z bo-
nis tantū associat⁹: virtutū suaz vires expe-
ritur. Propriaz aut̄ viriū experimentū ha-
bere p̄fecto ē vni de bonis maximis estimā //

Octauus

liii

dū. Audí z hieronímū sup maloz societate
 solantem. Qui inq̄t bon⁹ pmanet nō pol-
 luitur si malo societ: sed qui mal⁹ est in bo-
 nū pvertit si boni exēpla sectetur. Scito
 etiā ad magnū honorē pferre: in mala socie-
 tate bñ viuere. Un̄ Bern. Nō mediocri-
 titulus virtutē est int̄ prauos bene viuere: z
 int̄ malignātes inocētie retinere candorē z
 mox vnitatē. hec Bern. Et certe bene dic̄
 Nā z liliū inter spinas signāter pmedat.
 z incōparabilis virgo ei pparatur.

De carētia humani fauoris. Ca. v.

c Eteꝝ nō moleste seras si tediosus es:
 z tua ad extra puerfatio min⁹ est gratio-
 sa: s; cogites te deo creatore tuo q̄ ipse fecit
 nos z nō ipsi nos. Cogites etiā h̄ q̄ non est
 dare aliqd̄ pure malū: non turberis itaq; q̄
 natura seu poti⁹ auctor nature deus te fecit
 talē: sez ingratiōsū ad extra ac rudē z rusti-
 canū. Sperādū pfecto est: q̄ supnoꝝ suoz
 intuitu oculoꝝ te gratiose respexit ad itra:
 ad interius scilicet tuū cōseruando lumen
 qd̄ in te est: ne illud v̄tosa aura fauoris ho-
 minū ab extra spirāte forsitā extingat. Si
 sit tua puerfatio ingratiōsa in terris: sit tua
 puerfatio magis grata in celis. Que z si hu-
 mana nō fuerit vel hoib; grata: meliori for-

Liber

te celestis esse poterit et diuina. **S**is ergo libenter foris rusticus canis. interius autem diuinus. **L**as reas libenter tamquam tediosus gratia humani solatijs ut de solatijs et totius solationis tecum sit interius. et tu secum superius. ut sic cuiuslibet illorum a quibus ut minus gratiosus despiceris dici valeat illud poeticum. **S**i quod te nite ne despice quicquam. **E**x alia quadam forsitan illo nitet. Denique gratiosus ad extra sic sepe distrahatur quod ab interius gratius totaliter euacuat. **N**e persona quilibet te diligens: imo quelibet eius dilectio tibi grata deperderetur tibi animam tuam. id est ad se raperet aliquid tui cordis: ac te periculosus captiuaret. ita nimis quod cor tuum magis laceraret: et donis spiritualibus priuaretur: ac minus deo coniunctum esset: quo pro se quibus minus bene illi esset: minusque eius carnis matum dona percipet. **P**rofecto oculi amicalium respectuum: faciunt hominem auolare distans se a deo suo et etiam a seipso: ac hominem non in se seu apud se in suo proprio comodo remanere: et trahunt ad exteriora in quibus non est vera hominis mansio: sed potius transit per egrum: et multo melius esset homini manere in se et apud se in sua propria mansione quam meterentur foris euagare.

De relictione ab amico. **C**a. vi

r. **U**rsus non sit tibi graue ab amico vel

alio hoīe derelinqui: ratione alicuius presi
 dij p̄ ipsum habēdi: q̄: refugere poteris cū
 certa spe ad p̄sidiū fortioris. Un̄ abrosius
 De diuina miseratione tūc sperādū ampli⁹ est
 cū p̄sidia humana defecerint. hęc Ambro.
 Et bene quidē derelict⁹ ab hoīb⁹ nō est de/
 sert⁹ a deo: q̄ ip̄m in ḡuissimā habitatiōe cōh/
 seruat. scz ī seipso. Un̄ Aug⁹. De⁹ medica/
 mentū est nō sano: regula ē prauo: lux est te/
 nebrato: habitatio ē deserto. hęc Aug⁹. Et
 ecce q̄ multipliciter de⁹ est p̄sidio. scz nō sano
 p̄ medicamentū. prauo p̄ regularē vitā: te/
 nebrato p̄ lucē internā: deserto p̄ inhabitatiō/
 nē gratissimā que scz est ipse. Tūm̄z in ipso
 viuim⁹: mouemur et sumus. vt dicit scriptu
 ra. S; reuera multomin⁹ q̄ diuites habēt
 paupes de sua relictōe querulari: dūmodo
 nō a quo vel a quib⁹ derelicti: sed magis cui
 sunt relictī attenderint. Profecto relictī
 sūt ei q̄ teste scriptura dicit homini in se cō
 fidenti et solis p̄ntib⁹ necessarijs cōtento.
 Nō te deserā nec derelinquā. Relicti sūt ei q̄
 sedet sup̄ thronū z iudicat equitatē: qui so
 lus laborē z dolorē p̄siderat: adiutor ī tri/
 bulationib⁹. De quo dicit. Tibi derelict⁹
 ē p̄p̄: pupillo tu eris adiutor. S; p̄fecto
 deo relict⁹. est minime derelict⁹. est uim̄rū

Liber

potius feliciter benedict⁹. Si quidē si ma-
ledict⁹ est qui p̄fidit in homine: sequit⁹ q̄si a
p̄trario sensu: q̄ is benedict⁹ est qui p̄fidit
in dño cui derelict⁹ est.

De carētia terrene cōsolatiōis. c. vii

¶ Et tristeris de carētia terrene p̄solatiōis
q̄: qui terrenā paratā habet p̄solatiōis
nē: difficulter abstinet quā ea etiā vtatur:
ex quo sequi solet q̄ celesti mor p̄inat. Cū
Berū. Delicata est diuina p̄solatiō: q̄ non
datur admittentibz alienā. Hui⁹ rei figurā
habem⁹ in libro Josue: q̄ postq̄ filij israhel
comederūt de fructibz terre defecit mān.
¶ Māna quidē de celo datū habēs in se oñe
delectamētū ⁊ oīs saporis suauitatē: aptissi-
me significat celestē ieu diuinā cōsolatiōē
vltra modū delectabilē. Fruct⁹ autē terr:
terrenā qua quis fruitur significat delecta-
tionē. Qd̄ ergo māna deficit dū fruct⁹ te
comedit: apte significat diuinā cōsolatiōē
deficere vel nō dare ei qui terrena p̄solatiōe
pascitur seu satiat. Si igit⁹ humanas su-
terenas p̄solationes sponte declinauerit
respuerit: ad solū deum qui appellatus est
deus totius p̄solationis: p̄ p̄solatione r/
currēdo: scito ⁊ nō dubites q̄ nō solū p̄sol/
lationē sed etiā exultationē a deo p̄sequeris.

Ipsē enī solator: ē optim⁹ q̄ solat nos in omī tribulatiōe nra nisi obicē ponam⁹. Ad quē psalmista smonē dirigēs. Scdm̄ multitudinē inq̄t dolor in corde meo solationes tue letificauerūt aīam meā. Huic autē solationi obicē ponim⁹: qm̄ humanā z terrenā solationē desiderio q̄rim⁹ z in effectu recipim⁹. Nō ḡ ponas obicē p̄ trena solationē: z mox habebis solationē hic magnā et ī futuro plenissimā. Si itaq; tu careas hoīz solatiōe: fac te necessitate strutē: ita vt nec velis recipere: utpote generoso tuo spūs: tū dignā humanā solationē: s; pot⁹ si occurrerēt solatiōes: dicas eis cū scō Job. E solatores onerosi oēs vos estis. Cōsolat em̄ de⁹ p̄cipue eū q̄ humanā recipere renuit solationē: testate psalmista q̄ ait. Renuit solari aīa mea. sc; solatiōe trena sed nō diuina q; memor fui dei z delectat⁹ sū z exercitat⁹ sū z defecit spūs me⁹: sc; p̄p̄t⁹: q̄si iā trāsformat⁹ q̄tū hic possibile est p̄ oīs sue affectionis trāsfusionē in volūtātē dei.

De solitudine et carentia societatis.
Capl'm. viii;

n Ecce de solitudine z carētia societatis trīsteris: z maxime vulgariū z turbarum

Liber

que nata est impedit sanctitatem. Un̄ Orley
Quādiu q̄s p̄mixt⁹ est turbis & in multis
dine fluctuān̄ voluptatū: nec vacat solito
nec segregat⁹ est a vulgo: nō potest esse sa-
ctus. Hui⁹ rei quodāmodo reddit Seneca
rationē. Quid inq̄t tibi p̄cipue vitādū cō-
stimes: queris turbā. Nūq̄ illi tur⁹ p̄mix-
tis: inimica mltorū p̄uersatio: nemo nō ali-
vitiū nob̄ ingerit: aut p̄modat: aut ip̄rnt:
quo maior est p̄p̄s cui p̄miscemur: hic p̄-
riculi plus est. hec Seneca. Et itē Au-
rior redeo: ābitiosior: luxuriosior. imo vio-
crudelior & inhumanior: q̄ inter hoīes n̄
Et ideo vt idē Seneca dīc̄. Qui reponne
vult desideria rerum oīm quaz cupiditate
flagrauit: & oculos et aures ab his q̄ reluc-
auertat. hec Seneca. Societas etiā non
potest impedire vel interrūpere p̄tinuū-
tis p̄gressum in deū. In quo quidē p̄greū
p̄ societate hoīm meretur solitudo comi-
tū vtiq̄ digniorē: salubriorē atq̄ tutiorē
etaz videlicet cogitationū. Un̄ Ambroe
virginē loquēs gliosa maria inq̄t. Ad ips
ingressus āgelī inuēta est comitū penetralis
sine comite: ne q̄s intentionē abrumperet:
ne q̄s obstreperet: neq̄ enī comites semis
desiderabar: q̄ bonas cogitationes comites s̄

Octauus

lvi

bebat: quæritã tũc sibi min⁹ sola videbat cũ
 sola esset: nam quæadmodũ sola cut tot libri
 atessent: tot archãgeli: tot pphes: hec abro.
 Quid g̃ p̃q̃ritur solitudinẽ copiam habens
 ipsorũ librorũ? Uñ ⁊ Hieronim⁹. Sapiens
 nuq̃ sol⁹ esse potest scz simpliciter. Habet
 uñ tecũ oēs q̃ sunt vel fuerunt boni: ⁊ aĩm
 libez. et quæcũq̃ vult p̃fert ⁊ trãssert: et qđ
 corpore nõ potest cogitatione p̃lectif. et si
 hoĩm ĩopia fuerit: loq̃tur cũ deo: nuq̃ min⁹
 solus erit. Hec Hieronym⁹. Qui similit̃ ce
 lestẽ societate p̃sequẽdi p̃siderationẽ habẽs
 ⁊ in vasta solitudine horrore esse supponẽs:
 dicit sic. Infinita heremi vastitas te terret
 sed tu paradisu mẽte deãbula: quotiescũq̃
 cogitatioẽ ac mẽte illuc cõscenderis: toties
 in heremo nõ eris. Hec Hieroñ.

De odio et inimicitia: Ca. ix.

o Emũnoli turbari ⁊ p̃queri te esse exo
 sum ⁊ inimicitias patientẽ: s; magis
 ĩte gaudeas. Meli⁹ enĩ p̃ hoc ĩ plebis illõ
 p̃siliũ dñi. Diligite ĩmicos vros: bñfacite
 his q̃ oderũt vos. Quippe nisi esset q̃ te ha
 beret odio ĩmicũ nõ haberes: quẽ habere ad
 modũ est salubre. Is nãq̃ tibi exercitã⁹ is
 ẽ tibi excellẽtorũ meritoziũ occasio. Meli
 morare verba dñi dicẽtis. Si diligis eos

Libet

quos diligunt: quā mercedē habebitis nōne
et ethnici hoc faciūt? Sane si a plurius cul
pa tua erigēte habetis odio: facilius culpe erit
remissio et leuius punitio. Si vero nō erigēte
culpa: ipsi dei maior ad te erit sanctorūq;
affectio: et maior tibi debet merces in celo. Ex
his lucide patet quod plerumque fert homini inimico
rū odiū: quā dilectio amicorū. Radix quē est
omnis boni: et persequens multiplicis boni quod
quis ex persecutionibus persequi potest. Denique
quod exosus es: vel hoc est propter carentiā viri
tū: vel propter zelū iusticie et fidei. Si propter
carentiā virtutū et facta iniusta: valet tibi
hac te causa exosum esse: tum quia facilius
corrigeris: et ad correctionē tuā magis cura
beris: tūque propter hoc humiliaberis: et vel pro
parte punietis et pena futura minor erit. Por
ro si propter zelū iusticie: et maxime fidei contra
ritū sentientibus sis exosus: iure martiri dici
poveris: profecto ex eo quod propter fidē aut propter
iusticiā occideris. Qui enim odit fratrem iū
homicida est. Sed nec odies fratrem posset et
homicida: nisi ille quem odierit occideret: pro
sequens exosus multos a multis et multos
occidet. Martyriū autē gloria corā deo et ge
lis eius nō est parua: Et ideo specialit̄ carit̄
de martyre: Magna est gloria eius in saluari

tuo. Jigit Seneca monitis z exēplonō cu/ res placere pplo: qz fm eū multomag ad rē ptinet q̄lis tibi videaris q̄ q̄lis alijs. Nā talis nō est ver⁹ xpi fuis q̄ adhuc placet. i. placere cupit hoibz magis q̄ deo. Un̄ apl's. Si adhuc hoibz placerē xpi fuis nō esse.

Non⁹ liber cōtinet cōsolationū remedia oportuna cōtra illa turbatiua que opponūtur delitijs z voluptati. Et habet capla. viii.

i De solatiōe sup carētia voluptatum

ii De paupere victu.

iii De sobrietate z tēperantia.

iiii De ieiunio z abstinētia.

v De habitatiōe arca.

vi De habitatiōe nō delectabili.

vii De vilī z duro vestitu.

viii De lectisternijs vilibus.

De consolatione super carentia voluptatum. Ca. I.

p Rimo ergo nō debes turbari de terrenaz voluptatū carētia: quia male sūt z miser te faciūt. Unde Seneca. Quis hostis in quēqz

Liber

tam contumeliosus fuit: quā in quosdā voluptates
sue. Quidā se voluptatibus immergunt:
quibus in consuetudinē adductis carere non possunt.
et ob hanc miserant sunt quod eo pervenerunt:
ut illis quae superflua fuerunt facta sunt necessaria.
Serviant itaque voluptatibus non fruuntur
et mala sua quod malorum ultimum est amant. *lec.*
Sen. Un. et Boetius. Quid te corporis voluptatibus loquat:
quarum appetentia quod de plaga est anxietas:
satietas pro penitentia. Quis ille morbos:
quae intolerabiles dolores si quaedam nequitie fructus solent referre corporibus.
Quarum quidem mors quod habeat locum
tatis ignoro. Tristes vero esse voluptatum
exitus. Quisquis reminisci libidinum suarum
volet: intelligit. *hec Boetius.* Nimirum voluptates
ipsa vita corporis impugnant. *Un. In.*
Potest nostra prudentia longiore prorogare
huic corpusculo moram. si voluptates quae
maior pars perit poterimus regere et coercere.
Ex hac auctoritate argue ad propositum prae-
sensum contrarium. Item bone vite quae praecipue
penes animam attendit repugnant. *Un. Tulius.*
Deus bene vivendi rationes in virtute sunt
locandae: non ergo in voluptatibus. Denique voluptates
teste salvatore. spiritus sunt. quae spiritu
suffocant. Sic enim animam laedant et vici

Nonus

Iviii

dei capacē esse mū⁹ sināt. Sūt z arma dia-
 boli testāte papa Inuocēto. Ociositas in-
 quit z voluptas arma sunt āriqui hostis ad
 miserā aīas capiēdas. Et p̄mittit ociosita-
 tē voluptati: qz ociositas occasio est volu-
 ptatis. Porro si voluptatū terrenaz copā
 haberes: diuīnaz vīsitatiōnū inopā in cur-
 reres. Un̄ Bern. Undiqz se ingerit amor
 mundi cū solationibus: immo desolatiō-
 nibus suis: obseruat aditus. p̄ fenestras ir-
 ruit. mentē occupat. sed nō eius qui dicit.
 Renuit solari anīma mea: memor fui dei z
 delectat⁹ sum. Preoccupatū nēpe seculari-
 bus desiderijs anīmū: delectatio sancta de-
 clinat: misceri nō potuerūt vera vanis: nec
 etna caducis: spūalia corporalibz. sūma imis
 vt pariter sapias q̄ sui sū sūt et q̄ sup terrā.
 Unde benignissim⁹ ille magister ait. Roga-
 bo patrē meū z aliū paracletū dabit vobis
 spīritū veritatē vt maneat vobiscū ī eternū
 Audiat qui huic sterq̄lūis semper inheret
 qui carnē fouet: ī carne semināt: carnē sapit
 nichilomin⁹ solationē supue vīsitatiōnis:
 illā torrentē voluptatis: illā sapere gratiā
 spūs vehemētis: quā vt veritas īpa testatur
 nec cū ipsa quidē sibi carne suscipe nullate-
 nus aplī metuerūt. Sed dū illa morat inq̄-
 ij

Liber

es: sine aliqua consolatione esse non possunt: si vero si morafecerit expecta eam: quia veniet et non tardabit. Apostoli decem dies in hac expectatione sederunt perseverantes unanimiter in oratione cum mulieribus et maria matre iesu. Cui nos gratie pro nostro exiguitatis modulo preparantes: exinanire nosmetipsos per omnia et a delectationibus miseris et caducis consolationibus evacuare studeamus carissimi corda nostra. Et iteque. Amat in carne sua terenas consolationulas siue in seculo siue in seculo siue in facto siue in aliquo alio: et si hec interrupta aliquid quando: non tamen penitus rumpunt. Inde est quod raro affectiones suas dirigunt in deum: et orationis punctio non continua: sed horaria est. Impletur autem visitationibus domini anima que his distractionibus subiacet non potest: et quanto magis illis evacuabitur: tanto amplius istis impletur. Si multum multum: si pax pax: vel fore si magis probas: nunquam iste illis misceri poterunt non enim spiritus et caro: ignis et tepiditas in domo domicilio moratur: praesertim cum tepiditas ipsi domino soleat vomitum provocare. hec Ier. Unus et Gregorius dicit. Si carni quod liberas scidimus: mox in spiritu quod delectat invenimus: Unus etiam Augustinus. Si habet animus vnde delectetur extrinsecus sine delictis remanet in tenus

Et ideo dicit Bernardus. Effusus animus extra: dāna interiora nō sentit: qz nec intus est ipse: s; cū in seipsā aīa redierit cognosceret qz crudeliter misera semetipsam emiseravit.

De paupere victu. Ca. ii.

¶ Ursus de simplici diēta z paupere victu tristari nō debes: sed magis gaudere qz est lenioris digestionis z minoris cure. Un̄ Hieronymus. Nec tales accipiamus cibos: q̄s aut difficultē digerere aut comestos magno paratos z pditos labore doleamus: olez z pomoz ac leguminū: z faciliōz apparat⁹ est: z arte ip̄dijzqz coquoz nō indiget: z sine cura sustentat humanū gen⁹ moderate sūpt⁹: qz nec auide deuorat quod irrita menta gula nō habet: z leniori digestionē de coquit. hec Hieronymus. Si plex etiā vict⁹ a graui egritudine p̄suat z quādoqz liberat. Un̄ idē Hieronymus. Legim⁹ quosdā morbo articulari z podagre humoribz laborantes p̄scriptōe bonoz ad simplicē mensā z pauperes cibos redactos p̄ualuisse. Caruerant enī sollicitudine disp̄se dom⁹ z epularum largitate: q̄ et corp⁹ frangunt et animū. hec Hieronymus. S; et de deo nō est fas vl' cogitare qz suis seruitoribz dilectissimis deficiat in necessarijs: dicēte psalmista. Facta cogit

Liber

tatū tuū in dño z ipse te enutriet. **Necessa**
ria s̄o p̄ ipsū dilectissimis puīsa simplicita
fuere: nec multa nec magna: vt patet in suis
anachoretis z p̄phetis. **Nā** Paulo p̄mo he
remite p̄ coruū hora p̄adij t̄m dimidiū pa
nē misit: z in aduētū Antonij p̄bendā du
plicauit. **H:** lias etiā in deserto p̄ angelū ex
citatus a s̄onovt comederet: reo p̄uidente
inuenit ad caput suū s̄b cinericiū panē z vas
sque: ad comedendū scz z ad bibendū: z abu
lauit in fortitudine cibi illi⁹ q̄ dragata die
bus z q̄draginta noctibusq; ad montē rei
oreb. **Et** nūquid poterat illi de⁹ lautiozem
mēsam facere in deserto? **Utrq;** poterat s̄
nō fecit. **Danieli** etiā suo suo in lacu leonū
p̄stituto p̄ abachuc p̄phetā misit pulmentū
coctū p̄ mello: s̄b: z in tritū panē in alpheo
lo. **Hec** cū aut̄ puīsa singulis facta: edi
ctoz satis simplex fuit omniū. **Qd** nūm̄
z in nobis min⁹ reo dilectj minusq; dignis
lauti⁹ procurari merito restringere poterit
oīs supflui t̄ris appetitū.

De sobrietate z tēperātia. Ca. iiii⁹

c **Etez** de sobrietate seu tēperantia ne
quaq; tritari posses: q̄nimo poti⁹ gau
deres si bona q̄ ex his hominū pueniunt di
ligēter aduerteres. **Un̄ Aug⁹. Sobrietas**

Nonus

Ix

mētē est ⁊ sensus mēbroꝝ corpꝝsq; tutela: ca-
 stitatis pudici tieq; munimē: pudori primā
 amicitie pacisq; sua: honestari sēp iūcta:
 criminū vitioꝝq; oīm pfuga. Et itē. **Sob-**
 brietatis pseuerātia iestimabilis est animi
 fortitudo: oēs eā virtutes et oēs laudū ti-
 tūli sēp ꝑcupiscūt: qz sine ipsa ornari aut
 placere nō possēt. hec Aug^o. Un̄ ⁊ origēn.
Sobrietatis oīm virtū mat̄ est: sicut ecōuer-
 so ebrietas oīm vitioꝝ. Considera etiā tēpe-
 rantie laudē: ⁊ vitij sibi oppositi vituperiū:
 ⁊ digne cessabit in te passio tristitie. De pri-
 mo dicit **Chrysostrōm^o**. Nichil sic sensuum.
 acumen opat̄ sicut refectio moderata. Unde
 ⁊ Hiero. **Modic^o** ac tēperat^o cibis ⁊ carni
 et sic vtilis est. De scōdo dicit **Isido.** **Sule-**
 saturitas nimis acie mētis obtūdit: ingeh-
 niūq; euertere facit. Un̄ et Hiero. **Sēp**
 saturitati iūcta lasciuia ē: vicina sūt sibi vct̄
 ⁊ genitalis: ⁊ ꝑ mēbroꝝ ordine ordo vitioꝝ.

De ieiunio et abstinentia. Ca. iiii.

i Nil ꝑ ꝑꝑt ieiuniū et abstinentiā non
 tristitatis: nec fias sicut hypocrita tri-
 stis: sed potꝑ ꝑtra tristitiā attende ad bonā
 tā corporalia q̄ spiritualia q̄ in de sunt speh-
 randa. Nepe vt dicit **Eccliasic^o**. Non est
 census sup̄ censum salutis corporis: ad quē

Libet

perfecto multū profert ieiunū z abstinētis ho-
mini exterioris. Un̄ Hieron. Maḡ facta
tis est abstinētia: maḡ egritudinis est vai-
ptas. Sz z vulgacissimū est: q̄ abstinēta ē
sūma medicina. Q̄ quāti calores febrū riu-
nīs sūt extincti. Q̄ q̄tiēs diuersaz ifir-
tati materia in ieiunātibz ē psūpta. Q̄ cuo-
tiens exrepletione nimia nōnulli paralysim
z pessimos morbos icurrissent: si nō vl' in-
quinē minuēdo vel p̄ abstinētiā se inuissert.
Perfecto ieiunū multotiēs ifirmū sanat
z sanū ab ifirmitate vl' etiā a morte quābz
p̄seruat: z p̄ sequeḡs a medicoz solario sp̄
portat. Audi z de bonis sp̄alibz. Ecce si
culpa maximū maloz est: seq̄tur q̄ moxcul
p̄te maximis bonoz est. Hoc autē bonū de
ieiunio z abstinētiā vl' causalit̄ pdicat. In
Ambrosi. Ieiunū mors culpe excidit: h-
lictoz: remediū salutis: radix gr̄e. fūda ien-
tū est castitatis. Un̄ z Bern. Pro eo q̄
ipsis licit̄ abstinem. ea nobis q̄ prius o-
missim. illi cura p̄donant. Quid est p̄donari
p̄missa: nisi ieiunio breui ieiunia redimēt
picerna. Schēnā enī memim. vbi nūq̄ ill-
cibz ē. nulla psolatio. null' f̄m̄. vbi gtrā
aq̄ diues psulat z accipe nō mereḡ. Bnū
et salutare ieiunū quo redimuntur etna

Nonus

Ixi

supplicia: dū remittunt p̄ctā. Hec Bernū.
 Ideo etiā de ieiunio z abstinentia nō trīstari
 sed gaudere debes: qz cū hi s possunt vitia
 ab anima remoueri: z multa bona pmereri
 Un̄ in p̄fatōe ecclesiastica dicit de ieiunio.
 Qui corporali ieiunio vitia cōprimis. Un̄
 Bernū. Ieiunū nō solū ablutio est peccatorū
 sed extirpatio vitiorū: nō solū optinet veniā
 sed meret gratiā. nō solū delet p̄ctā p̄terita
 que p̄missimus. sed z repellit futura que cō/
 mittere poteram⁹. Et itez Ieiunū orationē
 deuotionē z fiduciā donat. Un̄ z Petr⁹ Ra.
 Ieiunū aufert vitiorū morbos: carnis āpu/
 tat passiones: criminis causas ppellit. Un̄
 z Hieron̄. A: dētes diaboli sagitte ieiunio
 tū z vigiliāz frīgoze restrīgēte sūt. Et itez
 Ieiunū nō solū p̄fecta virt⁹. sed z ceterarū
 virtutū fundamētū est z sanctificatio. Un̄
 z Augustin⁹. Ieiunū p̄cupiscētie nebulas
 disp̄git. libidinū ardore extīguīt. Et itez
 Ieiunū purgat mētē: ki bleuat sensū: carnē
 spūi subūcit. Deniqz cōsidera qz ieiunū quā
 uis cibovideat p̄trariū: tamē z ipsum cibus
 est virtutis interiorē hoīem p̄fortātis. Un̄
 Leo papa. Sēp virtuti cibus ieiunū fuit.
 De abstinentia quoqz p̄deūt caste cogitati/
 ones: rationabiles volūtates: salubria p̄si/

Liber

lia: 2 pvolūtarias afflictioēs caro & cupiscē
tija mouit 2 virtutibz spūs inouat. Hec ille
Cōsiterā etiā q̄ si tibi ieiuniū corpālē abū
subtrahit: tanto mens vrlu⁹ spiritalē sibi
cibū attrahit: qui q̄dē hominī necessari⁹ est
Nō enī in solo pane viuit homo: s; in omni
verbo qd̄ pcedit de ore dei: p cui⁹ carentiā
si saluator dimiserit nos ieiunos deficiem⁹
ī via. Porro si ratioē ieiunij s cibo abstinēs
corpōrali: fame affligeris siue sitis: fame cibū
aliū siue potū. Ut enī ait Cassiodorus iplis
grauior est consuetudo subtracti cibi qui se
escis alijs nesciūt p̄solari. hec ille. Dū ergo
fame vel sitia affligeris: per lustra armarium
memorie seu arcam mentis tue arcane. et si
quēquā dulcissimū cibū sibi dei inueneris
ibi reseruatū. illū gusta. illo recreeris: atq;
de cella uinaria uino leticie spūalis. Nepe
cibū atq; potū hmōi spūalē gustato: nō solū
uenies ī obliuionē ieiunij et alteri⁹ pura car
nalis cibi sumēdi: s; 2 carebis ei⁹ appetitu
tanq; insipidi. Quz gustato spū defipit ois
caro. Qd̄ qdē si neglexeris: fatuus es similis
nec p̄passioē dign⁹. Quēadmodū nec ralis
q̄ ppt grossioris cibi: puta nigri panis carē
tiā famesceret: eo q̄ cibos delicatos abscondi
tos hīs ī copia eis vti nō curaret. Hoc aut

dico naturale quodammodo famis remedium
 artēdēdo: qđ qđē remediū in pposito consistē-
 ret in suspēsiōe ad cibū spūalem p actualē
 p̄siderationē: quēadmodū q̄s dū ad vnum
 cibū delicatū p actualē vsū suspēdit: interim
 naturalit̄ p appetitū grossioris cibi n̄ vixat

De habitatione arta. Ca. v.

p Reterea sup habitationē arta nō turbe-
 ris: q̄ eo magis tibi puenit q̄ ampla et
 lata et spaciōsa: quo min⁹ eris in ipsa arta
 distract⁹ et magis remanebis recollectus.
 Distractio enī quā spaciōsa habitationū lo-
 ca operant̄ nōnūq̄ virtutes euacuat. Ecō-
 tra artū habitaculū q̄ se frequerantiū exclu-
 dit turbas hoīm: eo virtutū multitudinem
 ad se inuitat: quaz ingressum artitudo non
 ipedit: sed magis ad eā meutē recolligendo
 disponit. Hinc est qđ Valeri⁹ ille maximus
 dicit. Dum le tuguriū virtutes recipit. Angu-
 stus loc⁹ magnaz virtutū turbā capit. Sed
 p̄fecto meli⁹ est associari turbe virtutū q̄
 hoīm. Qđ et ipse Valeri⁹ ioco virtuoso pa-
 ciētissimi diogenis ostēdit. Diogenes inqt
 cū torq̄ret̄ in dolio: se tomū volubilē habere
 iocūdabat: et se cū tēporibz cōmutantem.
 Frigore enī os doli iuertebat in meridiem:
 estate ad septētrionē: z vbi cūq̄ se sol iclina-

Liber

nerat: diogenis simul p̄toriuū vertebat:

De habitatiōe nō delectabili. Ca. vi

n Ec etiā delectabili habitatiōe hīc frui appetas: sed poti⁹ talē refugias: quia spem diminuit de futuris in celo habēdis delitijs. Unde in vitas patrū: facta de quodā loco delitioso mētiōe: dicit sic, Loc⁹ iste si delitiosus ē ⁊ abūdās: quā requiē spabim⁹ in futuro sclo si h̄ delitijs fouem⁹. Multo ergo meli⁹ est h̄ habitatiōib⁹ carere delectabilib⁹ q̄ pati detrimētū circa bonū spei ⁊ desideris māsionib⁹ ⁊ sequēdis in celestibus.

De vili et duro vestitu. Ca. vii

r Ursum nō desideres vestitū delicatū qz nō licet talia appetere. presertim ei cui alias pacto quodā. im aplin. ꝓcessum est xpm induere. Un̄ Lyprian⁹. Serico ⁊ purpura induti xpm sinceriter induere nō possūt. Deniqz qd apli⁹ vel poti⁹ in vestitu desideras q̄ in ipso ⁊ p̄ ipsū deo gratū esse: qd delicate ⁊ ꝓciose vestes mīme operant: sicut ⁊ sine peccato in plurib⁹ minime deferuntur. Un̄ Breg⁹. Nemo existimet i fluxu atqz studio ꝓciosaz vestitū peccatum deesse: qz si hoc culpa nō esset: nullo modo iohānem dñs de vestit⁹ sui asperitate laudasset: ⁊ nequaquā

Paulus feminas a p̄ciosaz vestiu appetitu
 p̄pesceret dicēs. Non in veste p̄ciola. Hec
 Greg^o. Hoc aut̄ q̄ gr̄ade sit peccatū patet
 ex historia romanoz: vbi legit̄ q̄ ille qui pri
 mus apud eos purpura indut^o fuit: percussus
 a fulmine iterū. Audi de hoc et Innocētiū
 Sup̄bus inq̄t vt magnific^o videat̄ fatagit
 vestiri duplicib^o: iudui molli^o: p̄ciosis
 ornari. Sed quid est p̄ciosus ornatus: nisi
 sepulcrū foris dealbatū: in tus aut̄ spurcicia
 plenū. Hec ille. Hinc esse potest qd̄ Aug^m.
 fertur dixisse. De p̄ciosaveste enubesco: que
 si michi dat̄ vendō eā. Sed et Chrysostem^o
 dic̄. q̄ mollis vestis rigidū corp^o facile red
 dit delicatū: facto vero corpore molliore: ne
 cesse est et aiām participare lesionē. Nam vt
 plurimū operationes ipsius consonant di
 sp̄sitionib^o corporis.

De lectis terniis vilib^o Ca. viii

Emū in stramētis et lectis terniis nō q̄
 ras delicias: ne ī de tormentū et luctū
 recipias. Lege qd̄ p̄phetatū reperit̄: dicēte
 Esaiā. Subter te sternēt tinea: et operimē
 tū tuū erūt vermes. Qualis lectus sub
 et qualia lecti sternia superi^o. Quāle et q̄ ab
 omnabile tormentū: qd̄ qd̄ vt cuadas me
 rito debes gaudēt et carere delitijs in lectoz

Libër

z lectisternioꝝ mollicie delicata assistentia
Et certe qz diabolus in illa hora qua sibi
mentis vtinur: p̄sertim delicatis maxime
nos tēptare solet: expedit tunc eū fugare.
Un̄ Bernard. Dū diabol⁹ officinas fraū
circuit: debet eū fugare ab oratorio de uicō
a refectorio lectioꝝ a caplo patiētia: a domi
torio stramēta vilia. hec Bernard⁹. Cuius
dicto p̄siderato: gaudēter stramētis vilibz
est vtendū. Cōsidera etiā gesta circa illite
nertimū z vagientē infantulū in asperrimo
frigore natū. frigidō loco z tēpore: in dro
p̄sepio p̄ lecto positū: z p̄ lectisterniis panibz
nis inuolutū vilibz. Nā et maximus dicit
de ipso: qz apud iudeos sordēbat in panis
Un̄ z Beda sup illo verbo. Reclinavitū
in p̄sepio. Duri inq̄t p̄sepis angustia dō
tinetur cui celū sedes est. Attende z marē
dñi tenerā z delicatā: que si lectū habuisset
puerz suū tā dilectū nō in p̄sepio posuisset
in medio dñū animalū infanti terribili.
Forssitan ipsa in terra nuda quieuit. Nā
chil legitur de eius lecto. qz necerat ei lect⁹
in diuersorio. fac ḡ p̄parationē tuā honis
ignobilis ad regē celi atqz ad reginā mēdi
matrē dñi uirgenitī. fac p̄parationem uir
rusticā z robustā ad teneritudinē pueret

puerpere: et te ipsum apud te inuenies dete-
 stabilem merito haberi: qui de duricia lecti
 et lecti sternioꝝ vilitate conqueri presumis
 ac si tibi debeantur delitie: quibus caruit
 deus tuus et mater eius. Nonne crubescis
 qui talia comoda requiris? Fac comparatio-
 nem tui iniusti et peccatoris ad puerz purissi-
 mum et ad matrem innocente. Fac inter te et ip-
 sos comparationem: et inuenies quod pro se nullo
 indigebant penalitatis remedio. Tu vero
 querendo comoda: penalitates refugis. qui
 bus pro peccatorum tuorum remedijs indige-
 res. Denique fac comparationem et recognosce
 differentiam inter te insipientem et puerz illu-
 qui dei virtus est et dei sapientia: qui non
 elegerit penalitates: nec pro lecto fenit dur-
 ricia: nisi in huiusmodi aliquod magnu bonu
 latens cognouisset: et quodcumque illud sit
 eiusdem boni participium cum tibi similibus pe-
 nalitatibus cum gaudio comparabis. Sane si
 preter bonum implicitate tactum de bono pena-
 litatibus respondente desideres magis ex-
 plicite edoceri. Ecce oportuit christum pati et
 ita intrare in gloriam suam. Proinde et tu spe-
 rare habes per incommoda patienter tolera-
 ta consequi gloriam: et per tormenta temporalia
 comparare tibi delicias sempiternas.

Liber

Decim^{us} liber cōtinet cōsolationū re
media oportuna cōtra illa turbatiā
que opponūtur solatiis et gaudiis
seu iocūditati hui^{us} scilicet. Et hz ca. viii.

- i De solatiōe sup carētia gaudiij ext^{er}.
- ii De carētia pfabulatiōis: (rioris.
- iii De silētio obseruādo.
- iiii De tristitia.
- v Quid mali sepe meli^{us} hnt ī mūdo q̄ boni.
- vi De doloribus.
- vii De lacrimis.

De consolatione super carentia
gaudii exterioris. Ca. I.

p Rimo igit nō tristeris sup carē
tia gaudiij exterioris. Quia tēta
tua a secreto interioris gaudiij ex
cludit: et diuersis malis passiōi
bus per vices subiicit. Uñ Greg^{orius}. Ut qd
taceam^{us}. quot in corpore doleres tolerat q̄
febris anhelat: ipsa nra solus egritudo est
cui curā dīnecessitas nūq̄ deest. Quot enim
solatia ad vsum viuēdi q̄rim^{us}: q̄si tot egrit
tudini nostre medicamētis obuiam^{ur}. Sed
ipsum quoq̄ medicamētū in vuln^{us} vertit:

quia exāsto paulo diuti⁹ inherētes: eo gra-
uius deficiū qđ p̄inde ad refectionē para-
mus. Ipsa q̄q; mens n̄ra a secreti interioris
gaudij exclusa: modo spe decipit: modo pas-
uore vexatur: modo dolore deijcitur modo
falsa hylaritate replet: hec. Greg⁹. Qui ex
dictis solatijs finalit̄ fert q̄ttuor malas aie
passiones. De q̄bus Boetius loquens sic di-
cit. Gaudia pelle: Pelle timorē: Spēs su-
gato. Nec dolor assit. Nubila mēs ē: Un-
ctaq; freuis. Nec ubi regnat. In sup̄ mltome-
li⁹ ē gaudio carere: q̄ de gaudio habito post-
modū dolere et tormēta sc̄rire. Nāvt scriptu-
ra dicit. Extrema gaudij luct⁹ occupat. Un-
d Greg⁹. Jure restat vt q̄t pri⁹ ī mūdo incol-
lumes habuim⁹ gaudia. rot postmadū de ip-
sa cogamur sc̄rire tormēta. Et videtur īni-
ti ei quod ī apocalypsi de babylone scribitur
Quātū glorificauit se et indelicis fuit tātū
date ei tormētū et luctū. Deniq; leta nō sūt
q̄renda et de tristib⁹ nō est cōq̄rendū: quod.
pl⁹ cōferunt tristia q̄ leta. Un-
d Gregorius. Solet leticia arcana mētis ap̄ire atq; ap̄iē-
do amittere. Aduersa vero cū nos c̄terius
deprimūt: iter⁹ cautiores reddūt. Porro
dicit Cassiodorus. Sequenti gaudio cōfere
dulcediēm p̄missa tristitia. Et p̄fecto inde

Liber

sequit: q̄ carentiamū dani gaudij eo est appe
tēda: quo futuro gaudio celesti c̄fert dulces
dinē. Ita sane vt semp plus sapiat: q̄ d̄dē
omni p̄ualet gaudio p̄fenti: sicut eternū tē
porali. Itē de carētia illi⁹ gaudij nō triste
ris: q̄d respectu veri gaudij in d̄no habēdo
veracit̄ rationē habet meroris. Un̄ Bern.
Illud reuera vez est gaudiū z solū: q̄d non
de creatura sed de creatore cōcipit: q̄d cum
possederis nemo tollata te: cui p̄parata oīs
aliūte iocūditas meror est: oīs suauitas do
lor est: omne dulce amar: omne decoz se dū
omne aliud q̄d delectari possit molestū hec
Bern. Preterea eo carere bonū est: q̄d aīa
sanctis meditationibus: que vtiqz zecum
iudiciū promouēt: occupata exiliū reputat
vl̄ carcerē aut luctū reputat vl̄ merorē. Sz
p̄fecto oīa spūalibz meditationū incitmē
tis occupata: mūdū carcerē vl̄ exiliū: acisū
et gaudiū luctū reputat et merorem. Unde
Aug⁹. Per redēptoris nostri mortē de ne
bris ad lucē: de morte ad vitā: de corrupōe
ad icorruptionē: de exilio ad patriā: de ictu
ad gaudiū: de terris ad celeste regnū vocatū
sum⁹. Quecūqz ergo anima sancta talis
fuerit incitamentis occupata: nichil cōcipi
scit terrenū: nichil trāsitorijū: nichil q̄ ad

tēp^o arriuet: nichil qđ ad p̄sens delectet: ni-
 siq; luctū reputat: et gaudiū in merore cō-
 mutat. Cui mūd^o carcer est: celū nō habita-
 tio: cui exultatio rep̄n̄tib; nulla est: qz in illo
 nō gaudere appetit q̄ sup oēs est. hec Aug^o.
 Idcirco etiā gaudia de exteriorib; nō sunt
 expetēda: qz nō sūt durabilia. Un̄ Seneca
 Qui ad gaudiū habendū durabile se diri-
 git: ad interiora se cōuertat. Viri inq̄t boni
 gaudiū ē ex bona p̄sciētia. Tu iudicas illū
 gaudere q̄ ridet: anim^o esse debet alacer et fidēs
 et sup oīa rect^o. Cōculata oīa ista q̄ forinsec^o
 splendēt et de tuo gaude. Quid est autē de tuo
 id est: de teipso et de tua optima parte: volo
 tibi nunq; deesse leticiā. volo tibi illam domi
 nasci: nascit̄ autē domi si itra te sit. hec Sen
 Gaudia etiā de exteriorib; sūt minora gau-
 dij s̄ternis: et ideo nō ē curandū de cis. Un̄
 Ecclesiastic^o. Non estinquit oblectamentū
 sup cordis gaudiū. Dicit cordis: nō corpis
 sed differentiā risus corporis: ad differentiā
 salt^o vl̄ circūit^o chorealis: ad differentiā
 omnis ignominiose exultationis. De qua
 Salomō dicit in Proverbis. Stultorū
 exultatio ignia. Igit̄ gaudiū ī dño tāq; mai^o
 bonū est semp̄ p̄ferendū: et p̄ eo p̄sequendo
 gaudij mūdani carētia letanter est ferenda

Liber

Un̄ glosa sup illud apli. Gaudete ī dño: p̄
dicit sic. Nō in sc̄lo: s̄ in dño. id est. om̄e
nū vnde gaudendū est: statuere in deo nō ex
tra. Sicut enī nō potest homo duobz dñs
suire: sic nemo potest in sc̄lo gaudere et in
dño. Amic⁹ enī hui⁹ mūdi inimic⁹ dei se
putabat Multū iter se hec q̄ gaudia d̄f/
ferūt sūtq̄oino cōtraria nec si ml̄ in eodē eē
possūt Nec ibi. Carētia igit̄ mūdanū gaudiū
nō ē nisi remotio obstaculī respectu gaudiū
in deo habēdi qd̄ solū ē verū gaudiū cui cō
parata oīs aliū de iocūditas meror ē. Pro
pter h̄ ergo gaudiū tam cōsolatoriū in deo
habēdū: gaudere q̄ remotū sit obstaculū pe
ccatiam mundanorum gaudiorum.

De carētia cōfabulatiōis. Ca. ii.

r Ursū de carētia solatiose cōfabula
tiōis z necessaria obseruatōe silētiū
nō cōtisteris: q̄a ab humanis colloquijs se
parato pp̄i quoz est deus. Un̄ in libro psal
trū dicit̄ de iohanne solitario: Quāto se ab
humanis curis z colloquijs seq̄strebatur: tanto
illi viciniōz z pp̄iōz de⁹ erat. Et certe etiā
am ad cōfabulādū seu colloquēdū. De⁹ enī
in tali īterna pp̄iūq̄tate hominī loq̄tur: s̄m
illud psalmiste: Audiat̄ qd̄ loquat̄ i me dñs
de⁹. Sed z ecōuerso hō ab aliorum colloq̄

qujs separat loquitur cū deo. dicēte Hiero .

Sapiens nunq̄ solus esse potest. et si homi-

num iopia fuerit. loquitur cū deo . Et uimrū

deus solarij etiā p solatio humano p̄stituit.

nob̄ sacros libros solatio habēd os. Quēad-

modū ī libromachabeoz de societate z amī-

citia mētiōe facta: s̄b̄iūgitur: Nos nullo

īdigem⁹ habētes solatio sacros ī libros. Nō

ḡ s̄uhoīes ad cōfabulādū necessarij. quādo

vīcem hominum supplent libri.

De silētio obseruādo. Ca . iii .

i **N**sup de censura silētij nō debes cōtri-

stari: q̄a multa bona solz opari. Uicitat

em̄ et declinat peccatū. Uñ Ambro . Plu-

res em̄ vidi loquendo in peccatū cidiisse vir-

quē ḡ tacēdo. Sapiēs ḡ est qui nouit tace-

re. Est etiā virtutū fūdāmētū. Uñ itidē Am.

Silētij patientia oportunitas loquendi

et cōtēptus diuiniarū: sūt maxima funda-

mēta virtutū. Itē vincit malū. Uñ. Chriſo.

Malū hominē tacēdo melius quam respon-

deudo vincere potes . Itē declinat nocu-

mētū. Uñ Valeri⁹ maxim⁹ Solon cū alijs

loquētib⁹ taceret īterrogat⁹ vtrū ppter io-

piā verborū. an q̄ stultus esset taceret. Res-

pōdit. Neō stultus tacere potest. Cur igit

sol⁹ ligūa choibes⁹ Quia iḡt locutū eē me

Libet

aliquādo penituit. tacuisse nūq̄. Juxta Ild
Nā nulli tacuisse nocet: nocet eē locutū. Iec
Lato. Silētū etiā pbat sapientē viz. Un̄
Sen. Tacurnitas stulto homini p sapien
tia est: tacere q̄ nescit loqui nescit. Itē fiat
secretū z loquendi modū. Un̄ itidē Sen.
In hoc incūbevt libēt⁹ audias q̄ loq̄is.
Qd tacitū esse velis nemini dixeris. Aulio
frequēt⁹ q̄ lingua vttere. Qui cqd dicitur
es atēq̄ alijs tibi dixeris. Itē nutrit gntū
z ornatur verbū. Un̄ Greg⁹. Quasi quoldā
nutrimētū sibi est cēsura silētij: z recti q̄q̄
excrecentiā smonis accipit: qui pri⁹ ordi
nate p humilitatē taceret. Et vniuersaliter
prest multū. Un̄ Sen. Nichil eā preit q̄
q̄scerez in minimū cū alijs loq̄z plurimū ecū

De tristitia. Cap^lra. iiii.

c Etez tristitia non debet te graiare:
qz remediū habet laudabile in tua cō
stitutū potestate: deo ad hoc parato specalit^r
cooperari. Un̄ Aug⁹. Vis nunq̄ esse tristis
bene viue: bona vita semp gaudium hbet.
Audi z aplm q̄ admonet dicēs. Gaudee in
dño semp. Qd thomas sic postillat. Semp
gaudet in deo: qz quicqd malum puenit est
inēoparabile bono qd est de⁹. z id eo nullū
malū iterrūpit. Et itez. Aliqn s̄o iterrūpit

p̄ tristitiā tēporalē: qđ significat īpfectionē
 gaudiū. Qñ enī q̄s p̄fecte gaudet nō ī terrā
 p̄t̄ te re paz̄ durāte. Andī etiā eūdē aplm
 monentē nos vt̄l̄ sim⁹ spe gaudētes. Cōstat
 enī q̄ tristitiā patientē: nō solū cōsolaretur
 sed etiā statim ei gaudiū sup̄induceret p̄ma
 ximū certa spe habita de p̄sequēdo post breuē
 vitā vitā tristitie nesciā: omīq; gaudio sup̄
 abūdantē ī adeptiōne gloriōsi regnī. Pro
 fecto ergo p̄p̄t̄ spem huiuscemodi quecūq;
 tristitiā iusti deo fut̄tes pariant̄. nō aliud re
 stat eis nisi p̄t̄mo gaudio gratulari: p̄cla
 ro exēplo quorundā monachoz̄ sub patre.
 Appollonio deo seruiētū. De q̄b; ī patrū
 libro sic dicit̄. Sup̄ra modū leticia ⁊ gau
 diū īerat eis: ⁊ tāta ex̄tatio: quāta ab vllō
 hōim possit haberi ī terris. Nullus ī eis
 omnino tristis īueniebāt. Donebat eos
 pater Apolloni⁹ dicēs: nō oportere īesse tri
 stitiā his q̄b; salus ī deo est ⁊ spes ī regno
 celoz̄. Tristēnt̄ aiebat gētiles: lugeāt iudei
 plangent sine cessatione pctōres: iusti vero
 letent̄. Nā si hī q̄ t̄rena diligūt sup̄ caducis
 reb; letant̄. nos qui tāte gloriē spem: ⁊ et̄ni
 tatis habem⁹ expectatiōē: cur nō omnino
 ex̄tatiōē gloriemur? Au nō apls ita admo
 net dicēs. Sēp̄ gaudete: ī oib; gr̄as agi

Liber

te: hec tibi. Ut etiā de tristitia non tristeris
Audi verba veritatis dicēt. Tristitia ve-
stra vertet i gaudiū. Profecto si cui pmitte-
ret ab eo q̄ esset veterax ⁊ potens facere promi-
ssum: q̄ omēs illius lapides veteret in au-
nū: utiq̄ cōgregat et lapides q̄ plures posset
et maiores. Nūc aut pmittit nobis ab i p̄loq̄
veritas ē et potēs sup omē qd̄ est: q̄ tristitia
nra vertetur i gaudiū. ideo multū libenter
debem⁹ sustinere tristitias hui⁹ mūdi ⁊ p̄su-
ras. Et poti⁹ plures et maiores. qz secundū
m̄ltitudiēm et magnitudiēm dolorū erit m̄-
tudo ⁊ magnitudo cōsolatōnū. Deniqz for-
te tristitias ⁊ penitētia duceris specialit̄ de
p̄teritis: vt de vis q̄ fecisti vel de actu que
pegisti aut neglexisti. et dicis forte p̄pter e-
uentū tristabilē. quoniā i fortunū ē secutū
puta amissio rerū. vel mēbrū pditio. aut in-
firmitas m̄ltū grauis. Sed hec ine occasio
tristicie nō ē sufficiens. falli qz videris cū de di-
cta cogites cōsequētia m̄ me forsitā necessi-
aria. Cogita ergo magis. q̄ si p̄ liā v̄tante ve-
nissēs: vel si nō tale opus pegisses. v̄ si non
tale op⁹ neglexisses: dānum multo maius v̄
piculū aut forte mortē incurisses. Quicqd̄
i ḡit adūsi tibi acciderit: cogita id deo volēte
te factū esse et pro tuo meliori.

Quod mali sepe meli⁹ habēt ī mū/
do q̄ boni. Capitulum. v.

p Retereate eo nō debes cōq̄ri q̄ ma
li ī h̄mūdo meli⁹ habēt q̄ boni. in
ducendo ad hoc q̄relā antiquoz sc̄z David di
cētis. Zelavi super iūquos pacē peccatorū vi
dēs. vel Hieremie idē sic cōquerēt. Quare
via ī pio:ū p̄speratur? Aut ceterozum simi
lia conq̄rentiū. quia non modicum erras si
nō sint tibi signū in bonū. Dato em̄ q̄ iūst
it̄e exteriori pace. pl⁹ habeāt. minusq̄ ab
extra q̄ iūsti īpugnētur. Ecōuerso tñ iūsti de
interiori pace pl⁹ habēt minusq̄ ab intra ī/
pugnātur. Un̄. Cassiodorus. Cum peccato
res vidēt esse locupletes multisq̄ dñari po
pulis. aut in mundo nō esse qd̄ timeant. pa
cem habere putātur. Sed pax illa cū cōsci
entia litigat semp̄ et rixatur ītrīsecus: z cū
hostē nō habeat secū decertat. Hec Cassido.
Sed tu p̄sidera qd̄ melius sit: ab ītra pacē
habere aut ab extra. qd̄ ve piculosi⁹ sit ab
extra īpugnari vl̄ ab intra. Profecto si īn/
imici hoīs domestici eius. Si dñs aliq̄s
pugnaturus: ītraneos. sui exercitus timere
habeat. ml̄to piculosi⁹ est q̄ si ab extraneis
īpugnētur. Qui ḡ iūsti sūt melio: sors illo/
rum ē etiā ī hoc mūdo q̄ sit ipsoz pctōrum

Liber

Nā z teste Augustin o: oīs i ordinat^o anim^o
 fit sibi ipsi pena. In sup q mali in hoc mūdo
 pl^o q̄ boni p̄sperent. h̄ sit diuina dispēlatio
 ne ad nre salutis augmentū z gloriūficatiōis
 documentū. Per h̄ enī boni admonent po-
 tiora: z q̄ mali p̄municare nō possūt. bona q̄
 rere sibi v̄l in statu gl̄ie reseruato. Suppo-
 sito i q̄t iuxta q̄relā atiquā: q̄ mali in h̄ sc̄lo
 pl^o q̄ boni p̄sperent: h̄ q̄dē erit resurrectio-
 nis future: in qua diuina iusticia ab oī bus
 exigēte p̄cessa boni s̄ mltō meli^o q̄ nūc ma-
 li: z mali s̄ mltō pe^o erit q̄ nūc boni: cui
 dēs argumentū. Qd̄ nīmiz argumentū pl^o
 te bono p̄tinet q̄ sit om̄e malū in bono: ad
 uersitate: vel q̄ sit om̄e bonū p̄speritatis
 ip̄ioz. Deniq; audi Chrysostomū proposito
 p̄cordantē. Nemo inq̄t vidēs malignos p̄-
 speritate gaudere turbet: nō est enī hic retri-
 butio malignitat̄ neq; p̄tutis. At si aliqua
 do p̄tigerit vt aliqua sit retributio vel ma-
 licie v̄l p̄tutis: nō tamē fm̄ cōdignū est: sed
 veluti quidā gust^o v̄l iusticie vel iudicij: vt
 q̄ resurrectionē nō credūt talib; doceantur
 Quādo itaq; videm^o malignū d̄tescere nō
 subuamar: z q̄n videm^o bonū mala pati nō
 turbemur: illic corona: illic supplicia. Est z
 alia ratio: qz nō potest malus in oīb; mal^o

Decimus Ixx

esse: sed aliq̄ bona habet: neq; bon^o in oib; bon^o esse s; aliqua habet pctā. Quando ergo habet prosperitatē mal^o malo. id est: ad malū capit; sui est. Cū enī p̄ illis paucis bonis retributionē hic accipit: illic tā plen^o punit^o

De doloribus. Ca. vi.

Duro si scires virtutē doloris et dolore habito nō doleres. Ecce enī aufert hostib;: id est ur̄is tēptatorib; oportunitatē alloquēdi nos ad tēptandū. Nūm; sicut ī cordib; ociosis et secularit̄ gaudiōsis hostes huiusmodi tenēt sua per lamēta ad pficiēdū tēptamēta: ita et ecōtra oportunitatē nō hñt talit̄ loquēdi dolēti. id est corde tribulato. In hui^o rei figura de fatuis amicis iob et fictis ad tēptandū: significationē hostiū aie gerētib;: dicit̄ in libro Job. Nō loquebant̄ ei verbū: videbāt enī dolorē vehementē sensus ei^o. Igit̄ de dolore nō doleas querendo: sed et multo poti^o gaudento dicas. O felix dolor: q̄ sic os obstruit pessimi inimici.

De lacrimis. Ca. vii.

DEniq; de lacrimis nō sic doleres si tu scires quā vim haberēt lacrimę. Cōtra dolores quippe illo faciēte q̄ dicit̄: in fletu solatiū: ipse lacrimę quodā solatio dolorē

Liber

cordis magnū minuūt: ac p̄ter refectionē ⁊
alleuatōnē mēt̄ ad refrigeratiōnē pectoris
et solamē tristis cū p̄ oculos exeunt. dolo //
rē vna secū euaporare faciūt. Un̄ Petrus.
blesensis. Multz solatiō sūt lachryme et ex
parte maxia magnitudiēm doloris minuūt
Dolor siqdē spēm ignis gerit. qui dū plus
tegit plus ignescit. Un̄ et Ambrosius Pā
scūt frēq̄nter lachryme et mētē alleuiant. fle
tus refrigerāt pect̄ et mestū solātur. Est em̄
pijs affectibus q̄dam flendi voluntas: et
plerūq̄ lachrymis grauis euaporat dolor.
Rursū fletū et lachrymas. cōsolatio et exul
tatio solent seq̄. Un̄ ip̄e saluator dicit Bea
ti q̄ lugent quoniā ip̄i cōsolabūtur. Et psal //
mista dicit. Qui seminat in lachrymis in ex //
ultatione metet. Insuper lachryme terrā
cordis irrigāt ⁊ fecūdāt Un̄ Gregori⁹ Irrī
guū sup̄ius accipit anima cum se lachrymis
regni celest̄ desiderio affligit. Itē ardorem
cōcupiscētiarū sedāt Un̄ itidē Bre flāmā su
gēstionū dyaboli citi⁹ extinguit vnda lachi //
marū. Itē omnē spūalē infirmitatē sanant.
Un̄ in Job de deo dicit. Merētes erigit.
sospitate. Itē animā mundāt et spōsam re //
gis celi p̄parant. Un̄ Cassiodorus. Flet⁹ ē.
lauachryū elparū. absolutō p̄ctōz. Itē oculū

Decimus Ixxi

cordis clarificat. Un̄ Grego Mēs lachry
 mis baptizata: in cōtēplatiōe videtlympi
 dius. Itē mētis serenitatē et trāquillitatē
 causant. Un̄ Chry. Sicut post vehemētes
 imbres mūdus ser̄ et pur⁹ efficitur: ita etiā
 post lachrymarū pluriā serenitas mētis se
 quitur atq; trāquillitas. Itē mētē eleuant.
 Un̄ i psalmo. Ascēsiōes in corde suo dispo
 suit i valle lachrymarū. Itē mētē inebriant
 Un̄ benar. Illas lachrymas vere in vinum
 mutare dñm dixerim: q̄ fraterne cōpassiōis
 affectu inferuorē pderūt caritatis: p̄ qua e
 tiā ad horā tuū ipsius imemor sobria quadā
 ebrietate videris. Itē holocausta impīgāt
 Un̄ Grego: Holocaustū aridū est bonum o
 pus: qđ oratiōis lachryme non impinguan
 t Holocaustū pingue est hoc bonū opus quod
 cū agitur etiā lachrymis impingatur. Item
 hoc qđ homo ultra deo impetrabit. Unde.
 Chrysostomus. Nemo aliqñ sc̄s ad deū ac
 cessit qui nō qđ postulauit accepit. Nullus
 ab eo beneficia dolēter optauit qui nō ipe //
 trauit Ipse em̄ est qui cōsolatur sc̄tes: dolē
 tes curat: penitēts informat. Demū si virtu
 tē lachrymarū quā p̄tra gehennam habent a
 gnosceres: nec gehennā multū timeres: nec
 de lachryis doleres s̄ gauderes. Un̄ audi //

Liber

verbum cuiusdam episcopi ad patrem matrem Augustinum
pro salute filii lachrymantem. Impossibile est
inquit tantarum lachrymarum filium perire. Sed non
minus efficaces sunt prope lachryme ad dele-
tionem danabilem culpe. Neque culus omnis
vita perditur est: quiaque eterne damnationi pro-
pitiore est: propter piis lachrymas restituit in te egrum
ut videretur in eo integer spiritus profueret. Unde
Hieronymus. Petrus ter negantem in locum suum
amare restituit lachryme. Unde et Gregorius
Temptus redimimus quando peccata vitam quam
lasciuendo perdidimus flectendo reparamus. Mihi
toto etiam modo fletus et prope lachryme regnum celo-
rum obtinendi ac prope nequas gehennam euadendi
desiderant securitatem. Quippe lacrimae huius
modi quasi vi quadam norunt regnum celorum
obtinere. Unde Gregorius. Regnum celorum rapit vultus
nostros fletibus. quod nostris meritis non debet. Unde
et dicit Augustinus. quod lacrimae volentes sunt in
peccatis. Unde etiam Hieronymus. O lacrima humilis
tua est potentia: tuum est regnum celorum: tribu-
nal iudicis non vereris. Delictorum tuorum accu-
satoribus silentium imponis: non est qui te acce-
dere vetet. Si sola intres vacua non redi-
bis: magis crucias diabolus quam pena infema-
lis. Quid plura? Vincis inuincibile: ligas
omnipotentem: inclinas regni filium. hec Hieronymus.

Vndecimus⁷ Ixxii

Sic itaq; teste euāgelio. Regnū celoz vim
 patit̄ z violētū rapiūt illud. Qui scz ipm̄ sibi
 dari postulāt p̄cib; lacrimosis. Et breuiter
 tantom̄n⁹ a consolatione modo vacuus eris:
 quāto vberiores lacrimas emisens. Et tūc
 dē teste Gregorio: momētaneos fiet⁹ tuos:
 deus eterno consolatione gaudio.

Vndecim⁹ liber cōtinet cōsolati-
 onū remedia oportuna contra illa
 turbatiua que opponūtur libertati.
 Et habet cap^la. ix.

- i De consolatione sup seruitute.
- ii De iugo obediētie z p̄ceptis dei.
- iii De obediētia supiorib; exhibenda.
- iiii De cōsentia pprie volūtatis.
- v De voroz obligatione.
- vi De mūdi relictione.
- vii De ingressu religionis.
- viii De pressura captiuitatis.
- ix De excommunicatione et alijs cen-
 suris inflictis.

De cōsolatiōe super seruitute. ca. i.

Rimo ergo nolū defuitnte z liberta-
 tis carētia turbari. Sed attende
 qd hī q̄ serui dicunt: nō sunt simpli/

Liber

cirer serui: nec magis oppressi q̄s cōmunit̄er
dñi q̄reparatur liberi. **Un̄. Benar.** Volun-
tati nec leges imperāt nec p̄cipes dñant
sed libera est maxie si spū ducitur quia vbi
sp̄s sibi libertas. hec **Bernar** Si ergo cor
poris conditio te cōtristet: eq̄d te mentis cō-
solari poterit videlicet libera cōditō poti-
oris tue portio: q̄ se extēdit ad p̄merēda
gaudia sc̄p̄terna. **Dñi** etiā qui estimantur
liberi cōmunit̄er etiā sūt suis seruis magis
oppressi atq̄ turpiori addicti futuri **Super**
quē enī plures regnāt: cōstat illū magis suū
esse. **Sz** p̄fecto cōmunit̄er accidit q̄ sup̄ do-
minos q̄ p̄pter libertatē min⁹ timēt. plures
regnāt: saltrē turpes passionēs q̄bus magis
succūbere cōsueuer̄t q̄ timorati: z ideo sc̄q̄-
tur q̄ sūt magis serui. **Un̄ Amb.** Seruit̄
q̄cūq̄ vel metu frāgit̄ v̄l delectatiōe irretit̄
vel cupiditatib⁹ ducit̄ v̄l indignatiōe exa-
sp̄rat̄ v̄l merore deicit̄. Seruitus est enī
ois passio. hec **Ambro.** Igitur si vis realit̄
liber esse: esto bonus: vt pore vitans turpitu-
dines z liber cōseberis. **Un̄ Tullius** Liber
is est estimādus q̄ nulli turpitudinī seruit̄
Un̄. Augusti⁹. Bon⁹ etiā si seruit̄ liber est
malus autem si regnat seruus est. nec vnus
hoīs: sed quod grauius est: tot dñorum quot

vitioꝝ. hec Aug⁹. Is q̄ppe q̄ facit peccatū
 q̄cūq; dñō gloriēf. restate saluatore seruus
 est peccati. scz fuit tute culpe. a qua filius dei
 q̄ peccatū nō fecit habet liberos reddere.

De iugo obediētie z p̄cept⁹ dei. c. ii.

p **O**ro o homo nō debes trīstari de pre
 ceptis dei z iugo obediētie: imo pluri
 mū gaudete q̄ dignatur de⁹ obediētia a te
 requirere: eo quidē sine vt z tu si feceris qd̄
 requirit: hoc qd̄ ab eo requiris infallibilit̄
 p̄sequis. Un̄ Johānes in epla sua. Si cor
 nostrū nō rephenderit nos fiducia habem⁹
 ad deū q̄ quicqd̄ petierim⁹ ab eo accipiem⁹
 qz mādata ei⁹ custodim⁹: Unde z ille cecus
 natus z a xpo illuminat⁹ dixit. Si quis dei
 cultor est z voluntatē ei⁹ facit hūc exaudit.
 Un̄ z Isidor⁹. Nō impetrat a deo bonum
 qd̄ postulat qui ei⁹ legi nō obedit. Si enī id
 quod de⁹ p̄cipit facim⁹. id qd̄ petimus sine
 dubio obtinem⁹. Hec Isidorus. Neminem
 de⁹ ad ipossibile p̄stringit: sed nec ad graue
 aliqd̄. Iugū enī meū inq̄t suauē est et onus
 meū leue. Quippe alienat iugū dei remune
 ratiois effect⁹. Un̄ sup illud i Thren. Bo
 nū est viro cū portauerit iugū dñi ab adole
 scētis sua: dic̄ glosa. Est iugū dñi leue releu

Liber

uatū spe remuneratiōis etne. Insuper alle-
uiat iugū dñi amoroſus affect⁹. Un̄ Micro:
Nichil amātib⁹ duz: null⁹ labor difficilis
amem⁹ z nos xp̄m z facile vītebit̄ esse diffi-
cile. Nepe p̄cepta dñi cū ſint funiculī atq;
tractiui z amoris vincula vnitiua: ipſum ho-
minē ad deū trahūt z cū deo arti⁹ ſtr̄ngunt
atq; in amore vīūt. De quib⁹ funiculis et
vinculis dñs p̄ Oſeā p̄phetā dīc. In funi-
culis adā trahā eos: ī vīclis caritat̄. Dicit
adam: vtpote cui p̄mo p̄ceptorū vincula
iniecta ſunt. Per obediētā quoq; p̄ceptorū
dei: homo beatā vitā meretur aſſeq̄. Unde
ipſe ſaluator ī euāgelio. Si vis vitā ī gredi
ſuaniā data dei. Deniq; p̄dera bonū obediē-
tie ſicut xp̄s p̄derauit: z cū ſeq̄ nō verecū-
deris. Unde Bernar. Memērote fratres:
xp̄s ne p̄deret obediētā pdidit vitā. Qui
ī ſignū q̄ mādato patris obediēdo mortē
ſuſtinebat: īclīnato capite tradidit ſpiritū;
Inclina ergo z tu caput tuū: caput aīe. ca-
put ſcilicet tue ſupbe volūtatis: que tanq;
caput imperat mēbris alijs. Inclina illud
z humiliare ſub potētī manu dei: īmo vel
ſub capite oīpotenti. Quippe ipſi⁹ īmenſa
dignitas hoc requirit z omnē ī hac parte
verecundiā excludit. Magni ḡ valoris eſt

Vndecimus lxxiiii

preceptis dei obedire.

De obedientia superioribus exhibenda. Capl'm. iiii.

Sed et tanti est alteri^o superioris preceptis obedire propter deum: cum in hoc magis deo obediat quam ipsi superiori: dicit e apostolo. Serui obedite pro omnia dominis vestris: quod cum facitis ex animo operamini sicut domino et non hominibus: scientes quia domino recipietis retributionem. Unde et Bernardus. Quicquid vice dei precipit homo quod non sit certum displicere deo haud secus omnino est accipiendum quam si precipiat deus. Unde et Thomas de aquino. Nichil maius hominibus potest deo dare quam propria voluntate propter ipsum alterius subiciat voluntati. Unde in summa virtutum. Multum glorificat teum vere obediens qui facit beneplacitum dei: cum deus hoc ei mandat etiam per vilem personam: et tanto est gloria dei maior: quanto persona illa est vilior. hec ibi. Sed et ulterius tanto magis glorificat obediens: quanto ipse magis deum glorificat. Et perfecto de primo ad ultimum sequitur: quod quanto viliori quam propter teum obediens: tanto gloriosior ipse erit. Unde Augustinus. Bonus si fuerit qui tibi preest merito: tuus est: malus si fuerit temptator tuus est.

Libër

z nutrimēta libēter accipe z in tēptatione
approbare. Un̄ z in sūma virtutū. Non te
moueat magister īperit⁹. īdiscreta potestas
scz quo min⁹ pfecto obediā: nō tm̄ bonis z
modestis sed etiā discholis. Ut autē dicit
Bernard⁹. pfecta obediētia maxime in īsi-
piētē est īdiscreta: hoc est nō discernere qd
vel quare sibi p̄cipiat: sed ad hoc tm̄ nitivē
fidelit̄ z humiliter fiat qd a maiori p̄cipit.
Pfecto ipsa obediētia quibusuis bonis
alijs libere factz p̄p̄t̄ deū d̄inosc̄it p̄ferenda
Un̄ in Ecclesiastico dicit. Melior est obe-
diētia q̄ stultoꝝ victimē: q̄ si supponat illos
stultos esse q̄ bonū obediētie nō p̄ficiūt: s; z
negligūt: volētes magis alia p̄ volūtate p̄-
pria deo victimare. Nimir̄ dñs in domo
simonis discubuit. Simō autē obediēs in-
terp̄tat: z sic dom⁹ simonis est dom⁹ obediēt̄.
Quid igit̄ est dñm in domo simonis discu-
buisse: nisi q̄ p̄ obediētia hō dom⁹ dei efficit.
Deniq; sicut hōiem sua īobediētia te para-
dīso eiecit: ita obediētia in paradīsu hōiem
introduxit. Nimir̄ xp̄s eduxit discipulos
foras in bethaniā: z benedicēs illis ferebat
in celū. Felix quē ducit dñs ī bethaniā: id ē
in domū obediētie. Nā sperare potest p̄ alijs
q̄ z ipse post xp̄m in eodē loco ascensurus sit

in celū. Merito autē qui sūt huiusmodi sup
 alios exaltātur. exēplo xp̄i: q̄ fact⁹ est obedī
 eno vsq; ad mortē: p̄p̄t qd̄ d̄ deus exaltauit
 illū. Porro p̄fecte obediens paz uel nichil
 p̄st̄i habet in futuro. Nā in vere obediēte
 xp̄s uiuit z opatur: dicit̄ e ap̄lo. Uino ego iā
 nō ego: uiuit i me xp̄s. Nec ē verisile q̄ de⁹
 sit i futuro eoz op̄ez vltor q̄z h̄ ē actor. Sz
 z magni lucrī ē obediētia. Subdit⁹ enī p̄fe
 cte obedēs q̄si meret̄ p̄tinue: qz nō solū cir
 ea bona exequēdo: sz etiā dubia: qm̄ nō suo sē
 sui. sz sē sui z volūtati inicitur sui sup̄ioris.
 Manifesto enī petō circūscripto si h̄ qd̄ ei
 iūgitur aliqd̄ peti v̄l piculū i dubio p̄ti
 neret: nō ei esset sed sup̄iori cui⁹ sensui z vo
 lūtati inicit̄ i putandū: z sic ei de suis sup̄io
 ribz potest dici. In manibz portabunt te ne
 forte offendas ad lapidē pedē tuū. Nimir
 subdit⁹ nō solū nō peccat sed etiā meretur si
 in dubio obediāt suo sup̄iori: in q̄ casu me
 lior est cōditio subditi q̄s sui sup̄ioris cui
 obedit: vel quē inuat in causa p̄babil̄ du
 bia: quāuis s̄m̄ veritatem sit iniusta. Facit
 ad hoc sentētis Augustini habita i teeret̄.
 P̄fecto obediētia est q̄si nauis institoris
 Nepe sicut ille in nauē etiā quiescēs: come
 dēs v̄l bitēs illuc p̄cedit quo quidē tendit

Liber

qz nō suo s; motu mouet alieno: ita z obediēs
in religiōe etiā q̄scēdo: comedēdo z bibēdo
ad portū solutis puenire meretur.

De carētia propriē volūtatis. Ca. iiii

C Etz nō tristeris de p̄p̄a carētia volū
tatis: q̄ gr̄de malū esse p̄dicat: z qua
cessate hō a gr̄di malo p̄seruat. Un̄ Bern̄.
Gr̄de malū est p̄p̄ia volūtas. Et item.
Lasset volūtas p̄p̄a z infernus nō erit. In
quē ei desuet ignis: nisi i p̄p̄iā volūtate.
Nā p̄p̄a volūtas deū ipugnat: z aduersus eū
extollit: ipsa est q̄ paradisu spoliat: infernū
ditat: sanguinē xp̄i euacuat: z ditioni diā
boli mādū subiugat. hec Bern̄. Deniq; mul
tū valet p̄p̄e volūtatis abdicatio: qz p̄p̄iā
volūtate abdicās habēs q; p̄optū animum
volūtati dei vel alteri⁹ p̄p̄t deū obediendi
in oīb;: talis pro infīnitis a deo remunerā
bitur q̄ nunq; est facturus. Quia qui p̄fecte
volūtati alteri⁹ suā iā subiecit: i multa et
maxīa quāuis vix possibilia sc̄dm̄ equivalē
tiā in ordine ad mercedē capiendā iā p̄fecit
scz oīa que ille precipere potuit: quāuis ea
realiter non fecerit nec vnq; factu⁹ sit. Un̄
Hieronym⁹. Perfecta voluntas faciendū
pro opere reputat facti. Et item. In lege
opera requiruntur: in euangelio voluntas

Vndecim⁹ lxxvi

gritur: q̄ z si effectū nō habuerit tñ premiū
 nō amittit. Un̄ z Aug⁹. Quicqd̄ vis z non
 potes: factū dē reputat. Un̄ etiā Greg⁹. Nō
 est man⁹ vacua a muere si arca cordis ple-
 na fuerit bona volū tate. In sup pprie volū
 tatē pp̄t obediētiā abdicatio opa minora deo
 facit maioribz esse gratiosiora. Un̄ Thōas
 de aq̄no. Quis necessitare aliq̄ faciēdi q̄ sin
 se nō placēt: p̄ votū obediētie hō se subijcit
 pp̄t deū: ex eo ipso ea que facit sūt deo ma-
 gis accepta si etiā sint minora: qz nichil hō
 mai⁹ deo dare potest: q̄ q̄ pp̄riā voluntatem
 pp̄t ipsū alteri⁹ volū tati subijciat. Un̄ in col
 laciōibz patrū dicit: deterrimū gen⁹ mona-
 choz esse sarabaitaz: q̄ absoluti a seniorū iu
 go hnt libertatē agēdi qd̄ libitū fuerit: z tñ
 maḡ q̄ hi q̄ i cenobijs regūt. opibz diebus
 z noctibz p̄sumūtur. Dec Thomas.

De votorū obligatiōe. Ca. v.

r Ursū nō debes trīstari sup votoz emisso
 rū obligatiōe: sed magis p̄solari. Un̄
 Aug⁹. Nō te vouisse peniteat: imo gauderi
 bitā nō licere qd̄ cū tuo detrimēto licuisset.
 Felix necessitas q̄ ad meliora cōpellit. De
 niqz sm Thama a quīnēsem: pp̄t tria meli⁹
 ē aliqd̄ facere ex voto q̄ sine voto. Pr̄io: qz
 vouere est act⁹ patrie: q̄ est viri⁹ nobilissima:

Liber

quod autem imperatur a virtute nobilissima melius est et magis meritorium. Secundo: quia qui vouet magis se deo subicit quam ille qui non vouet: sicut ille qui arborem dat cum fructu: magis dat quam qui dat tantum fructum. Tertio: quia voluntas per votum immobiliter firmatur ad bonum facere. Facere autem aliquid ex voluntate ad bonum firmata: hoc ad perfectionem pertinet. Hec ille. Sane illud quod cadit sub voto vel licet esse bonum: vel malum: vel quale sit est dubium. Si dubium facile poterit in certum bonum commutari. Si pro bono quod non est aliud melius: solatoria debet esse ad ipsum implendum obligatio felicitate cessante existente que compellit in meliora. Si autem tristat: quia aliud incompensabile melius est eo: facile poterit eo in melius commutato tristitia cessare. Immo circa bonum et melius audi Bernardum. Ego inquit non arbitror minora vota impedire debere maiora: nec teu exigere quod tanquam sibi promissum bonum si pro eo melius aliquid fuerit persolutum. Porro si quod sub voto cadit malum esse dinoscitur. non tristat votum. quia non est obligatorium: dicente Isidoro. In malis promissis rescinde fidei: in turpi voto muta decretum: quod incaute vouisti non facias. Impia est promissio que scelere adimpletur. Denique circa id quod uentum malum fit: doctores sic disti-

Vndecim⁹ Ixxvii

niūt. Illud inqunt qđ in aliq̄ euētū est bonū
in aliq̄ malū: nō obligat nisi p̄ euentu bono:
vt votū Iepte: de quo dicit̄ in libro Judi-
cū. Un̄ Thomas aquinēsis. Quicqđ votū
fiēdū impediret si p̄ns eēt: etiā facto voto ob-
ligatio nē aufert. Un̄ de si aliqđ possibile cū
vouet postea fiat̄ possibile: tollit obligatio

De mūdi relictione: Ca. vi.

p **Q**uomūdū relinq̄re est vincula valde
periculosa euadere. Un̄ Aug⁹. Un-
cula hui⁹ mūdi asperitatē habēt vetā: falsā
iocūditatē. certū dolorē: incertā voluptatē
durū laborē. timidā quietē. rem plenā mise-
rie: spem bt̄itudinis ianē. Et iterū. Mūd⁹
iste piculosior est bland⁹ q̄ molest⁹. z magis
caued⁹ cū se allicit diligi: q̄ cū admonet cog-
gitoz ptēni. In hoc mūdo nō timere: nō labo-
rare: nō piclitari impossibile est. Et iterū.
Ibi n̄chil nisi fragile plenū periculis: p̄q̄
pericula puenit̄ ad maius periculū. Pereāt
ergo hec oīa: z dimittam⁹ hec vana z ianīa
cōferamus nos ad solā inquisitionē eorum
que finē nō habent. Vita hec misera mors
scerta: cito obrepit: z post h̄ negligētie sup-
plicia luēda sūt. hec Aug⁹. Quare merito
mūdus relinquēdus est. ppt̄ christū dulcem
refectionē: qz restāte Bernardo: cui christ⁹

Libet

scipit dicescere: necesse ē amorescē mūdū.

De ingressu religionis. Ca. vii

e **L**pfecto habitare in clauetro merito plus delectat: qđ paradiso voluptatis pparat. Un̄ Petr^o raneū. Juxta sententiā cordis mei si paradisu in hac vita p̄iri est: v̄l ī clauetro vel ī scholis ē. Quicqđ enī extra hec duo ē: plenū ē ārietate: inq̄etudine. amaritudine. formidine. sollicitudine et dolore. Un̄ z Berni. Vere clauetrū est paradisu: hic p̄ata vitētia scripturaz: hic parit flūes lachrymaz vndositas: quam de purissimis affectibz amor ille eliquat: hic enī sūt arborē res eminetissimū chori sanctorū: z nulla est q̄ nō mltā fruct^o gaudeat vbertate: hic est illa sblimis mēsa: in qua d̄ z cibās est z ei bus: munerās z mun^o: offerēs z oblatū: cōuius z cōiutū. Hic p̄geste sunt oipotentis diuitie hic refusa est gloria āgeloz. Putasne ociari illos qui habitant vnius moris in domo? **V**ideas hūc sacris lectiōibz intendētē: illū incūben tē orationibz: hūc pro suis excessibz lacrimantē: illū in dei laudibz exultantem: hūc vlgilantē: illū ieiunantē: z officia pietatis sibi inuicē ineurere. Nocte consurgunt ad confitendū ei. Vespere z mane z meri h̄ die narrant z annūciant eius laudem: z oīs

Vndecim⁹ Ixxviii

illorum sedulitas in orbem diuini rotatur
obsequij. Hec Bernar.

De pressura captiuitatis. Ca. viii

i Nusq̄ dū pressura captiuitatis detine-
ris: accessu mentis ad deū ire cōpulsus
cū professione laudis vel peccati in solo deo
solationē habeas: et letaris quēadmodum
Tobias de deo loquente dixisse nouim⁹. Ego
inquit in terra captiuitatis mee profitebor illi. Et
sequitur. Ego autē et anima mea in eo letabimur
Sed nō parū est in deo letari: quā bonū hūmōi
leticie que est in deo: quā bonū est infinitū:
dure captiuitatis malo quāritate quodāmo
do preponderat infinita. Quāntū merito
posset homo solari capt⁹ seu vinculatus:
persertim p̄pter fidē christi p̄ dilectionē operā-
tē. Nēpe talis hoc ipso aureis catenis for-
tissimis alligaret christo cui sic alligatū esse
est veri⁹ in celo quā in terra esse: et p̄ sequens
quā in terra captū vel vincitū esse: imo cēsend⁹
est talis in terra nō eē. Profecto enim modicū p̄
nichilo reputat. Un̄ si minim⁹ digit⁹ me⁹ so-
lus esset in carcere: nemo p̄ hoc in carceratū
mei iudicaret. Sed certe s̄m Augustinum:
minus est totū corpus respectu anime: quā sit
digitus minim⁹ respectu residui corporis.
Quare pari mō cogitatioē et auiditate in illa

Liber

eterna patria puerat⁹. cēsendus est in fra
nō esse. vbi est scōmminā partē sue sub/
stātie circūscript⁹. Nec de carcere tristeris
aut enī ex delicto carcerē meruisti: aut iustus
existēs minime deliquisti. Si detur primū: bo
nū est tibi qd̄ h̄ luis delicta: hic te nō punito
vel min⁹ q̄ carcere: incōparabili⁹ alibi grā
ul⁹ lucēda. Si vero detur fm. crede z nulla
tenus dubites q̄ p̄ penalitate in debita ha
bebis delicias. Rursum iustus pro p̄fusione
carceris laudes habebit z solatia societatis
De laudib⁹ qd̄e carceris sic dicit augustin⁹
Nō ita laudam⁹ ioseph cū frumentū distri
buebat: sic cū carcerē inhabitabat. De sola/
tio societatis veromult⁹ patet in locis. Nā
Petru⁹. Paulū. Johem baptistā socios ha/
bet: z plurimos q̄ vincula z carceres experti
fuerūt. Deniq⁹ iust⁹ p̄ detentiōe carceris liber/
tatē habet celestis deambulatiōis. Vñ quēad
modū ad quendā ait Hieronym⁹. In fini/
ta heremi vastitas te terret: s; tu paradisu
mēte deambula. quocienscūq; cogitatione ac
mēte illuc p̄scēteris. toties i heremo nō eris
Ita ecōuerso dicere possū pari pacto. Si
carcer te terret: paradisu mente deambula:
quocienscūq; cogitatiōe ac mēte illuc p̄scen/
deris: toties in carcere nō eris.

Vndecim⁹ Ixxix

De excommunicatione et alijs cen-
suris inflictis: Ca. ix.

D Eum o hō scias q̄ plati ecclesiastici sa-
cerdotes: & p̄cipue sumi pōtifices sūt
medici spūales. eo q̄ p̄ timore & timacie: q̄
est vtriq̄ periculosior omni corporali timore
inquātū meret̄ penā gehēne: mēbris corpis
xp̄i mistici: & maxime dicto timore īfirmat̄
seu grauāt̄ adhibere h̄nt spūalē medicinā
cēsūre ecclesiastice: cui⁹ modi est sentētia excō-
municatiōis: suspēisionis & interdīcti. Hinc
nāq̄ de excōmunicatiōe dicūt iura: q̄ medi-
cinā alis est nō mortalis: dū modo is in quem
lata fuerit nō p̄tēnat. Qui enī excōmunicat̄
ad h̄ fm aplm. excōmunicat̄: vt spūs saluus
fiat. Spūs igit̄ excōmunicatiō ob timorē
& timacie in piculo esset salut̄ sue sine excō-
municatiōe. Et nimis h̄ sufficit p̄ p̄solatiōe
Cōsolari enī solēt homines de amarissimis
medicinis pp̄t̄ spem salutis. Deniq̄ si sen-
tētia excōmunicatiōis in te lata fuerit iusta
ipsam nō p̄tēnas: sed de ipsa pot̄⁹ p̄soleris
tanq̄ de salubri medicina: que tanto est sa-
lubrior: quātō ab excellētiori apothecario:
in cui⁹ cordis apotheca. nō modo virtutes
herbarū: sed oīm virtutū aromata p̄tēntur.

Libër

est cōfecta. cū nō ab hoīe: vt dicūt iura: sed
fm sc̄tōs p̄s a deo p̄cedere vincula eccl̄ia
stica dinoscant. Cū Chryso. Nemo p̄t̄nat
vincula eccl̄iastica. Nō enī est hō q̄ ligat: s;̄
xp̄s q̄ h̄ac potestātē dedit hoīb;: z dñōs fec̄
hoīes tāti honoris. Porro si sentētia iūsta
fuerit te nō ligat: dūmodo alias p̄ p̄t̄ptū
nō ligeris: s;̄ magis paciēter ferēs excōmu
nicatiōē iūsta: celestē coronā: iuxta sentē
tia angustini mereberis. Utiq; tāto magis
p̄ciōsa: q̄ p̄o sentētia sustinueris magis iūriosa
Sane si p̄ h̄ de excōicatiōis vīculo p̄solari
volueris. de suspēsiōis z interdīcti vinculis
magis p̄solari valeb; q;̄ sentētia excōicatiōis
maior est fm se oīb; penis eccl̄iasticis. De
nīq; nō dubiū q̄n tua irregularitas z ihabī
litas paupiorē te faciat z in gradu hūiliorē
te p̄stituat: atq; sic ad ḡdū habimatis hūili
tatis p̄fectiorē te disponat. Porro ḡd^o hūi
lior ē tibi desideratēter aplectēdū gr̄a p̄fectio
ris hūilitat; z h̄ merito te debet p̄solari: q;̄
ḡdus p̄fectior hūilitat;: nō modo ep̄ali: s;̄ et
oī ornatu eccl̄iastico p̄ apli^o te ornabit. Au
di de h̄ Bernardū a d̄ decore hūilitat; omē
dādū: min^o dicētē z pl^o itelligētē. Nulla in
q̄t splēdidior gēma in omni p̄cipue ornatu
sūm̄ p̄t̄ificis q;̄ humilitas.

Duodecim⁹ lxxx.

Duodecim⁹ liber cōtinet cōsolatiōnū remedia cōtra illa turbatiua que opponūtur studio cōtēplatiōis z deuotiōis. Et habet cap^la. vii.

- i De p̄solatiōe sup carētia diuīnoz z sacramētoz tēpore interdīcti.
- ii De subtractiōe vsus sc̄pturē. (ditate)
- iii De subtractiōe deuotiōis z cordis ari/
- iiii De carentia oportunitatis orandi vl̄ alia bona faciēdi.
- v De exauditiōis tarditate.
- vi De frustratiōe petitiōis p̄ tēporalibz.
- vii De distractiōe pro aliōz vtilitate ac impedimēto p̄tēplatiōis.

De cōsolatiōe super carētia diuīorū z sacramētoz tēpore interdīcti. c. i.

Primo igit̄ qz vt estimo: diuīa offi-
cia: z eccl̄ie iac̄mēta: z specialiter
sacra p̄natio si nō essent interdīcta
tēpore interdīcti: sp̄m tuū recrearēt.

Eccemoto ad p̄solatiōnē tibi sit: q̄ sp̄ualis
medic⁹ h̄ac recreationē vt cūqz interdīxit: p̄
dictās mēbra corporis xp̄i mystici nō sana
q̄ m̄tū valet talit̄ dietari. Ilā h̄mōi abstīnē-
tia ē eis sūma medicina: z si obediāt medico

Liber

signū habēt solatoriū: scz signū dsequēdi
in primo. sanitatē p sue infirmitatis: puta tu
moris cōtumacie cessationē. Nec obstat q
nō in oīb; q̄t; dicta diuīnoꝝ ⁊ sacramētoꝝ
recreatio interdicit̄ tumor cōtumacie iuenit̄
Nempe ppter tumorē vel aliā infirmitatē
capitis vel mēbri alteri⁹. sepe ex iussu me/
dici oīb; mēbris alijs sanis cibus ⁊ potus
subtrahit̄ ex hoc solo q̄ immediate nō sano
mēbro adherēt. Nā q̄uis icipiente hyd: o/
pisi: tm̄ vnū mēbrū hoīs fit inflatū. ratione
tamē illi⁹ oīb; mēbris alijs pot⁹ s̄trahitur
quātūcūq; bonis. Sic aut̄ est ⁊ in pposito:
q̄ dicto recreatio subtrahit̄ etiā sanis mē/
bris ecclie sine eoz culpa: sed nō sine causa:
ex eo scz q̄ h̄nt aliquā adherētā: vl̄ fm locū
cū nō sanis: vt scz si fieri possit deit̄ operam
efficacē vt cesset tumor arrogātie siue cōtu/
macie i illis ppter q̄rū culpā lata est sentētia
indicti. vl̄ si h̄ nō possūt saltē ipsi culpabi/
les eo citi⁹ ad cor redeāt: quo magis h̄nt de
hoc ppati alijs. ⁊ timete dei offensam grauiō
rē: q̄ ipsoꝝ occasiōe alijs p̄dicate sue recrea/
tiōis s̄tractionē affligant̄: q̄ nichilominus
mēbra sana si veracit̄ sana sūt. vtpote ad cor
pus xp̄i mysticū comune sibi ⁊ alijs bene di/
spōsita: etiā ip̄a p̄ comune bonū eiusdē corpo //

Duodecim?

Ixx

ris solent: q̄z p̄fecta sanitas h̄ requirit: q̄ vt
 v̄bis v̄tar augustinus: cōia p̄p̄rijs: nō p̄p̄a cōs
 munibz āteponat. S; ad sana mēbra me: p̄fe
 rēs: solatiōisq; materiā ad sacre cōiōnis sa
 c̄mētū restringēs: loquor ad te q̄ de sanis mē
 bris es ecclie. **O** hō si de mēbris sanis es: s; b̄
 tracto tibi t̄p̄e in̄dicti v̄l aliū de eucharistie
 sacramēto. h̄ p̄ solatiōe sit tibi q̄ p̄ h̄ nō p̄ua
 ris necessario reip̄a sac̄mēti. **U**n̄ **T**hōas de
 aq̄no in̄ hec d̄stinguēs ait. **I**d q̄d ē sacramē
 tū est signū et̄ q̄d est res sacramēti. **D**uplex
 aut̄ est res hui⁹ sacramēti. **U**na q̄dē q̄ est siḡ/
 ra z p̄tēta. scz ipse x̄ps. **A**lia aut̄ ē siḡra z nō
 p̄tēta. s. corp⁹ x̄pi mysticū. q̄d ē societas sc̄toꝝ
 hec ille. **S**ac̄mētū ḡ tm̄ sūt sp̄s sac̄mētales
Et esto q̄ haz sumptiōe mēbra aliqua dicti
 corp̄is p̄uent t̄p̄e in̄dicti: re tm̄ sacramēti v̄l
 effectib⁹ ei⁹ nō p̄uant̄ necessario: imo q̄ntū ad
 h̄mōi videt̄ eis paz rep̄ire. maxie etate p̄ue/
 ctis: z ī his q̄ s̄ta sūt b̄n̄ īstructi. z si ī talibz
 aliq̄d reperit q̄ min⁹ ea p̄sequant̄. hoc q̄damō
 stat p̄ eos. **I**stis nāq; nō necessario subtrahit̄
 res sac̄mēti siḡta z p̄tēta. s. ī p̄e x̄ps: quē p̄fctē
 p̄nt eo t̄p̄e saltē desiderare. **S**; testate. **B**re:
 q̄ p̄fecte deū desiderat p̄fecto iā h̄z quē amat
Nō s̄trahit̄ etiā necessario res siḡta z nō p̄tē
 ta scz corp⁹ x̄pi mysticū. **D**e q̄ dixisse videtur

M

Liber

brā aqnes. Jā inq̄t corp⁹ ei⁹ corporū meo sol/
ciatū ē: sc̄z iquātū ipsa ei tāq̄ mēbrū sociata
est. Deniq̄ mēbris sanis etiā q̄ntū ad effectū
sac̄mēti sit p̄ solatiōe q̄ cibū sacramentalē
corporalit̄ s̄bractū māducare p̄nt fide ⁊ desi/
derio. fide q̄dē: dicere brō Augustio. Crede
⁊ māducasti. Quantū aut̄ ad desiderū: audi
Thomā aquēsem. Sicut inq̄t aliq̄ baptizant̄
baptismo flamis p̄pt̄ desiderū baptisimi atē
q̄ baptizant̄ baptismo aq̄: ita etiā aliq̄ mādu/
cat spūalit̄ h̄ sac̄mētū atēq̄ sacramentalit̄ in/
mā p̄pt̄ desiderū sumēdi ipsū sacramentū.
Et h̄ mō dicūt baptizari ⁊ māducare spūalit̄
⁊ nō sacramentalit̄ illi q̄ desiderāt hec sacra/
mēta. hec ille. Sane mltū expedit ⁊ vtilē ē: q̄
hō sac̄mēti desiderio sup̄addat tantā actualē
deuotionē ⁊ dispositionē: cū quāta alias se p̄/
pararet ad v̄z sac̄mētū. Si cui illo t̄pē quo
alias ad sacramētū esset accessur⁹ bene recol/
lect⁹. p̄fessus ⁊ strit⁹. p̄ spaciū v̄m⁹ misse vel
circit̄ deuotiōi se daret ac si esset cōicaturus
⁊ sic disposit⁹ nichilomin⁹ ex obediētia ecclie
a p̄ceptiōe sac̄mēti ⁊ a missa abstiner̄. h̄ q̄ntū ad
eff̄: cū sac̄i p̄cipiēdū mltū p̄ficet ⁊ t̄nuaret
De subtratiōe vsus scripture. Ca. ii
p̄ Oro de subtratiōe vsus sacre sc̄pture ⁊
ceteroz̄ h̄mōi noli turbari: q̄ signū in

Duodecim⁹

lxxxii

bonū ē tibi. Un̄ Hugo loq̄ns de saluatore sic
 dic̄. ait ad discipulos. Nisi ego abiero para-
 clit⁹ n̄ ueniet ad uos. Idcirco nimirū dñs ies⁹
 discipulis suis se s̄traxit corporalit̄. ut eū di-
 scerēt amare spūalit̄. Erat enī et ipse q̄dē par⁹
 id ē. at e pass. onē paraclit⁹. id ē. consolator s̄m
 p̄ntiā corporalē: s̄ hec consolatio q̄si lac erat de
 carne manū s̄ paruul⁹. Idcirco s̄tractū est lac
 ut ad p̄fectionē ualescerēt amoris spūalis
 Ascēdit siq̄dē i celū: ut corda post se traheret
 et dilect⁹ p̄geret p⁹ dilectū. S̄ et uisq̄ hodie
 p̄s amicos suos q̄si q̄dā corporali p̄ntis cō-
 solat̄ i scriptura sacra et ecclie sacramētis atq̄
 alijs uisibilib⁹ exercitijs s̄tutū: quoz aliquñ
 disp̄satorie s̄trahit vsū: ut spūal̄ amoris dulce
 dinē tāto pur⁹ p̄cipiat: q̄ nihil foris h̄nt etiā
 i ope uirtutū ad q̄d m̄tē suā p̄ntentionē effū-
 dat. hec hugo. Qua p̄t h̄ consolatiōis signū ha-
 beas q̄ p̄missoz et s̄illiū s̄tractio te p̄urbās
 q̄nq̄ ad mai⁹ q̄ sit ea h̄c bonū hoīs ordinat̄.

De subtractione deuotionis et cor-
 dis ariditate. Caplin. iij.

¶ Imile ē in cordis ariditate s̄tracto de-
 uotiōis hūore. Nimirū q̄stū ad hāc ariditatē
 de⁹ a q̄ deuotiōis hūor deriuat̄: se et deuotiōez ip-
 sam hac de causa nōnūq̄ disp̄satorie s̄trahit
 ut fidel⁹ aia deuotionē ipsā p̄nt⁹ habitā p̄ ant⁹

Libet

ditatē cordis s̄bseq̄ntē q̄ ad s̄porosos fructus
bonoz opoz se sterile eē sentiens: meozq; deuot
tiōis p̄terite z pdite p̄ desideriu deuotionis
rediture apli^o pficiat: q̄ ten^o sic ariditas ipsa
naturali q̄dāmodo appetitu maiorē deuotiōis
humore q̄ p̄ri^o habuerit attrahat: atq; maio
ri desiderio ad deū q̄si pditū reuētiēdū mo
ueat: z dicat cū sp̄sa. Veniat dilect^o me^o in
hortū suū: nō solū vt stari comedat fructū po
moz: s; vt ate veniat rigās q̄d est aridū. Ipse
nāq; ē cui^o int̄ alios p̄ntie sue effect^o. s̄m ver.
est rigare arida. Specialit̄ aut̄ h̄ hoīez q̄ cor
dis patit̄ ariditate soletur: q̄ p̄ h̄ nō minus
meret̄ qm̄ nō habet deuotionis lacrimas nec
sp̄uale leticia: potest nāq; in̄ri nichilomin^o
soli lūmi ni fidei: cui soli in̄iti est panis meriti:
s; nōnūq; est maioris q̄ sit meritū alioz.

De carentia oportunitatis orandi
vel alia bona faciendi. Caplm. iij.

Ceterz nō trister̄ de carētia oportunitat̄
orādi ul' aliud opus sp̄uale faciendi: qz
carētia hm̄oi nō se extēdit ad actū volūtāt̄: q̄
m̄n^o op^o sp̄uale p̄fecte potest velle: q̄uis illd
exteriori exercitio nō valet p̄ficere. Et h̄ i t̄m̄
qdē suffic̄ inq̄rū ap̄d deū z m̄tories etiā ap̄d
hoīes cū t̄est facultas: volūtas boni opis p̄
facto reputat̄. An nō ita ap̄d deū volūtas v̄i

Duodecim⁹ lxxxiii

opis quemadmodum apud cum voluntas prauis operis facto reputat Audi de huerbu saluatoris
 Dictum est in antiquis. Non mechaberis. Ego autem dico vobis. quoniam omnis quod erit mulierem ad concupiscedum eam mechatur est eam corde suo. Specialiter autem de oratione forsitan attendis illud verbum apostoli. Sine intermissione orate etc. et tristat ex eo quod propter impedimentum aliquod vel opportunitatem caretis reputas et in unctionem tibi fore impossibile. Sed nequam est ita quod et itidem apostolus alibi dicit. Orabo spiritu. orabo et mente. Sed et officium orationis deo acceptabile. per alios doctores sancte ecclesie solabiliter extendit. Unde Augustinus. Desiderium boni est oratio. et si continuu est desiderium. continua est oratio Unde et Ambrosius. Numquam desinit iustus orare nisi desinat iustus esse: semper orat qui semper bene agit

De exauditionis tarditate. Ca. v.

N Ec turbari debes de orationis difficultate vel exauditionis tarditate tibi plimum ad bonum cedete. De enim tarde te exaudiente tacite quasi rei petite promedat valore. Quo enim tibi dat inducias rei petite considerandi magnitudinem: eo et auget desiderium ad capacitatem pariter et ad auget dum exaudit preceptois de corde. Nepe et cibum dare differens auget esurie: quod quanto sit intensior: tanto cibi sumptio tandem reddat dulcior seu delectabilior. Unde Augustinus. Cum tardus dat de

Liber.

quod datur non negat: diu desiderata dulci
obtinetur: cito autem data vilescunt. propter quod ita pe-
tendum est quod cito crescat ut capias: seruat tibi de-
quod cito dare non vult. ut et tu discas magna
in igne desiderare. **Uñ** et **Sic**. Desideria nostra
vix quod dilatatione extenduntur ut perficiantur: et perficiuntur
ad hoc quod precepta sunt quod valeant: exercitatus in cer-
tamine ut maioribus premiis cumuletur in retributione
laborum: pertrahit pugna ut crescat cor: ovis victoris.

De frustratōe petitiōis pro tēpali
D Frustratōe etiā petitiōis tue pro tēpali
facte noli tristis esse. utique propter maius bonum
tuum a teo tibi denegare. Ipse enim nouit quod tu
nescis. Non enim negaret quod omnia nouit ac beniuolus
et diues est in omnibus nisi sciret quod re illa male visu-
rus esses: quod si prescires ipsa non peteres. Potius ergo
de negatione eius consolare et gratias age deo: quod ni-
hil horum tibi denegatur: nisi gratia salutis tue. **Uñ**
et **Aug.** Cum ea quae deo laudat et promittit ab illo
petitis. secure petite: illa enim deo pro merito conceduntur
quam autem petitis tēpalia cum modo petite et tūc: illi com-
mittite ut si possint det: si scit ostesse non det: quod
enim obsequium pro se nouit medicus non egrotus. **Erite**
rū **Aug.** super illo verbo saluatoris. **Quod cum pet-**
ieritis in nomine meo hoc faciam. Quid inquit est: quod
cum petieritis. cum videamur plerumque fideles eius
petere et non accipere. **Ac forte propter quod male**

Duodecim⁹ Ixxxiiii

petūt: male enī vsur⁹ eo qđ vult accipere deo
 poti⁹ miserāre nō accipit. Et seq̄t ponēz iter h
 possit. Audi illic positū sic esse: ī noīe meo qđ
 xp̄s iesus. Iesus significat saluatozē: ac p̄ h
 qđ cū qz petim⁹ aduersus vtilitatē salutis. nō
 petim⁹ in noīe saluatoris. ⁊ tū tpe saluator est
 nō solū qñ facit qđ petim⁹. vtz etiā qđ n̄ fac̄
 Quā qđ videt peti oītra salutē n̄ facit oī se ex
 hibet saluatozē. Nonit enī medic⁹ qđ p̄ h a
 salute qđ oītra suā salutē poscat egrotus. Et
 ideo oītraria poscētz n̄ facit voluntatē vt faciat
 sanitatē. Sane qđ dā q̄uis ī noīe ei⁹ petam⁹
 nō tūc qñ petim⁹ facit sed cū facit dicitur
 qđ petim⁹ nō negatur. Hec Augustin⁹.

De distractione pro aliorū vtili-
 tate ac impedimento oīteplationis. La. viij.
 r Urū nō tristeris de tua distractione p
 alioz vtilitate: qz distractio tatiōe p̄ fe
 ctus pximoz habita nōnūqz cedit ī magnū
 bonū habēū. Un̄ Greg⁹ Caritas q̄ diuisiō vni
 re oīfuevit cor iusti diuidi p̄ mltā oīpellū: qđ
 tñ tātō ardētibz ī deo colligit: quāto lat⁹ per
 scētā desideria spātgit. Un̄ Innocēti⁹ terū⁹
 Null⁹ absqz licētia romani p̄nifici occasione
 quacūqz deserere p̄sumat p̄sulatū: qm̄ sicut
 mai⁹ bonū minori bono preponitur: ita comū
 munis vtilitas speciali vtilitate p̄fertur.

Libet

Et hoc casu recte pponit doctrina silētio: sol
licitudo p̄tēplatiōis: et labor q̄tē. Ad q̄d vtiq̄
designandū vni genit̄ rei fili⁹ nō de rachele
fm carnē nat⁹ est sed de Iya. Nec legit eū in
domū suā mariā accepisse s; marthā. Un̄ qm̄
pōt ep̄s p̄esse et pdesse nō debet cedēdi postu-
lare licētā aut etiā obtinere. Un̄ et Bernar.
Ex bonis opib; mēs assueta q̄tē recipit cō-
solationē quēs sibi luxvt assolet p̄tēplatiōis
sberabit. Quis enī nō dico p̄tine: sed vlt̄ diu
diu i hoc corpe manet lumie p̄tēplatiōis fruat̄
ac q̄tēs corruit a p̄tēplatiua: tonēs in actiua
se recipit: inde nimis tāq̄e vicini familiarit̄
reditura in idipsū: qm̄ futiuaicē p̄tēplatiua
et cohabitāt he due parit̄: ē q̄p̄e soror marie
marthā. Et itez. Hoc si q̄dē vera et casta p̄tē-
platiō habet: vt mētē q̄nto diuio igne vehe-
mēter succēderit: tāto repleat zelo et desiderio
acq̄rēdi deoq̄ eū filr̄ diligāt: vt oculū p̄tēplatiō-
nis p̄ studio p̄dicatiōis libētissime itmittat
Et rursū p̄tira voti s aliq̄ten⁹ i hac parte: tā-
to ardēt⁹ redat in idiplū: q̄nto se fructuosi⁹
int̄misisse memierit. Et recte sūpto p̄tēplati-
onis gustu valēt⁹ ad acq̄rēda lucra solita ala-
critate recurrat. hec Ber. In sup̄ mai⁹ p̄miū
et idcirco dicit⁹ seu delectabili⁹ maiori merito
correspōdet. S; p̄vite actiue opa p̄tigit magi.

Tredecim⁹

lxxxv

mereri: et itone illa impediant optabile est a p^h
 senti ducedi ne vite p^hreplatiue vl' p^h rpe ipe
 diri. Un⁹ Thōas aqñēsis. Pōt tūgere q^o ali
 q^o opib⁹ vite a cñue pl⁹ merefōs ali⁹ i opib⁹
 vite p^hreplatiue: puta si p^h abūdātiā diuini
 amoris vt ei⁹ volūtas i pleat p^h ip^h gloriā
 i terdū sustineat a dulcedie p^hreplatiōis ad
 t^hps separari. hec ille. Et c^ote illd⁹ q^o magis ē
 p^hpo placitū: amore ip^h x^hi h^hri caritatē ma
 gis eē debet etiā p^hsolatoriū: et itō etiā ad salu
 tē primoz assumēdū. Un⁹ et Aug⁹. Quicū sanh
 ctu q^orit caritatē: negociū iustū suscipit neces
 sitas caritatē. Quā sarcinā si null⁹ ip^hosuit: in
 tuere p^hritati vacādū. Si aut⁹ ip^honit: suscipiē
 da ē p^h caritatē necessitatē. hec ille. Hinc ē
 q^o etiā idē Thōas sic dic. Perfectio caritatē
 ē vt aliq^o p^h rei amorē p^hermittat dulcedi
 nē p^hreplatiue vite quā magis amaret: et acci
 piat actiue vite occupationes ad p^hcurandū
 proximoz salutē. hec ille.

Terciusdecim⁹ liber cōtinet cōsolatō
 nū remedia opportuna cōtra illa tur
 batia que opponūtur bone ip^hiu⁹ cor
 poris dispositiōi. Et habet capi. xiiii.
 i De p^hsolatiōe sup carētia bonoz corporē.
 h De deformitate corporis.

Libër

- iij De oclorū defectu. iij De surditate
 v De defectu odoratus.
 vi De defectu loquere.
 viij De mēbroꝝ carētia vī deformitate.
 viij De senectute. ix De debilitate
 x De infirmitatibꝫ. (corporis.
 xi De vite huius breuitate.
 xij De tempestiua morte.
 xij De morte iam minēte. xiiij De agonia
 De cōsolatiōe super carētia bonorū

corporis. Capl'm. I.

p Rimo igit̃ o hō cur aīa nra tristat̃
 z i malū suū: cur ei carā ē de bonis
 corpis cura? Nescis q̃ teste salo/
 mone: q̃ delicate nutrit̃ suū suū postea scēiet
 eū ptumacē. Certe aīa ē dñā: p̃serti sm partē
 supiorē q̃ libera ē: sm quā hō dñs est actuū
 suoz. Estq; aīa sm illā ad imaginē dei facta:
 sm deū regē celi formata tāz eiusdē regis filia
 Corp^o sō tenet locū suū: qz sm corporalē s̃b
 stāciā natura humana dicitur eē sua vī acilla
 Nō tristat̃ ḡ aīa de carētia bonoz corporis
 sui sui. Nō enī debet velle suū suū p bona sua
 lasciuire: z i ill' delicate nutritū sibi nō obedir̃
 s̃ ptumacē sentire: aut suū suū in bonis suis
 diuitē eē z seipsā spoliare bonis suis z perire

Quippe q̄ apli⁹ dictū suū suū lasciuire cōti-
 gerit in bonis suis: eo magis ipsa dñā carebit
 bonis pprijs s̄cutū: scz vestimētis q̄ solebāt
 ipsā redimire. Dis ei glia ei⁹ scz hui⁹ filie re-
 gis ab ir⁹ in s̄mbrijs aureis circūamictava
 rietatibz: scz i varijs habitibz s̄cutū: q̄ sūt in-
 tus i aia z gr̄is circūstātis opationū sibi i ra-
 tione finis attributaz: quēadmodū fines ve-
 stū s̄mbrijs aureis adornāt. Quare q̄ tristat
 aīa z nō magis gaudet de bonoz corporis di-
 minutiōe p̄ suaz s̄cutū pbabili augmētatiōe
 v̄l saltē s̄suatiōe. Nimirū parū p̄dēda sunt
 corpis bōa q̄ sūt amissibilia. Uñ Boet⁹ s̄mo-
 nē ad mūdānos dirigēs dicit. Estimare q̄ vult
 nimīū corporis bona. dū sciat s̄ q̄ dēciq; mi-
 ramini: triduane febris igni clo posse dissolui

De deformitate corporis. Ca. ii.

p Oro nec tritari dēs de deformitate siue
 sit i toto corpz siue i aliq̄ ei⁹ parte. Quia p̄
 verā virtutū pulcritudinē poteris cōsolari.
 Uñ sen. Pōt ingenīū fortissimū ac btissimū
 s̄b q̄libet cute laterere: pōt ex deformati humiliq;
 corpulcō formosus aīm⁹ ac magn⁹ exire. Nō
 deformitate corpis fedat aīm⁹. s̄ p̄lcritudie
 aīe ornat corp⁹: hec ille. Nec solū nō fedatur
 aīm⁹ deformitate corpis: s̄ etiā p̄lcrificat m̄
 toties ac placabilior z p̄ciosior efficiē: qz s̄m

Liber

Senecā: oīs res q̄ nō habuit dec^o: ūtute ab dita sumit. Et s̄m Tullū sic sanitas est pulchritudo corpis: ita est virtus aīe. Et ideo q̄ ppter deformitatē hūiliat^o se puulū agnoscit scdm̄ q̄ndā glosā: pulcher z speciosus ad ecore virtutū agnoscit. Nec nisi talis reddit^o p̄ciosior. Est enī humilitas ī hoīe que puulum reddit: iuenta q̄si vna p̄ciosa margarita: q̄ liz videat parua: tñ vt magne virtutis z p̄cij est p̄ celestib^o nūdīnis cōparāda. Deniq; si humilis aliquis ob deformitatē corporale solovno ḡdu sit humilior: ml̄to meli^o est h̄ ei q̄sit malā maxia deformitas corporalis: cū solus ille ḡdus maxis gratijs. ḡtis datis p̄ferat. Sz esto q̄ te deformitas non reddat hūiliorē. salte te reddat m̄n^o supbū. et h̄ valde est magnū scz m̄n^o esse supbū. Nepe ḡdus s̄tract^o supbie si od huc duraret. p̄sertim vsq; ī finē trāsīt^o. tāto eidē gradui maior pena dēretur q̄ oīs deformitas repibil^o ī hoc mūdo si tibi inesset tātū cruciare nō posset.

De oculorū defectu i Ca :

e Eterū debes oculorū defectū grauitē ferre: qz defect^o oculorū corporaliū nō nūq; opat cogitationes magis viuaces z p̄ cōtēplationē de die ī diem ialtū crescētes: ac sē s̄b^o alijs p̄ accidēs mīme īpediētibus a dire h

ctius & magis p̄tinue in deū tēdētes. Un̄ te
 stāte decretorū lib̄o:ccc^o dicit q̄ sup̄ne p̄tēpla
 tionis lucē ignorat: quā q̄dē ignorantia magis
 p̄sumēdū est iesse oculo h̄nti. q̄ ei: ceterū
 partib; q̄ p̄uatiōe oclorū cecuo dicit appella
 tione vulgari. Quēadmodū enī sagittarius
 claudit vnū oculū vt alio oculo dirigēte cer
 ti^o mītrat telū ad metā seu finē: ita clauso
 p̄ cecitate oculo carnis: alius oculus sc̄z mētē
 cogitationū suarū visione certi^o attingit metā
 seu terminū: ad deū finē vltimū. Nō est etiā
 dolendū de oclorū p̄ditōe: qz dēp̄dant animā
 celestiu p̄tēplatiōe: sc̄z p̄t̄ inferiorū rerū p̄cu
 piscibiliū icautā visionē. Contra quāz iuuitā
 p̄cupiscutiā generantē dicit Breg^o. Non
 licet iuueri qd̄ nō licet p̄cupisci. Itē dēp̄dant
 aīom sup̄noz amore p̄t̄ p̄sequētē in reb; in
 finis delectationē. Un̄ Breg^o. Tāto quisqz
 sup̄no amore disūgit: q̄t̄o i fen^o delectatur.
 S; Seneca dicit. cecitate partē esse inocē
 tie. Nimirū cecitas facit nō videre: ac p̄ p̄se
 quēs nō iuidere. s; magna pars est inocentie
 nō iuidere. Itē cecitas facit nō i pudice vide
 re: s; & hoc addit ad inocentiā: quēadmodū
 i pudica visio ad vidētis culpā. In sup̄ aua ri
 tie & extollētie cecitas oclorū ac mēt̄is vitij
 aliq̄ via p̄cludit. Un̄ Seneca. Oculos p̄didit

Liber

q̄ multis cupiditatib; via lucis est. Oculi
enī irritamēta sūt vitioꝝ: duces scelex.

De surditate. Ca. iiii.

n Ecce audit⁹ defectu turbati dēs: qz ite
b bonū p̄seq̄tis q̄ vana nō audis. Un̄ facta
Sicetice. Surdi facti sum⁹: nūc cognouim⁹
q̄ auditū vanū amissim⁹. Itē meli⁹ audire po
teris auditu hoīs interioris & aure cordis oc
cultā & secreta s̄ba diuīe īspiratiōis: & q̄si su
furro dei hoīez īteri⁹ secret⁹ alloq̄nt̄; p̄cipiē
da modis occultis. Un̄ psalmista. Audia qd lo
quat̄ ī me dñs dē. q̄si diceret. Tāq̄ surd⁹ n̄
audies qd sonat vl̄ dicat̄: ex me foris ec⁹. au
diā qd loq̄t̄ ī me dñs dē. qz a strepitu mūdi q̄
foris inquietat sū auersus. Un̄ & saluator dixit
Sardi audiūt: qd moralit̄ sic ītelligē. Sur
di p̄ p̄uationē audit⁹ exterioris audiunt auditū
hoīs interioris. Hic ē q̄ p̄sonis religiosi s: q̄ ad
s̄ba diuīe īspiratiōis auditu mentis seu aure
cordis p̄fecte p̄cipiēda aptiores eē debēt: cer
tis locis & t̄pib; silētiū vt audit⁹ exterior: vacet
serios⁹ īpat̄. Deniq; ob hō tu q̄ foris surditatē
pateris. te ad bonū multiplex disponētē īntne
auditiōis: noueris p̄ter p̄missa bonū aliū singu
lare exp̄ssū esse ī cāticis. vbi dicit̄ sp̄sa dei for
mis. Aīa mea liq̄facta ē vt dilect⁹ locut⁹ est:
q̄si dicat̄ cū psalmista. factū ē cor meū tāq̄

Tredecim⁹

lxxxviii

cera liq̄scēs .s. q̄n dilect⁹ aīe ipsā aīaz alloq̄t ī
 t̄na īspiratiōe. De q̄ ei⁹ alloq̄o dīc̄ psal. Igni
 tū eloquiū tuū vehemēt. Ignita aut̄ cerā res
 soluit z liq̄scere faciūt. Ignit o aut̄ eleq̄o seu
 alloq̄o ī t̄ne īspiratiōis attracta aīa velut ob
 igne cera ī sui dilecti dīcedinē p̄tinue resolu

De defectu odorat⁹. Ca. v. uī z liq̄scit

r Ursū de odoratū defectu n̄ tristerz. s. par
 uī p̄das p̄ceptionē odor̄ rez corporaliū n̄
 sep̄ tibi p̄ntū nec haberi possibiū ad ipsaz
 odores f̄tēdū. Expedi qdē maḡ vt p̄cedēs
 satiarī z delectari ī odoibz virtutū ac ī odo
 ribz īde p̄ueniētū ī corporibz sc̄toz. Nō p̄
 quāto maḡ odores corporoz natural̄ s parui
 p̄dis: rāto maḡ ad sp̄uales z sup̄natural̄
 odores p̄cipēdos p̄ficiēs z ascēdis. Loq̄cias
 q̄ de odoibz p̄tutū q̄ sint p̄fecti: ex q̄z q̄si re
 dūdatia seu correspōdētia p̄tingit mltiplicā
 septoz testimoniō mros odores corporales ī cō
 rā reliq̄is sensibiliū expiri. P̄fecto si h̄ ita
 se h̄ ī corporibz nōdū gl̄ificatis necdū reatā
 tis: q̄to maḡ ī gl̄ificatis aīabz sc̄tissimis
 cū virtutū suaz p̄cipuis odoribz intime sibi
 vnitis: ipsīs virtutū sp̄ualibz odoribz ī cor
 pora gl̄iosa p̄ redūdatiā corporalit̄ descēdēt
 ribz. Et si hoc erit ī alijs sanctis: q̄to maḡ
 ī virgine gl̄iosa: quātoq̄z incōparabilius

Liber

in ipso xpo. Tu g̃ hō q̃ speras tādē ineffabiliter
recreari ppetuis odoribz talibz z tātis: nōne
dignū putas paup̃edēdos esse odores hui⁹
mūdi: ac p̃inde nō curādū si defectū habeas in
actu vel instrumento odorādī? Tāto nāqz p̃
fecti⁹ z delectabili⁹ dictā īmeulā suauitate
celestiū odorū p̃cipies: quāto ī p̃nti magis ad
h̃p modū meriti te disponis p̃tēdo scz p̃nti
tū odorū naturaliū recreationes: ac p̃ p̃le
quēs minime curādo defectū sensus vel org̃
gani quo ipso sentire posses.

De defectu loquele. Ca. vi.

N Ecob loquele defectū seu carentiā p̃tur
beris. qz alia quedā interioris hoīs est
secreta loq̃la mltō īcīmior: dulcior z suauior
q̃ hō fm Hieronymū: si hoīm copia defuerit
loq̃tur cū deo. Qua etiā loq̃la loq̃tur hō cū
virgine g̃liosa: cū angelis z pp̃rio suo āgelor
Qua deniqz loq̃la loq̃tur hō cū q̃libet sc̃o: z
cū oibz de numero br̃oz: ac cū caris suis vel
parētibz: q̃s sperat esse in societate ciuiū sup̃
noz. Nec m̃z q̃ fm interiorē hoī em̃ quantū
cūqz balbutiēs siue mutus loq̃ poterit: cum z
fm illū cantare ei possibile sit. Paulo h̃ in
nuēre z dicere. Latātes z psallētes ī cordibz
ṽs dño. Sanē quāta eoz sit mltitudo q̃bus
etiā mut⁹ loq̃ poterit: quāteqz sint dignitatis

patet ex pmissis. Que cura igitur erit ei si pau-
cis respectiue et multo indignioribus tamquam pmi-
culis huius mundi hominibus loqui non poterit? Sed nec
transcendendum quod sicut dicit Gregorius. Tanto vnusquisque
a superno amore disiungitur: quanto inferius delectatur.
Ita perfecto tanto vnusquisque ab eterno cum sanctis
colloquio impeditur: quanto inferius terrenis creatu-
ris colloquio delectatur. Et rursus e contra. Tan-
to quisque magis. ceteris paribus. magis in superno cum
caris suis colloquio delectatur: quanto inferius exte-
riori colloquio preuat. Cesset ergo eius querela de loquie
carentia: et dicat verbum simile de colloquio cum
amicis vel quibuscumque hominibus terrenis: quale verbum
magdalena teste. Origene dixit de colloquio
cum angelis. Nolo inquit angelos videre: nolo
cum angelis manere si ceperint michi multa
narrare: et si voluero eis ad omnia respondere: timeo
ne amor meum magis impediatur quam expediatur.

De membrorum carentia vel de-
formitate. Cap. m. vii.

Supra nec de predictorum nec quorumcumque me-
brorum carentia vel defectu turbari debes:
quod forte eorum occasione ad aliquam illicitam propter ra-
dam temptareris: a quibus temptationibus ad modum
plurimum supportaris: quibus quidem temptationibus si ha-
beres: nescis an vnquam eas vincere posses: sed

Libet

verissimi⁹ in toto vl' in parte succuberes. Et
si de mēbroz carētia vl' defectu turbaris: scōt
q' de tua vtilitate turbarē. de q' pot⁹ gaudere
deberes. Un' dicit. Si q's fortitudinē latro-
nis vl' pirate enemat: eos firmos reddit.
p'est ill' sua infirmitas. Debilitata em' mēbra
q' nō bñ vtebāt: a malo ope cessabūt. Hūc
aut sentēcie satis p'cordat illud p'sillū solus
tonis. Si man⁹ tua vl' pes tu⁹ scādalizat te:
abscide eū z p'ice abs te. scz saltē corde. Ne
li⁹ est tibi ad vit. i' ingredi debile vel claudū: q'
duas man⁹ vl' duos pedes habere m'isti i' ignē
eternū. Deniq; mēbroz carētia vl' defectus
aut toti⁹ corpis seu alicui⁹ partē ei⁹ deformat
tas eo valet tibi: q' m' n⁹ p'cedis in publicū:
magisq; d'ni manēs: custodis cubiculū tuū
paratior: seq' redēptoris n'ri p'sillū q' monerē
vt cū oraueris intra in cubiculū tuū z clauso
ostio ores patrē tuū. Deite sup oīa valet hoc
q' defect⁹ vl' deformitas: siue sit i' toto corpe
siue in aliq' ei⁹ parte: hūiliat hoīem de saccl.
Supbiaq; sociā pulcritudis nō sinit i' eō re
g' iare: q' radix est oīs mali: q' quidē si in male h
seret: radicē oīm virtutū scz humilitatē ex-
traheret: qua sola acquisita vl' retenta nll' est
de quo conqueri homo haberet.

De senectute. Capl'm. viii.

Tredecim⁹

xc

Posterea de senectute nō tristeris q̄ i se
 iocūdissima ē. Un̄ Sen̄. Jocūdissima
 etas ē senect⁹: iā nō tā p̄ceps q̄ dulce ē cupi
 ditates fatigasse ac reliq̄sse. Et iter. Mag^m
 expecta gaudiū cū puerilē anīmū deposueris
 z te i viz philosophic trāstuleris. hcc Sen̄.
 Deniq̄ meli⁹ est esse iuuenē z recentē fm ho
 minē interiorē ac senilē z deficientē fm exte
 riorē: q̄ ecōuerso esse iuuenē ac recentē fm
 hoiez exteriorē ac esse veterē z deficientē fm
 interiorē. Sz ecce fm aplm: licet is q̄ foris ē
 n̄ hō corūp̄at: n̄ is q̄ int⁹ est renouat̄e die
 in diē. Et p̄fecto multo meli⁹ est int⁹ suē fm
 interiorē hoiez quē ex⁹ p̄cipalit̄ i habitat: mū/
 dū esse z pulcrū cū aliq̄ imūdicia v̄ de formi
 tate exterioris hois: q̄ ecōuerso mundū esse
 v̄ pulcrū fm exteriorē cū immūdicia v̄ de
 formitate hois interioris. Nimir̄ quo tu se
 niores: eo magis disponeris vt reponas fm
 pristina ueritationē veterē hominē qui corū
 rūptur sc̄dm desideria carnis: z renoueris
 spū mētis induēs nouū hominē: eo q̄ magis
 appropinquas ad dignissimā interioris hois
 minis iuuetutē: z nō solū spū mētis sed etiā
 freno corpore renouaris. Cū in q̄dā mone
 dep̄tecoste olim p̄phetā dictū erat. Emitte
 spm̄ tuū z cresbuntur z renouab̄ faciē terre.

Liber

Uere nunc noua est nostri corporis terra dum spiritualis in nobis fructificat in mundo doctrina hec ubi. Sed ecce terra huius mundi dum per singulos annos profert nouos flores: frondes et fructus videtur inouata: quare et terram corporis dum et spirituali doctrina corporalis in ea resultat bonorum operum fructus videtur esse noua. Quippe per hanc renouatio mentis videtur nouitatem corporis reducere

De debilitate corporis. Ca. ix.

Et nec tritari deus de corporis debilitate et fortitudinis carentia: quia est per utilitatem tua. **Ubi Ber. Sexi** robusto et vegetato corpore animus mollior iacet atque tepidior. Et rursum In corpore debili et infirmo fortior viget propter quod spiritus. Quod utique ceptum in se apostolus attestat. **Ubi infirmior iquit tunc fortior sum et potes.** **Ubi et Hier.** fortitudo corporis inbecillitas mentis est. Et rursum inbecillitas corporis est fortitudo anime. **hec ille.** Gaude ergo potius de corporis inbecillitate. Quia eius ratione gaudere habes de anime seu animi fortitudine sine spiritus proportionem: eadem ratione non solum deus tritari de carentia fortitudinis corporalis sed magis gaudere debes de corporis inbecillitate.

De infirmitatibus. Ca. x.

Similiter de infirmitate corporis quam tibi deus imittit non tristeris: sed ea habes tamquam

Tredecim⁹

xci

q̄ bñficiū z grām uisitatiōis: z gaudeas de
 signo salutis: sperās h̄ tibi fieri ad dandā sciē
 tiā salutis tue i remissionē peccatōz tuoz: p̄ uice
 ra misericordie suē q̄b̄ uisitauit te oīes ex
 alto. Un̄ i patrū libro de q̄dā legit: q̄ cū fre
 quēter i firmare fī corpore: p̄tigit ut vno āno
 nulla eū egritudo p̄tiggeret: z p̄p̄tea flebat et
 ḡuit ferebat dīcēs Reliquisti me dñe z nolūisti
 me h̄ āno uisitare. Et iteō ut q̄dā alius senex
 dixit. Si te occupauerit i firmitas corporis
 noli pusillanimitis fieri: s̄ patienter fer: z roga
 re ut donet tibi q̄ expediūt. h̄ ē: q̄ uolūtas sua
 fiat. Sūma enī religio ē ut i i firmitate q̄s a
 gat grās dō. Multū etiā te debet solari pre
 sens egritudo: q̄ si ei⁹ penā uolūtate sustines
 in h̄ mūdo: hec te liberare possēt a maximis
 penis z dñi sustinēdis in purgatorio.

De uite hui⁹ breuitate. Ca. xi.

r Ursū nō turberis de uite breuitate: s̄
 magis studeas prudēter agere: z poti⁹ bo
 nos act⁹ q̄ dies mltiplicare. Un̄ z Seneca
 Unus dies hoīem eruditōz plus ualet q̄ i
 periti lōgissimetas. Et itez. Sapiēs semp
 cogitat q̄lis n̄ q̄nta sit uita. Nō ei uiuere bo
 nū ē s̄ bñ uiuere. Et itez. Q̄ bñ uiuaḡ fert
 nō q̄dū: actiuitā metiam⁹ nō tpe. hec Sc̄i.
 Sed si te breui uitā gaudere nō potes: sis vl

Liber

Idifferēs cū Aug^o. q̄ sol^o cū deo colloq̄ns dic̄
De salute corp̄is mei q̄ diu q̄d michi sit vti /
le nescio: tibi dñe h̄ p̄mittō. Qui etiā de ma /
le accedētibz lōge vite sic dic̄. Vita hec ē du /
bia: vita ceca: vita erūnosa: quā hūores tumi /
dāt: dolores extenuāt. ardores exsiccant. aera /
morbidāt: resce īflāt. ieiunia macerāt: ioci sol /
uūt. tristitie p̄sumūt: sollicitudo coartat. secu /
ritas hebetat. diuitie factāt. paup̄tas deijcit. /
iuuēt^o extollit. senect^o incuruat. infirmitas fragit /
meroz dep̄mit. ⁊ p^o hec oīa mors ī timē ⁊ vni /
ūsis gaudijs finē īponit. ita vt cū eē desierint /
nō fuisse putētur. hec Aug^o.

De tēpestiua morte. Ca. xii.

S Eniq; de morte tēpestiua si bñ ītelligē /
res: pl^o gaudere q̄ turbari deberes. Un̄
Uicēti^o. Quidā ad sc̄m̄ ludouicū fr̄acoꝝ re /
gē sic scrib̄. Mors iudex ē cui^o iudicio sb̄ijci /
unt ⁊ oēs reges ⁊ patoꝝ. Iudex iste trinā /
citationē fm̄ iuris formā solet facere. Pr̄a /
ē egritudo. sc̄da ē corp̄is defectio: t̄cia p̄pē /
ptoria ē: quē nō p̄nūciū facit s; īpsamercit
Quāq; tñ p̄ tribvna facit: qñ sc̄i iudex sūm^o /
sb̄ q̄ mors ē iudex delegat^o ex aliq̄ causavult fe /
stinare. Nā electos suos qñq; citi^o euocat ne /
cadāt: malos enā ne pctis pctā sup̄ addāt. hec
ille. **De morte tā īminente. Ca. xiiij.**

D E inde de morte imiūte nō tristeris s; poti⁹ gaude: qz mors miseriaz finis est t obliuio. Un̄ Sen. Mors maloz oīz remēdiū est. Et ideo idē Sen. dic. qz ruidis est tyrānus q̄ morte penā exigit: qz ipsū a pena liberat quē punire se credit. Et ppt̄ h̄ etiā de mortuis dixit Iohes in apocalypsi. A modo iā dic̄ sps vt req̄scāt a laborib; suis. Mors ē etiā et ne ac locū de vite īgressus ziehoatio Et ideo trāitus sc̄toz uatule eoz ab ecele/ sia appellat. Un̄ Lyp̄an⁹. Qui nūc morimur ad īmortalitātē morte trāsgredimur: nec p̄r c̄nauita succedere: nisi p̄tulerit h̄c extre. h̄c ille. Nos ḡ gl̄iamur de morte: q̄ p̄f̄ciscimur ad dñz deū nr̄m: dñm vniuersoz: z ad gl̄iosā eius genitricē regnā celoz: z generaliter ad societātē ciuū supnoz.

De agonia.

Capl'm. xiiii.

D ENIQ; si ī agone n̄ soleris ppt̄ demonū tēptatiōes z īpugnatiōes īuoca ḡginē sc̄am katherinā. De q̄ canit ecclia. Imiūte passiōe ḡgo h̄c iter serit: affeāt̄ iesu: tunc qd̄o te perierit suo ḡsq; ī agōe m̄coz mei fuerit. Et ecce ad ipsā facta ē vox celest̄ eā asserēs cē exauitā. Hāc īgit ī agone tuo īuoca. S; sup̄ oīa regnū ḡginē īuoca. de q̄ sic ait Ber. Ille sol⁹ o ḡgo v̄t̄atus laudes sileat: q̄ fidelit̄ īuocata

Liber

sensit vnq̄ in suis necessitatibz sibi defuisse
Errez. Si criminū imanitate turbaz. si cō
sciēte feditare pfusus: si iudicij t̄ore p̄nit̄
si baratro desperatiōis absorpt̄: mariā cogita
mariā iuoca: nō recedat a corde: nō recedat
ab ore: nā ipsā cogitās nō erras: ipsam rogās
nō desperas. Nec Bernardus.

Quartus decim^{us} liber cōtinet cōsola
tionū remedia contra turbatiua que
opponūtur bone ipsi^{us} aīe dīspōsitiōi
seu cōditioni. Et habet cap^{itula} .v.

i De p̄solatiōe sup actuali p̄tutū carētia.

ii De difficili acq̄sitiōe virtutū aīe.

iii De stimul carnis z īclīnatiōe z p̄nit̄ate

iiii De iracūdia. (in malū.

v De tristitia sup erronea p̄sciētia.

De cōsolatione super actuali vir
tutum carētia. Cap^{itulum} in: I.

p Rūmo i gīt p̄stera p̄tutis p̄pria: et
cognoices nō lōge distare a re p̄so
lationē tibi necessariā sup virtutū
carētia. Nūm̄z sicut p̄stō esset
p̄solatio sup auri carētia: a d qd̄ habēdū via
homini patēs esset: z ad qd̄ ipsū auz q̄si exi
stēs sui ipsi^{us} nūti^{us} hōiem liberalit̄ inuitaret:

Decimus qrt^o

xciii

ita pfecto r homini credēti se carere virtutib⁹
 psto seu ppingua est solatio si attendat ei⁹
 ppa hi s similia q de auro sūt supposita De qb⁹
 dicit Sen. Nulli pclusa est virtus: omib⁹
 patet. oēs iuitat: oēs admittit. neli git domū
 nō censū: nudo hoie pteā est. hec Sen. Lu
 etiā hō q pqr̄is virtutib⁹ te carere: vide q bn
 p̄sideres. Aut enī amas virtutes: aut nō amas
 Si qdē nō amas: ad qd tūc de eaz carētis cō
 eritaris. Si vero virtutes amas. vl' amas q in
 te sūt vl' in alijs. Si amas illas q i te existūt
 quō credis te virtutes nō hēre. Si amas virtutes
 q in alijs sūt: iā p̄uiceris te virtutes hēre.
 Un̄ Sen. Scias cū multis virtutib⁹ abū
 dare qui alienas amat.

De difficili acquisitione virtutū aīe. ii

Pro libēs possēs i cōmodū difficultatē
 acq̄rēdi virtutes tolerare: p maximo cō
 modo psequēte in virtutū acq̄sitione r p sū
 manōe. Ecce enī adeptis virtutib⁹: scias q
 p eas p̄seq̄ris aīe ornamētū r iūtorē: qz vt di
 cit in decretis: virtutes sūt q̄si p̄cture ad aīe
 ornamētū: qz illa aīs s deo depingit q habet
 virtutū gr̄am tenitētē. Itē p virtutes p̄seq̄
 ris aīe a vitij⁹ vulnerate medicamētū. Un̄
 Greg^o. Quid ē virtus nisi medicamētū: r qd
 vitij nisi vuln⁹ Itē p̄seq̄ris a p̄culis mu

Libet

nimentū. Un̄ dñs volēs post passionē disci-
pulos exponere periculis dicebat eis. Secre-
te in ciuitate quousq; iduamini virtute ex al-
eo. Itē psequeris gratiā hoīm. Un̄ Seneca
A deo grōsa est virt⁹ vti n̄ sitū sit malis pba-
re meliora. Itē equanimitatē psequeris. Un̄
Augustin⁹. Virt⁹ ē eq̄litas qdā vite vndiq;
psonārationi. Sz hec p̄dicatio est causalis
Nā eq̄litate huiusmodi virt⁹ causat. Nepe
scdm Senecā. animū reddīt asp̄is blāditiq;
inuictū: neutri se forte vne sbm̄i tēētē: quē nul-
la vis frāgat: quē nō attollāt fortuita: nec te-
primāt. Itē psequeris honorē z honestatem
Honestus enī vt dicit Isidorus. dicit̄ al̄ q̄s
eo q nō aliqd̄ habet turpitudinis. Et subdit
Nā qd̄ est honestas: nulli hono: ppetuus z q̄si
honoris stat⁹. Itē psequeris generositatem
Un̄ Seneca. Quis ē geuerosus ad virtutē
a natura pposit⁹. Itē psequeris optimā so-
cietatē. Un̄ Sen. Dīm societātū nulla p̄stā-
tior: nulla firmior est: q̄ cū boni viri morib;
similes: familiaritate sūt p̄iuncti. Itē psequeris
regalē p̄tātē z bonā mēt̄is iustitiationē. Sicut
enī regnū bene iustitiatū est si recte in eo p̄su-
lotur z recte ipetur z recte obediatur: sic mēs
bñ iustitatus est cū ratio recte p̄sult voluntas
recte ipat z vires sbiecte volūtati recte obe-

diūt. Hāc aut bonā iſtitutionē virt^{us} in mente
facit. Ipſa enī rōnē illūinat ⁊ volūtate de ſui
tute viſoz ad ipiū ſblimat. Un̄ Sen. Ut ſ
honorē hēre magnū ipiū dabo tibi Impa tibi

De ſtimulis carnis et inclinatio-
ne et pronitate in malū. *Loplm. iij.*

C *Ex*teſtimulis carnis ⁊ vitioꝝ incli-
natioe ad peccādū ⁊ pnitate ī malū nō de-
ſperes. facile enī iſti defect^{us} ſunt remedia-
biles tāq̄ nature nō ingenti nec infiri. Un̄
Sen. Nulla naturalia corpis ⁊ animi vitia
ponūt: q̄cqd inſixū ⁊ genitū ē leuīt n̄ vincit.
hec ille. Quasi dicat: Arte p̄nt leuīt vitia vi-
ci. ſcꝝ arte bone ꝑſuetudis. Nēꝑe regla iuris
eſt. ꝑoīs res ꝑ q̄ſcūq; cauſas naſcit ꝑ eam
diſſoluit. Sꝝ ꝑſuetudīe vitii naſcit: et q̄ nō
miz ſi etiā ꝑſuetudīe ſcꝝ ꝑtraria vitii diſſol-
uat ſeu vincat ꝑſuetudine ſcꝝ recte operādi q̄
ꝑt^{us} acq̄rit. Que vt dicit Aug^o. ars eſt recte
viuēdi: qua q̄dē arte habita ſiml̄ habet ars
ꝑtra reliquias vitioꝝ ſi que ſūt ſeu cōtra ſti-
mulū carnis ⁊ pnitates in malū facile trū-
phādi. Hic naq; Socrates virtutē laudans
dixit ipſa eſſe que res iꝑſſibiles ad poſſibi-
lē redigeret facilitatē. Sic q̄ vt tactū eſt: vi-
tia ⁊ pnitas ī malū arte: quādā leuīt ſuperā-
tur. Sed eſto q̄ nō leuiter id fieret: ꝑfecto

Liber

hocipsū plurimū pfert. Tūc enī exercitium
circa materiā virtutis q̄ esse dīnoscat̄ circa bō
nū ⁊ difficile: coronā digne pre alijs mereat̄.
Quippe p̄nitas nature corrupte ad act⁹ libi
dīnosos si victa fuerit coronat virgines. Et
pari pacto vniuersalit̄ p̄nitas in malū si vin
cat vel portionē aliquā addit ad coronā quā
in celis expectam⁹. s; nec coronat nisi q̄ legitī
me certauerit. Deuiq; stīmlī vitiōz ⁊ p̄nitas
in malū sūt materia ex q̄ poteris tibi scālā fa
cere p̄ quā post xp̄m aīe tue dīlectū ad celestē
paradīsū ad locū illū voluptatis ⁊ ineffabi
lū gaudiōz valeas ascēdere. Fac ḡ tibi scālā
p̄ quā illo ascēdere valeas ex illa lignoz mate
ria quoz ī horto p̄sciētīe tue plurima forsitā
succreuisse iuēntes. Audi Aug. hāc materiā
mirabilē tibi idicātē. videlicet vitiā tuā ⁊ passi
ones e q̄bz arte q̄dā scālā tibi optimā fabri
cabis. Nepe de xp̄i loq̄ns ascēsiōne ait. Post
illū ḡ quō possum⁹ ascēda m⁹. ⁊ corpore se q̄
mur illū affectuq; parit̄. Ascēdem⁹ aut̄ si vi
q̄sq; n̄m vitiā ⁊ passiones s̄bdere sibi studeat
sc̄ sup ea stare assuescat: ⁊ ex ipsis sibi gradū
p̄struat: q̄ possit ad supiora p̄scēdere: eleua
būt uos si fuerit īfranos. De vitijs n̄ris sca
lā nob̄ facim⁹ si vitijs calcam⁹. Hec Aug⁹.

De iracundia. Capl̄ m. iiii.

Decim^o q^uart^o

xcv

r **U**rsū noli cōqueri de iracūdia tua seu passiōe ire: q̄ tibi satis est. p̄ficua ratiōne habende victoriē. Nepe si paul^o simulū tibi datū nō sensisset: nō tā gl̄iosam victoriā q̄ nō mediocrē gaudiū portione ad coronā ipsi^o ad didi habuisset. Sic etiā si iracūdia seu ira q̄ tibi materia ē spūalis exercitiū careres: nec victoriā coronādā obtineres. **U**n̄ abro. **P**reclaz est morū t̄pare p̄silio: nec minoris p̄tutis dices cohibere iracūdiā: ad dignationē cōpescere: q̄ oīno nō irasci: cū plerūq; illū leuius: istud forti^o estime. **U**n̄ z **L**assiōdo. **M**elior est q̄ vicit irā: q̄ q̄ capit ciuitatē. Deniq; scias passiōe ire etiā in pl̄ib; casib; esse necessariā: p̄sertim si a p̄ueniēte ratiōne ipere. **U**n̄ **L**hryso. **S**i ira non fuerit: nec doctrina p̄ficiat: nec iudicia stāt: nec crimia p̄pescūtur. Itaq; q̄ cū causa nō irascit peccat. **P**atiētia eū iratiōabilis vitia semiat: negligētia nutrit: z nō solū malos s; etiā bonos ad malū iūuat. **Q**ui cū causa irascit nō fratri irascit s; vitio. hec **L**hryso. **S**cias etiā q̄ sic dicit thomas agnēs: de p̄fectionē aliquaz p̄tutū est ira sic fortitudis: vt dicit i ethicis. **Q**ui etiā dicit: q̄ ira q̄nq; dicit volūtas v̄dicādī aliq̄d maleficiū: z sic ira nō ē passio p̄prie loquēdo: nec est irascibilis s; i volūtate: z sic ira est in

Liber

deo & in bñtis: & fuit in xp̄o. Alio modo dicitur
pprie ira passio q̄dā vis irascibilis: q̄ at̄git
ex h̄ q̄ appetit⁹ sensibilis tēdit ad defensionē
alicui⁹ q̄d apprehēdit & trariū volito & desir⁹
derato: & si q̄dē sit ex ordine ratiōis insurgēs
vel ordinata ratiōe: sic dicit irap zelū: & sic
fuit in xp̄o. hec Thōas. Qui rursū dicit. q̄ ira
sm q̄ est passio: nō opponit māuetudini sed
est materia ei⁹ circa quā: qz etiā mitis irascit⁹
q̄n oportet. Sed & philosoph⁹ in ethicis di
cit: q̄ nō irasci in q̄b⁹ oportet insipientis est.

De tristitia super erronea cōscia. c. v
p Reterea circa passionē p̄scientie scias du
pliciter p̄scientiā esse erroneā. Primo
quia nimis lata: secundo quia nimis arra:
Utroq; enī medio a modo virtutis deuiatur
& in via morū errat. Primo mō habēt erro
neā p̄scientiā hoīes mūdani & peccatores: q̄
viā mor̄ faciūt sibi latā q̄ ducit ad p̄ditionē
Et hi similes sūt eisdā seni q̄ trāsit e volens
lignū trāuersalit̄ sup ripā positū: fecit i p̄sū
terillo mediāte lat⁹ q̄ esset apparere: q̄q; p̄
dē suū ad partē illā posuit qua arte sua appo
suit: & sic in aquā cecidit. Sc̄do modo p̄sciē
tiā habēt erroneā illi frequēter q̄ de nouo ad
deū sūt p̄uersi sp̄uales viri: vel quicunq; hoī
mines deuoti & cū hoc timorati: qui similes

Decim⁹ quart⁹ xcvi

sūt illis q̄ p̄ pontē satis latū habent ire: quē
 tunc magus alī q̄s strictū eis ad similitudinē
 fili vel calami facit apparere: q̄lis mag⁹ est
 diaboli q̄ hoc moralit̄ solet facere. Hi aut̄ qz
 timorati sūt: verētur sicut Job oīa opera sua
 siue interiora siue exteriora. De conscientia
 q̄ p̄ modo erronea: eo q̄ est nimis lata: que
 quidē strictione: confessione et satisfactione cu-
 ratur: hoc in loco nō tractabit̄: s̄ t̄modo de
 secūda: q̄ est nimis arcta: que si forsitan te per-
 turbat: ad consolationes sequentes recurras.
 Deniq; circa erroneā z nimis arctā conscientia
 pro vno remedio est sciēdū: q̄ in dubijs vita
 bonoz viroz debet alijs esse vniuersi regula
 z exēplū. Est igitur respiciēdū ad facta bono-
 rū viroz z discretorū: z si plures tales v̄l vt
 in plurib; casu tali eis occurrente sic vel sic
 se habere inuenires: ac estimatione tua iudi-
 cares: tūc e tu similiter agere nō formides.
 Sed diccas forte in contrariū: q̄ tales viri
 z si bonā habeant cōscientiā: nō tamē scien-
 tiā circa illam materiā: vel ecōuerso habētes
 scientiam non habent conscientiā: vel si ha-
 berent vtrūq; forte sic nō facerent. Ad hoc
 tibi respondeo: q̄ quando non est oīno certū:
 probabile tamē est z modicum dubiū: quādo
 simul scientiam habent z bonā conscientiam

Liber

z qñ ita se haberēt si casus tales eis occurrerēt: tūc p̄ excusatiōe tua noueris esse sat̄ si si militē feceris: Attēde etiā qđ qđcō canō dicit: nō solū in iurādo s̄ in oī qđ agitur hec ē mox ratio solliciti^o obfua^oada. Si iⁿ tale forte lapsū versuti hostis iⁿ ciderim^o insidias: ex quo sine pcti^o tragia surgere nō pōssum^o allū poi^o eui tādī aditū petam^o qđ min^o piculi nos p̄ssuros esse cernim^o. Un̄ z Breg^o. Ad destruendas behemoth^o s̄ sutias: s̄tiliter fiat vt cū mens iter mīora z maria pctā p̄stringit: si oīno nullus sine pctō addit^o pater: mīora sēp eligant^o qz: z qđ muroz ābitur vndiqz ne fugiat claud it̄ ibi se in fugā p̄cipitat vbi breuior murus in^o geritur. Un̄ cū in dubijs p̄stringimur: vt illic mini mis s̄bdimur: ne ī magna sine venia pecem^o. Itaqz plēzqz neruoz behemoth istius p̄plexitas soluit: dū ad v̄tutes maria s̄ p̄ cōmissa mīora trāsit. hec Breg^o. Un̄ z Raymū^o dū in sūma sua īfert: q̄ veritate īspecta nichil ē p̄plexitas. Nec pōt aliq̄s eē p̄plex^o int̄ duo mala necessitate astrict^o ad aliqđ malū p̄petradū. hec ille. Duo dicēte: qđ nō pōt eē aliq̄s necessitate astrict^o ad aliqđ malū p̄petradū: dicit ei^o glosator: nisi p̄pter errorē p̄sciētie aut p̄pter malā volūtate: quā nō vult deponere. Hec aut̄ videre poteris ex dicti^o Thome

Falta o começo até
ao Caderno F e
o final.

